

06-05-2014	(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)	A
BGO/		10:00
05-06-2014	(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)	A-1
BGO/ D/ KTG/		10:00

(सभापतीस्थानी उप सभापती)

पृ.शी.: राज्यपालांच्या अभिभाषणावर चर्चा.

मु.शी.: राज्यपालांच्या अभिभाषणाबद्दलच्या आभार प्रदर्शनाच्या प्रस्तावावर चर्चा.

उप सभापती : माननीय राज्यपालांच्या अभिभाषणावरील प्रस्ताव सन्माननीय सदस्य श्री.हेमंत टकले यांनी मांडला असून श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, वि.प.स.यांनी त्यास अनुमोदन दिले आहे. सदरहू प्रस्ताव प्रस्तुत झालेला आहे. राज्यपालांच्या अभिभाषणावरील चर्चा आज गुस्नार, दिनांक 5 जून 2014 रोजी होणार असून चर्चेस व उत्तरास मिळून एक तासाचा कालावधी उपलब्ध आहे. या आभार प्रदर्शनाच्या प्रस्तावास सदस्यांकडून काही सुधारणा सुचविण्यात आलेल्या आहेत. सुधारणांची एकत्रित यादी सदस्यांना मिळाली आहे असे मी समजतो. तसेच, सदस्यांना सूचना मांडावयाच्या नाहीत असेही मी समजतो. आता सन्माननीय सदस्य श्री.हेमंत टकले यांनी आपला प्रस्ताव मांडावा.

श्री.हेमंत टकले (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय,मी आपल्या अनुमतीने पुढील प्रस्ताव मांडतो :-

"राज्यपालांनी केलेल्या अभिभाषणाबद्दल आम्ही या अधिवेशनाकरिता जमलेले विधान परिषदेचे सदस्य, त्यांचे मनःपूर्वक आभार मानतो."

सभापती महोदय, माननीय राज्यपाल श्री.के.शंकरनारायणन यांनी दिनांक 24 फेब्रुवारी 2014 रोजी दोन्ही सभागृहांच्या संयुक्त सभेत अभिभाषण सादर केले. त्यावेळी मी या सभागृहात आभार प्रदर्शनाचा ठराव मांडला होता. या आभार प्रदर्शनाच्या प्रस्तावावर विचार करताना सर्वप्रथम मला एका मोष्टीचा उल्लेख करावासा वाटतो की, विधान परिषदेला फार मोठा इतिहास आहे. विधान परिषद, विधान सभा अस्तित्वात आल्यापासून कित्येक वर्षे कामकाज करीत आहे. दिनांक 20 जुलै 1937 रोजी लेजिस्लेटीव्ह कौन्सिलची पहिली बैठक झाली. तेव्हा पासून पंरपरेने चालत आलेले हे सभागृह आहे. त्यावेळी विधान सभा अस्तित्वात नसताना गव्हर्निंग कौन्सिल हाच एकमेव पर्याय होता. त्यामुळे या सभागृहाला एक ऐतिहासिक असे महत्व आहे.

माननीय राज्यपाल महोदयांचा अभिभाषणाचा मसुदा पाहिला तर राज्यकर्त्यांनी केलेली कामगिरी व भविष्यातील राज्यकारभारची दिशा त्यात ध्वनित होते. सत्तेत असलेले कुठलेही सरकार हे रिस्पॉन्सिबल आणि रिस्पॉन्सिव्ह अशा दोन्ही पातळ्यांवर यशस्वी ठरले पाहिजे अशी सर्वसामान्य माणसांची अपेक्षा असते.

05-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

A-2

BGO/ D/ KTG/

10:00

श्री.हेमंत टकले...

राज्य शासनाला ज्या समस्यांना सामोरे जावे लागते त्या समस्या सोडवाव्या लागतातच. या शिवाय राज्याचा विकास अधिक गतिमान कसा होईल याचाही साकल्याने विचार करावा लागतो. कल्याणकारी राज्याची संकल्पना अशी आहे की, तळागाळातील शेवटच्या माणसाचा आर्थिक स्तर उंचावणे, त्याच्या सामाजिक जीवनामध्ये समान संधी मिळवून देणे ही कल्याणकारी राज्याची संकल्पना आहे. त्यासाठी शासन कशा पद्धतीने प्रशासन राबविते व त्याचा जनतेच्या मनावर काय परिणाम होतो हे देखील पाहणे महत्वाचे असते.

आज 5 जून असून तो जागतिक पर्यावरण दिन म्हणून जगभर साजरा केला जातो. देशापुढे आणि राज्यापुढे पर्यावरणाच्या असंख्य गंभीर समस्या आज आहेत. आज नद्या प्रदूषित होत आहेत. वाढत्या शहरीकरणामुळे, सांडपाण्यामुळे नैसर्गिक पाण्याची दुर्दशा होत आहे. त्यामुळे जल संरक्षणाच्या मुद्याला पुढच्या काळामध्ये सामोरे जावे लागणार आहे. आज असंख्य प्रकारच्या नैसर्गिक आपत्ती येत आहेत.

यानंतर श्री.जुन्नरे....

श्री. हेमंत टकले....

पर्यावरणाच्या न्हासामुळे दुष्टचक्र निर्माण झाले असून कधी अधिकचा पाऊस तर कधी अजिबात पाऊस नाही, अशी स्थिती निर्माण होते. त्यामुळे राज्याच्या दृष्टीने जलनियोजन करणे अतिशय महत्वाचे झालेले आहे. आजच्या जागतिक पर्यावरण दिनाचे महत्व लक्षात घेता, महाराष्ट्र शासन पर्यावरणाच्या दृष्टीने अधिकाधिक प्रयत्नशील राहिल, अशी मी अपेक्षा करतो.

सभापती महोदय, सभागृहात वेगवेगळ्या विषयावर चर्चा होत असतांना सांडपाण्याचे प्रश्न, वाढत्या महानगरांचे प्रश्न इ. प्रश्नांवर देखील चर्चा होत असते. प्रदूषण मोजणारी यंत्रसामुग्रीची पूर्णपणे तरतूद करण्यात आलेली आहे. माननीय राज्यपाल महोदयांच्या अभिभाषणावर आपण नजर टाकली तर आपल्याला दिसून येईल की, आपल्या समोर उभ्या असलेल्या असंख्य प्रश्नांना सामोरे जाण्याचे धोरण राज्यशासनाने अवलंबले असून त्यासंदर्भात अंमलबजावणी चांगल्या प्रकारे केली गेली आहे.

सभापती महोदय, विकासाच्या पायाभूत सुविधा हा मजबूत आधार असावयास पाहिजे. त्यादृष्टीने आपण विचार केला तर मेट्रो प्रकल्प, मोनो रेल, पुणे-पिंपरी-चिंचवडसाठी मेट्रो, नागपूर मेट्रो असे प्रकल्प आपण हाती घेतले आहेत. या दळणवळणाच्या प्रकल्पामुळे महाराष्ट्रातील जनतेला बराच दिलासा मिळणार आहे. सार्वजनिक व्यवस्था मजबूतपणे चालवल्या तर खाजगी वाहतूक व्यवस्थेवरील ताण कमी होईल. आज वाहनांच्या अति वापरामुळे मोठ्या प्रमाणात प्रदूषण होत आहे. प्रत्येक घरामध्ये वाढणाऱ्या वाहनांची संख्या व त्यामुळे वाहतूक नियंत्रणावर येणारी मर्यादा, वाहतुकीला होणारे अडथळे या सर्व प्रश्नांचा राज्य शासनाने अतिशय गांभीर्याने विचार करण्याची आवश्यकता आहे. अशा प्रकारचे नवनवीन प्रकल्प राज्य शासनाने अतिशय व्यापक व चांगल्या प्रकारे राबविले आहेत. प्रगतीच्या दृष्टीने दळणवळणाची साधने हा फार महत्वाचा भाग आहे.

सभापती महोदय, नैसर्गिक आपत्तीचा विचार करतांना राज्य शासनाने राज्यातील कृषी क्षेत्राचाही विचार केलेला आहे. या सभागृहात कृषी सिंचन क्षमता किती पटीने वाढली, किती एकर क्षेत्र ओलिताखाली आले, किती कोरडवाहू प्रकल्प राज्य शासनाने कार्यान्वित केले, किती शेततळी निर्माण करण्यात आली किंवा एकंदर किती बंधारे बांधण्यात आले या विषयावर या सभागृहात अनेक वेळा चर्चा झालेली आहे. खरे म्हणजे हा अव्याहतपणे सुरु राहणारा प्रक्रियेचा एक भाग

....2....

श्री. हेमंत टकले....

आहे. आज आपल्याला पाणी वाटपात जो विभागीय असमतोल जाणवतो आहे तो दूर करण्याची गरज आहे. पाणी वाटपाचा असमतोल दूर झाला नाही तर जनतेमध्ये वेगळ्या प्रकारचा संदेश जाण्याची शक्यता असते.

सभापती महोदय, सर्वसामान्य माणसांच्या ज्या मूलभूत गरजा आहेत त्यामध्ये आरोग्य, निवारा, पाणी, शिक्षण यांचा प्रामुख्याने समावेश होतो. आरोग्याच्या बाबतीत आपल्या राज्याने राजीव गांधी जीवनदायी योजना चांगल्या प्रकारे राबवली आहे. खरे म्हणजे राजीव गांधी जीवनदायी योजना, ब्लड ऑन कॉल योजना ह्या पथदर्शी योजना आहेत. महाराष्ट्र राज्यामध्ये रोजगार हमी योजना व महिला धोरणाला सुखात झाली. महाराष्ट्र राज्य या बाबतीत संपूर्ण देशामध्ये अग्रेसर आहे. महाराष्ट्र शासनाने ज्या योजना राज्यात सुरु केल्या होत्या त्या योजना देश पातळीवर सुरु झाल्याचे आपल्याला बघावयास मिळाले आहे.

सभापती महोदय, राज्याच्या दृष्टीने आपण जेव्हा कृषी क्षेत्राचा विचार करतो त्यावेळेला कृषी महाविद्यालये अधिकाधिक प्रमाणात निर्माण व्हावीत तसेच कृषीवर अवलंबून असलेल्या तरुण पिढीला विज्ञानाधिष्ठीत माहिती मिळावी, यासाठी राज्य शासनाने प्रत्येक जिल्ह्यात किमान एक नवीन कृषी महाविद्यालय सुरु करण्याचा निर्णय घेतला असून या योजनेची सुखात हिंगोली, नंदूरबार व सातारा या तीन जिल्ह्यांमध्ये नवीन कृषी महाविद्यालये निर्माण करून केलेली आहे. आपल्या राज्याने तांदूळ उत्पादनात सर्वोच्च उत्पादन केल्याबद्दल भारत सरकारने आपल्या राज्य शासनाचा गौरवही केलेला आहे.

सभापती महोदय, गोरगरीब शेतकऱ्यांना खाजगी सावकारांकडून कर्ज घेण्याची वेळ येत असते. खाजगी सावकारी पध्दत पिढ्यानपिढ्या सुरु होती ती थांबवण्यासाठी राज्य शासनाने सावकारी कायदा मंजूर केल्याबद्दल मला राज्य शासनाचे अभिनंदन करावयाचे आहे. या गोष्टी कायद्याने जितक्या बदलता येतील तेवढ्या लवकरात लवकर बदलण्याची आवश्यकता आहे. छोट्या शेतकऱ्यांना कर्ज सुलभरित्या मिळण्यासाठी तसेच खाजगी सावकारीवर जरब बसवण्यासाठी शासनाने अधिक लक्ष देऊन काम करण्याची आवश्यकता आहे.

यानंतर श्री. अजित.....

श्री.हेमंत टकले....

सभापती महोदय, दुग्ध विकास संचलित मदर डेअरी फ्रुट अँड व्हिजीटेबल प्रा.लि. यांचे बरोबर करार करून विदर्भ आणि मराठवाड्या सारख्या भागात जेथे दुधाचे संकलन कमी होते अशा भागांमध्ये दुधाचे नवीन प्रकल्प आणून शेतकऱ्यांना जोडधंदा म्हणून उपलब्ध करून दिलेला आहे. हा एक महत्वाचा भाग आहे.

सभापती महोदय, शासनाने सामाजिक न्यायाच्या अनेक नवीन योजना व प्रकल्प आणलेले आहेत. परंतु अजूनही प्रत्यक्ष Delivery of services by the Government यामध्ये कुठेतरी तफावत पडत आहे आणि जसजशी तफावत पडत आहे त्याप्रमाणे जनतेमध्ये असंतोष वाढीला लागण्याची शक्यता असते. माननीय राज्यपालांच्या अभिभाषणामध्ये ज्या योजना घेतलेल्या आहेत त्याची निश्चितपणे आणि योग्य प्रकारे अंमलबजावणी होण्याची आज आवश्यकता आहे.

सभापती महोदय, एक महत्वाचा मुद्दा लक्षात घेणे आवश्यक आहे की, राज्याच्या ग्रामीण विकास विभागामार्फत जी काही कामगिरी पार पाडण्यात आली त्यामुळे देशपातळीवरील विविध सन्मानामध्ये राज्य सरकारला सातत्याने प्रथम क्रमांकाचा पुरस्कार मिळालेला आहे. मग त्यामध्ये संग्राम योजना असेल किंवा ई- गव्हर्नन्सच्या माध्यमातून पंचायती स्तरापर्यंत जाणारे प्रशासन असेल या सर्व योजना दृश्य स्वस्मात लोकांना मिळायला लागल्या त्यामुळे आपण त्या योजना अधिक चांगल्या पध्दतीने अमलात आणू शकलो.

सभापती महोदय, महाराष्ट्राला पुरोगामी विचारांची आणि सामाजिक सुधारणांची एक फार मोठी परंपरा लाभली आहे. डॉ.नरेंद्र दाभोळकर यांच्या हत्येचा उल्लेख मला येथे करावासा वाटतो. महाराष्ट्रातील सामाजिक चळवळीतील एक अग्रणी एका कामासाठी आपले बलिदान सुध्दा देतात. ही महाराष्ट्राची लोकधारा, विचारधारा आणि प्रवृत्ती या सर्वांचा अभ्यास केल्यानंतर नरबळी आणि इतर अमानुष अनिष्ट प्रथा नष्ट करण्यासाठी या शासनाने कायदा आणला आणि त्याची अंमलबजावणी सुरु केली. त्या संदर्भातील निकालही दृश्य स्वस्मात अनुभवावयास मिळाले. आज सामाजिक समतोल बिघडवणारी परिस्थिती वारंवार उद्भवत असताना अशा कायद्याची अतिशय चांगल्या पध्दतीची अंमलबजावणी यापुढील काळात शासन चांगल्याप्रकारे करील असा मला निश्चितपणे विश्वास वाटतो.

श्री.हेमंत टकले....

सभापती महोदय, राज्य शासनाने मागासवर्गीय व अल्पसंख्याकांसाठी अनेक योजना अमलात आणल्या आहेत. त्याचा ऊहापोह माननीय राज्यपालांच्या अभिभाषणात करण्यात आला आहे.

सभापती महोदय, गडचिरोली, गोंदिया आणि चंद्रपूर या नक्षलग्रस्त जिल्ह्यांमध्ये शासकीय योजना पोहोचल्या पाहिजेत. त्याचप्रमाणे त्या त्या विभागात मनुष्यबळ देखील उपलब्ध झाले पाहिजे. एखादा अधिकारी नकोसा झाला असेल तर त्याची गडचिरोलीला बदली करण्यात येत होती असा एक परिपाठ शासकीय सेवेमध्ये झाला होता. जणू काही एखादी शिक्षा म्हणून त्या ठिकाणी पाठविण्यात येत होते. परंतु आता ही मानसिकता बदलून नव्याने येणारे अधिकारी नक्षलग्रस्त भागात चांगल्या पद्धतीने काम करण्यासाठी तयार होत आहेत ही निश्चितपणे समाधान देणारी बाब आहे.

सभापती महोदय, महापुरुषांचा या समाजाच्या जडणघडणीमध्ये फार मोठा वाटा आहे. मग त्यामध्ये छत्रपती शिवाजी महाराजांचे स्मारक असेल, छत्रपती राजर्षी शाहू महाराजांचे स्मारक असेल किंवा भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांचे इंदू मिलच्या जागेवरील स्मारक असेल, या सर्व योजना जनतेच्या दृष्टीने एक व्यक्तीमहात्म्य म्हणून नव्हे तर त्या व्यक्तीने केलेला विचार, त्यांची पुरोगामी विचारसरणी, नवा माणूस, नवा महाराष्ट्र घडविण्यासाठी अविश्रांत मेहनत घेतली आणि प्रत्यक्ष कृतीशील होऊन उपेक्षितांचे जगणे सुसह्य केले ही या राज्याची फार मोठी श्रीमंती आहे. ही श्रीमंती अतिशय चांगल्या पद्धतीने जपली पाहिजे. त्यासाठी आपण त्यांचे स्मारक उभे करित आहोत. केवळ भव्य इमारत म्हणजे स्मारक नव्हे तर त्या इमारतीचा जो आत्मा आहे तो विचारांचा आहे आणि कृतीशील विचारवंत घडविण्यासाठी, सामाजिक कार्यकर्ते घडविण्यासाठी या सर्व स्मारकांचा उपयोग होईल. आपण त्या दृष्टीने या सर्व योजनांकडे पाहिले तर आपल्या लक्षात येईल की,

यानंतर श्री.बोर्डे...

05-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

D-1

SJB/ KTG/ D/

पूर्वी श्री.अजित....

10:15

श्री.हेमंत टकले....

सर्व पायाभूत सुविधांपासून सामाजिक परिवर्तनापर्यंतच्या अनेक विषयांचा उल्लेख माननीय राज्यपालांच्या अभिभाषणात झालेला आहे.

महोदय, काल राज्याचा आर्थिक पाहणी अहवाल सभागृहाला सादर झालेला आहे. हा अहवाल सादर झाल्यानंतर टी.व्ही.चॅनेल्सवरून राज्यात विजेचा तुटवडा कसा पडतो आणि त्यासाठी राज्य सरकार काय करते याबाबतच्या बातम्या प्रसारित झाल्या. या निमित्ताने मी सभागृहाच्या निदर्शनास आणून देतो की, महाजेनकोने भारतातील सर्वात मोठा सौर ऊर्जा प्रकल्प धुळे जिल्ह्यातील साक्री येथे कार्यान्वित केला आहे. त्यातून 125 मेगावॉट वीज निर्मिती सुरु झालेली आहे.

महोदय, राज्य सरकारने असंघटित कामगारांच्या बाबतीत अतिशय चांगल्या प्रकारचे काम करून दाखविलेले आहे. खरे म्हणजे या क्षेत्रात काम करण्याची ही सुरुवात आहे. त्याची प्रत्यक्ष अंमलबजावणी केल्यानंतर त्या संदर्भातील सकारात्मक परिणाम आपल्याला भविष्यात निश्चिपणे दिसून येतील.

महोदय, मी केवळ एका गोष्टीचा उल्लेख करून माझे भाषण पूर्ण करणार आहे. मराठी भाषा संशोधन विकास आणि सांस्कृतिक केंद्र स्थापन करण्यात येणार असून स्वतः माननीय मुख्यमंत्री हे मराठी भाषा विभागाचे प्रमुख आहेत. त्यांच्या माध्यमातून या केंद्राची आखणी सुरु आहे.

महोदय, शासनाने रंगभवन खुले नाट्यगृह, धोबी तलाव, मुंबई येथे एक भव्य असे "मराठी भाषा संशोधन विकास व सांस्कृतिक केंद्र" बांधण्याचा निर्णय घेतला आहे. या माध्यमातून राज्याच्या अस्मितेच्या दृष्टीने, राज्याची संस्कृती संवर्धनासाठी आणि राज्याच्या भाषेला अभिजात दर्जा मिळवून देण्यासाठी प्रयत्न सुरु आहेत. या सर्व दृष्टीने हा विभाग चांगल्या प्रकारे काम करील अशी महाराष्ट्रातील जनतेची अपेक्षा आहे. माननीय राज्यपालांच्या अभिभाषणाच्या बाबतीत इतरही अनेक विषय बोलता येतील. परंतु वेळेची मर्यादा असल्यामुळे मी एक बाब निदर्शनास आणून देतो.

महोदय, माननीय राज्यपालांच्या अभिभाषणामध्ये 97 क्रमांकावर महाराष्ट्र-कर्नाटक सीमा वादाचा मुद्दा आहे. हा प्रश्न न्यायालयाच्या माध्यमातून सोडविण्यासाठी राज्याची बाजू खंबीरपणे मांडण्याकरिता निष्णात वकिलांची नेमणूक राज्य सरकारने केल्याचे अभिभाषणात नमूद करण्यात

..2..

05-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

D-2

SJB/ KTG/ D/

पूर्वी श्री.अजित....

10:15

श्री.हेमंत टकले....

आलेले आहे. मला वाटते या पलीकडे जाऊन काही तरी करण्याची तयारी राज्य सरकारने दाखविली पाहिजे. सर्वांनी मिळून सीमा भागातील मराठी भाषिकांना न्याय मिळवून देण्यासाठी अधिक काय करता येईल यासाठी प्रयत्न करण्याची आवश्यकता आहे.

महोदय, माननीय राज्यपालांनी आपल्या अभिभाषणातून समोर आणलेला लेखाजोखा, भविष्यातील दिशा आणि मार्गदर्शन चांगल्या पध्दतीने केल्यामुळे मी माननीय राज्यपालांचे मनःपूर्वक आभार मानतो व येथेच थांबतो.

उप सभापती : मी सभागृहाच्या निदर्शनास आणून देतो की, माननीय राज्यपालांच्या अभिभाषणाबद्दल मांडलेल्या आभार प्रदर्शनाच्या प्रस्तावावर बोलण्यासाठी सभागृहात उपस्थित असलेल्या सन्माननीय सदस्यांना 5-5 मिनिटे बोलण्याची संधी देण्यात येईल. त्यानंतर सकाळी 10.40 वाजता माननीय मुख्यमंत्री या प्रस्तावावरील चर्चेला उत्तर देतील.

श्री.भाई जगताप (मुंबई स्थानिक प्राधिकारी संस्था) : सभापती महोदय, माननीय राज्यपालांच्या अभिभाषणाबद्दल मांडलेल्या आभार प्रदर्शनाच्या प्रस्तावाच्या अनुषंगाने सन्माननीय सदस्य श्री.हेमंत टकले यांनी जे भाष्य केले आहे त्याला अनुमोदन देऊन त्यावर माझे विचार व्यक्त करण्यासाठी मी उभा आहे.

महोदय, माननीय राज्यपालांचे अभिभाषण हे गेल्या वर्षभरातील सरकारच्या कामगिरीचा आढावा आणि भविष्यातील दिशानिर्देशक असते अशा प्रकारचा प्रघात आजपर्यंत आपण सर्वांनी पाहिला आहे. या वर्षीच्या संपूर्ण अभिभाषणाचा आढावा घेतला तर लक्षात येईल की, गेल्या दोन-तीन वर्षातील नैसर्गिक आपत्तीला तोंड देत असताना आपल्यासमोर जे प्रश्न निर्माण झाले आणि त्यातून मार्ग काढत असताना सरकारने घेतलेले निर्णय असतील किंवा घ्यावयाचे निर्णय असतील, मग ते शेतकऱ्यांच्या बाबतीत असतील, पाण्याच्या बाबतीत असतील, पायाभूत सुविधांच्या बाबतीत असतील, शहरीकरणाच्या बाबतीत असतील, शिक्षणाच्या बाबतीत असतील किंवा महिलांच्या सुरक्षिततेच्या बाबतीत असतील या सर्व बाबींचा उल्लेख माननीय राज्यपालांच्या अभिभाषणात करण्यात आलेला आहे. यातून एक गोष्ट निदर्शनास येते की, माननीय राज्यपालांनी आपल्या अभिभाषणातून शासनाने केलेल्या कामगिरीचा मूर्तिमंत आरसा आपल्यासमोर आणि जनतेसमोर ठेवला आहे. म्हणून मी माननीय राज्यपालांचे मनापासून आभार व्यक्त करतो.

नंतर श्री.कांबळे....

श्री. भाई जगताप

माझे मित्र सन्माननीय सदस्य श्री. हेमंत टकले यांनी अनेक गोष्टींना या ठिकाणी स्पर्श केला आहे. त्यामुळे त्या गोष्टींचे मी रिपिटेशन करणार नाही. मला एकच गोष्ट सांगणे आवश्यक वाटते की, राज्यात कायम विनाअनुदानित शिक्षणाच्या बाबतीत अनेक वेळा दोन्ही बाजूच्या सन्माननीय सदस्यांनी प्रश्न उपस्थित केले होते. अनेक वेळा अनेक वर्षांच्या समस्या आपल्या समोर होत्या. कायम विनाअनुदानितच्या संदर्भातील अटीमुळे गोंधळाची स्थिती निर्माण झाली होती. शिक्षणाचा दर्जा घसरलेला आहे काय असा संभ्रम राज्यात तयार झाला होता. शासनाने अशा वेळी क्रांतिकारक निर्णय घेतला. विनाअनुदानित तत्वावरील उच्च माध्यमिक शाळा व कनिष्ठ महाविद्यालये कायम अनुदानावर आणण्याचा महत्वपूर्ण निर्णय शासनाने घेतला आहे. यामुळे राज्यातील शिक्षणाचा दर्जा सुधारला आहे. शिक्षकांच्या व शिक्षण विभागातील तत्सम प्रश्नांच्या संदर्भात न्याय देण्याचा प्रयत्न शासनाने केला आहे आणि त्याचा उल्लेख माननीय राज्यपालांनी त्यांच्या अभिभाषणात केल्याबद्दल मी त्यांचे आभार व्यक्त करतो.

सभापती महोदय, पायाभूत सुविधांच्या संदर्भात देखील या ठिकाणी बोलण्यात आले. देशातील पहिली मोनो रेल महाराष्ट्रातील मुंबईत सुरू झाली आहे. तुम्ही-आम्ही त्याचे साक्षीदार आहोत. राज्यात मोनो रेल चांगल्याप्रकारे कार्यान्वित आहे आणि त्याचा लाभ व उपभोग मुंबईतीलच नव्हे तर देशातील नागरिक घेत आहेत. आपणा सर्वांना या सर्व गोष्टी भूषणावह आहेत. मला अशा अनेक गोष्टींचा उल्लेख या ठिकाणी करावा लागेल. माननीय राज्यपालांनी केलेल्या या गोष्टींच्या उल्लेखाबद्दल मी त्यांचे आभार व्यक्त करतो. शासनाने अलीकडच्या काळात मनोधैर्य योजना आणली. समाजात विकृती निर्माण झाली आहे. हा शब्द उच्चारणे थोडेसे कठीण असले तरी हा शब्द योग्य आहे अशी माझी धारणा आहे. अलीकडच्या काळात महिलांवरील अत्याचारांचे प्रसंग वाढले असून ते पाहिले तर समाजात अतिशय विकृत चित्र तयार होत आहे असे दिसत आहे. राज्यात अशा घटनांच्या बाबतीत जरब बसावी म्हणून शासनाने महिलांसाठी समुपदेशन केंद्रे स्थापन केली आहेत, महिलांचे मनोधैर्य वाढविण्यासाठी मनोधैर्य योजना तयार केली आहे, मुलींना शिक्षण मिळावे यासाठी सुकन्या योजना तयार केली आहे. सुकन्या योजनेच्या माध्यमातून मुलीच्या नावे 21200 स्त्रियांची ठेव ठेवून 18 वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर तिला 1 लाख स्त्रियांची तिच्या

श्री. भाई जगताप

नावावरील ठेव देण्याचा शासनाने निर्णय घेतला आहे. शासनाने अशा प्रकारचे अनेक क्रांतिकारक निर्णय घेतले आहेत. माननीय राज्यपालांनी या सर्व बाबींचा उल्लेख त्यांच्या अभिभाषणात केल्याबद्दल मी त्यांचे आभार मानतो.

सभापती महोदय, मला या ठिकाणी आणखी एका गोष्टीचा उल्लेख करावयाचा आहे. राज्याच्या विशिष्ट भौगोलिक रचनेमुळे सिंचन क्षमतेबाबत प्रश्नचिन्ह तयार करण्यात आले होते. मी आपल्याला मुद्दाम सांगू इच्छितो की, शासनाने काळानुसार बदल करण्याचा प्रयत्न केला आणि तो यशस्वीही झाला आहे हे आपल्या राज्यातील आजच्या परिस्थितीवरून लक्षात येईल. शासनाने केलेल्या योजनांमुळे दुष्काळी परिस्थितीवर कायमस्वस्त्री मात करण्यात आली आहे. शासनाने त्यासाठी सिमेंट काँक्रीटचे साखळी बंधारे बांधण्याचा कार्यक्रम हाती घेतला आणि पहिल्या टप्प्यात 1487 सिमेंट काँक्रीटचे साखळी बंधारे बांधण्याचे काम 3-6 महिन्यांत पूर्ण केले. हे रेकॉर्ड आहे. ते सिमेंट काँक्रीटचे बंधारे बांधून पूर्ण झाले आहेत आणि त्या माध्यमातून 10 हजार हेक्टर संरक्षित सिंचन क्षेत्राची निर्मिती आपण करू शकलो, ही गोष्ट खरी असून सर्वाना भूषणावह आहे. शासनाने त्या संदर्भात सन 2013-14 या आर्थिक वर्षात 625 कोटी रकमांची अतिशय भरीव तरतूद केली आहे.

सभापती महोदय, राज्यात कष्टकरी, घरेलू कामगार, बांधकामाच्या ठिकाणी काम करणारे कामगार अशा असंघटित कामगारांसाठी कायदा नव्हता. राज्यात महिलांसाठीचे तिसरे धोरण आणले. तसेच, शासनाने असंघटित कामगारांसाठी विशिष्ट कायदा करून विशिष्ट प्रकारच्या मंडळांची निर्मिती करून त्यांना मोठ्या प्रमाणात दिलासा देण्याचे काम केले आहे आणि त्याचा उल्लेख माननीय राज्यपालांनी त्यांच्या अभिभाषणात केल्याबद्दल मी त्यांचा आभारी आहे.

(नंतर श्री. रोझेकर

श्री.भाई जगताप.....

सभापती महोदय, राज्य सरकारने सुवर्णजयंती राजस्व अभियानांतर्गत जवळ जवळ 4 लाख 50 हजार पेक्षा जास्त दाखले शिबिरांच्या माध्यमातून दिलेले आहेत, हा खऱ्या अर्थाने देश पातळीवरील रेकॉर्ड आहे, या गोष्टीची आपल्याला सर्वांना नोंद घ्यावी लागेल.

सभापती महोदय, राज्य शासनाने औद्योगिक धोरणाचा विचार करित असताना बदलत्या काळानुसार त्यामध्ये काही बदल केले आहेत आणि संवर्ग तयार करून या राज्याकडे उद्योग आकर्षित होतील, अशा प्रकारची योजना आखलेली आहे. यामुळे अनेक उद्योग राज्याकडे आकर्षित होत आहेत. देशातील एकत्रित गुंतवणुकीपैकी 18 टक्के गुंतवणूक राज्यामध्ये होत आहे, ही बाब तुम्हा, आम्हा सर्वांसाठी अभिमानास्पद आहे. याचाही उल्लेख राज्यपाल महोदयांच्या अभिभाषणात त्यांनी केलेला आहे, त्याबद्दल मी त्यांचे आभार मानतो.

सभापती महोदय, माझे मित्र आणि सभागृहाचे ज्येष्ठ सन्माननीय सदस्य श्री.हेमंत टकले यांनी जो अभिनंदनाचा ठराव सभागृहात मांडला आहे, त्या ठरावाला मी मनापासून समर्थन देतो आणि या ठिकाणी थांबतो.

जय हिंद. जय महाराष्ट्र.

उप सभापती : माझी सन्माननीय सदस्यांना विनंती आहे की, प्रत्येकाने आपले भाषण पाच ते सात मिनिटांच्या कालावधीत पूर्ण करावे. कारण, नंतर मुख्यमंत्री महोदयांना या चर्चेला उत्तर द्यावयाचे आहे.

आता सन्माननीय सदस्या डॉ.नीलम गोहे यांनी आपले भाषण सुरु करावे.

डॉ.नीलम गोहे (विधानसभेने निवडलेल्या) : सभापती महोदय, सभागृहात राज्यपाल महोदयांच्या अभिभाषणावरील अभिनंदनाचा ठराव मांडण्यात आला आहे, त्यावर माझे विचार व्यक्त करण्यासाठी मी उभी आहे.

सभापती महोदय, आम्ही प्रश्नावर प्रश्न उपस्थित करतो, परंतु, त्या प्रश्नांना उत्तरे मिळत नाहीत. उत्तरे न मिळाल्यामुळे शेवटी आपल्यालाच आपला प्रतिध्वनी ऐकू येतो, अशा प्रकारची परिस्थिती आपल्याला राज्याचा अर्थसंकल्प असो किंवा राज्यपाल महोदयांचे अभिभाषण असो, यामधून दिसून येत आहे.

सभापती महोदय, ज्या प्रकारच्या घटना राज्यात घडत आहेत, त्याबद्दल खेद किती व्यक्त करायचा आणि कायमचे सुतक किती पोळायचे, असा प्रश्न निर्माण झाला आहे. आपण असे म्हणतो की, राज्याची प्रगती झाली आहे, विकास झाला आहे. स्वतः तत्कालीन ग्राम विकास मंत्री किंवा सन्माननीय मुख्यमंत्री यांनी मानव विकास अहवाल सरकार तयार करील, असे सांगितले होते. हा अहवाल तयारही झाला आहे, असे मी ऐकून आहे. परंतु, सन्माननीय सदस्यांना त्याची प्रत मिळाली आहे किंवा त्यावर सभागृहात चर्चा, विचारविनिमय झाला आहे, अशी परिस्थिती नाही. मी या ठिकाणी तिन्ही अहवालांचा उल्लेख करीन. डॉ.विजय केळकर समितीसंबंधी अनेकांचे मतभेद असले तरी तो स्वीकारला किंवा फेटाळला, याबाबत स्पष्ट खुलासा होणे आवश्यक आहे. कारण, हे राज्याचे धोरणात्मक प्रश्न आहेत. कस्तुरीरंगन समितीच्या अहवालाच्या संदर्भात सांगायचे झाले तर आता केंद्र सरकारमध्ये बदल झाला आहे. त्या ठिकाणी यासंदर्भातील काही गोष्टी आम्ही मांडू शकतो. मानव विकास अहवाल राज्य सरकारने तयार केला असेल तर त्यामधील फाईंडिंग्ज काय आहेत, राज्याच्या बदलाची दिशा काय आहे, याबाबतचा उल्लेख राज्यपाल महोदयांच्या अभिभाषणात असावयास हवा होता. निदान सारांश, निष्कर्ष याबाबतचा तरी उल्लेख असावयास हवा होता. परंतु, तसा तो नाही. त्याचबरोबर या अहवालाच्या अनुषंगाने

..3....

डॉ.नीलम गोन्हे.....

राज्य सरकारने कोणती कृती केली आहे, याचीही स्पष्टता होत नाही. कस्तुरीरंगन समितीच्या अहवालाच्या बाबतीत राज्य सरकारने स्वतःचे काय म्हणणे नोंदविलेले आहे, याबाबत दोन्ही सभागृहात त्रोटक स्वस्वाचे उत्तर मिळाले आहे. परंतु, याबाबतचे सध्याचे स्टेटस काय आहे, राज्य सरकारने अधिकृतरीत्या आपले कोणते म्हणणे नोंदविले आहे, आज काय परिस्थिती आहे, याबद्दलची माहिती अभिभाषणातून मिळत नाही, याबद्दल मी खेद व्यक्त करते.

सभापती महोदय, आपण असे वाचतो की, पूर्वी कैद्यांना छळछावण्यांमध्ये ठेवले जात असे. परंतु, आताच्या परिस्थितीत राज्य सरकारने महिला, मुले, आदिवासी, दलित यांच्यासाठी छळछावण्या काढल्या आहेत की काय, अशी शंका वाटते. कारण, ज्या प्रकारच्या घटना राज्यात घडत आहेत, त्या बघितल्या तर या घटना घडणे ही एक विकृती आहे, असेही आपण म्हणू शकाल. ठाण्यात घडलेली एक घटना आज समोर आली आहे. महिला कंडक्टरला बेदम मारहाण करण्यात आली. त्यामधून समाजाच्या विकृतीची ओळख होतेच, परंतु, बाकीचा जो समाज आहे, त्याला पक्षाघात झाला आहे की काय, असाही प्रश्न निर्माण होतो. कारण, आज कायदा पाळणाऱ्या माणसाच्या संदर्भात कुणाच्याही मनामध्ये सन्मान नाही. उलट, अशी गुन्हेगारी प्रवृत्ती सगळीकडे दिसून येत आहे.

यानंतर श्री.खंदारे.....

डॉ.नीलम गोन्हे....

माजी न्या.चंद्रशेखर धर्माधिकारी समितीच्या अहवालातील काही शिफारशीची अंमलबजावणी गृह विभागाने केली आहे. मी स्वतः दिनांक 5 सप्टेंबर, 2013 रोजी माननीय मुख्यमंत्र्यांना भेटले होते. या शिफारशीपैकी काही शिफारशीची अंमलबजावणी विधी व न्याय विभागाने करावयाची आहे. त्या शिफारशींचे पुढे काय झाले त्याबद्दल मी त्यांना प्रश्न विचारला होता. आता या वर्षाचा जून महिना सुरु झालेला आहे. न्या.चंद्रशेखर धर्माधिकारी समितीची मुदत केव्हाच संपलेली आहे. त्या समितीला मुदतवाढ दिली आहे काय ? या अहवालामध्ये महिलांच्या सुरक्षिततेसंबंधी योजना व शिफारशी सुचविल्या होत्या. त्यापैकी 30 शिफारशीची अंमलबजावणी झालेली आहे. प्रत्यक्षात त्या शिफारशीची अंमलबजावणी त्या त्या गावांत झाली किंवा नाही ? उर्वरित शिफारशींसाठी सरकारला कायदे विषयक बदल करावे लागणार आहेत, पोलीस मॅन्युअलमध्ये बदल करावे लागणार आहेत. विधी व न्याय विभागाद्वारे वकील नेमले जातात, त्या वकीलाची भूमिका महत्वाची असते. केवळ समुपदेशन केंद्रांमधून महिलांचे सक्षमीकरण होऊ शकणार नाही. यासाठी विधी व न्याय विभागाने कोणती पावले उचलली आहेत ते अभिभाषणातून स्पष्ट होत नाही. याबद्दल मी खेद व्यक्त करीत आहे.

सभापती महोदय, इंदिरा घरकुल योजना आणि राजीव आवास योजना राज्य सरकारतर्फे राबविली जाते. धारावी सारखा प्रकल्प वर्षानुवर्षे प्रलंबित राहिलेला आहे. तेथील झोपडपट्टीवासीय हळहळ व्यक्त करीत आहेत. त्याबद्दल लोकांचे जे म्हणणे होते ते एका अर्थाने निवडणुकीद्वारे नोंदविले गेले आहे. गेल्या 7-8 वर्षांपासून ऐकत आहोत. एखादी घटना घडल्यानंतर त्याबाबत चर्चा केली जाते आणि शेवटी सर्व भाषणांच्या सारांशमधून सांगितले जाते की, असे असले तरी व विरोधक टीका करीत असले तरी आम्हाला जनतेने निवडून दिलेले आहे. यात राजकारणाचा थेट संबंध नसला तरी मला येथे प्रश्न उपस्थित करावासा वाटतो की, वर्षानुवर्षे घरकुलांच्या योजना का प्रलंबित आहेत ?

मी 8 दिवसांपूर्वी यवतमाळ जिल्ह्यात जाऊन आले. तेथे कुमारी मातांचा फार मोठा प्रश्न निर्माण झालेला आहे. 17-18 वर्षांच्या 600 मुली माता झालेल्या आहेत. या महिलांना इंदिरा

2...

डॉ.नीलम गोन्हे....

आवास योजनेतून घरकुले का मिळत नाही असे मी सरकारी अधिकऱ्यांना विचारले तेव्हा त्यांनी शासनाच्या तशा सूचना नाहीत, असे मला सांगितले. राज्य शासनाने प्राधान्य ठरवून अशा महिलांना घरे देण्यासाठी अधिकऱ्यांना सूचना का दिल्या नाहीत ? आपल्याकडे सर्व आयुधे असली तरी पेशंटचा प्राण गेला आहे की नाही हे पाहण्यासाठी डॉक्टरचे हृदय नीट असले पाहिजे. येथे तर सरकारची संवदेनशीलताच हीन झाल्याची दिसत आहे. या योजनेच्या निकषामध्ये स्त्रियांना गरीब, दलित व जेथे एकटी महिला कुटुंबप्रमुख आहे त्यांना प्राधान्य दिले पाहिजे.

या संदर्भात पुणे जिल्हा परिषदेच्या तत्कालीन मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्रीमती व्ही.राधा यांनी सरकारला काही सूचना केल्या आहेत. त्या सूचना गेल्या 10 वर्षांपासून सरकारकडे पडून आहेत. बढतीमुळे त्या वेगवेगळ्या ठिकाणी काम करीत आहेत. अधिकारी ज्या चांगल्या सूचना करतात त्यांची अंमलबजावणी झाल्याचे दिसत नाही. मग राजीव गांधी आवास योजना असेल, आधार कार्ड योजना असेल अशा योजनांचा सरकारच अस्तित्वात नसल्यामुळे लोकांना त्रास होत आहे.

माझा शेवटचा मुद्दा महिलांच्या स्वच्छतागृहा संबंधीचा आहे. काल सरकारने "महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी अहवाल" सभागृहाला सादर केलेला आहे. त्यातून असे दिसत आहे की, शाळेत जाणाऱ्या मुलींची संख्या वाढलेली असली तरी शाळांमधील मुलींच्या स्वच्छतागृहांची संख्या मात्र कमी झालेली आहे. मी झरी जामणी येथे भेट दिली होती. त्या पंचायत समितीत गेले असताना 150 अंगणवाडीसेविका माझी वाट पहात होत्या. यवतमाळ जिल्हा परिषदेने त्यांच्यासमोर माझ्या मार्गदर्शनाचा कार्यक्रम ठेवला होता. त्यावेळी मी त्यांना विचारले होते की, येथे स्वच्छतागृहाची व्यवस्था आहे का ? गेली 9 वर्षे कंत्राटदाराच्या वादामुळे पंचायत समितीचे काम अर्धवट राहिलेले आहे. त्यामुळे पंचायत समितीमध्ये महिलांसाठी एकही स्वच्छतागृह नाही. एका बाजूला आपण म्हणतो की, महिलांचे सक्षमीकरण झालेले आहे, महिलांसाठी शासनाने धोरण जाहीर केले आहे. दुसऱ्या बाजूला महिलांसाठी किमान सुविधा उपलब्ध करून देण्यामध्ये सरकारची हतबलता व अपमानास्पद परिस्थिती दिसून येत असेल तर "हमें नाज़ है वो हिन्द कहाँ है."

3....

डॉ.नीलम गोन्हे....

महाराष्ट्राच्या संदर्भात आज "टाईम्स ऑफ इंडिया" मध्ये श्रीमती बच्ची करकरी यांनी एक छोटे एडिटोरियल लिहिलेले आहे. त्यात असे नमूद केले आहे की, चर्चिल यांनी पंतप्रधान पदाचा पदभार स्वीकारला होता. तेथे अशी पध्दत आहे की, ज्या कारमधून मावळते पंतप्रधान येतात त्याच कारमधून नवीन पंतप्रधानही येतात. पण विल्स्टन चर्चिल पंतप्रधान झाले तेव्हा इंग्लंडची अशी परिस्थिती होती की, रिकाम्या गाडीतूनच चर्चिल आले होते. कारण त्यांच्या अगोदर त्या पदावर कोणीच नव्हते. अशा प्रकारची परिस्थिती राज्यात सुरु आहे. राज्यात महिला व बालकल्याण खात्यात कत्तलखाना सुरु आहे, त्या संदर्भात मी तीव्र खेद व्यक्त करते आणि माझे दोन शब्द येथेच संपविते. धन्यवाद.

यानंतर श्री.शिगम....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी

अॅड. आशिष शेलार (विधानसभेने निवडलेले) : सभापती महोदय, माननीय राज्यपालांच्या अभिभाषणावर खेद व्यक्त करण्यासाठी मी उभा आहे. या अभिभाषणासंबंधीचे 10 वेगवेगळे मुद्दे मी वेळीच आपल्याकडे दिलेले आहेत. या मुद्द्यांबाबत खेद व्यक्त करण्याची संधी द्यावी अशी मी आपणास विनंती केली. सभापती महोदय, आपण सुखातीला असे म्हणालात की, 5 मिनिटांमध्ये सर्व आटपा. स्वाभाविकपणे चालू प्रक्रियेमध्ये तुमचे देखील काम आटपून घ्या असे वाटण्यासारखी स्थिती आहे. मी महत्वाच्या 10 मुद्द्यांवर माझे विचार थोडक्यात मांडण्याचा प्रयत्न करणार आहे.

सन्माननीय सदस्य श्री. भाई जगताप यांनी सांगितले की, या अभिभाषणामध्ये राज्यामध्ये होणा-या विकास कामांचा आढावा मांडलेला आहे. राज्यात पुढे कोणकोणत्या गोष्टी होणार आहेत याबाबत दिशादर्शन असणार आहे. परंतु ज्या गोष्टी राहिलेल्या आहेत, ज्या नीटपणे झालेल्या नाहीत त्या नीट झाल्या पाहिजेत अशा गोष्टींवर चर्चा होत असताना त्यासंदर्भात आम्हाला उत्तरे मिळावीत अशी आमची अपेक्षा आहे.

सभापती महोदय सुखातीलाच काही सन्माननीय सदस्यांनी मोनोरेल आणि मेट्रोरेलसंबंधीचे मुद्दे या ठिकाणी मांडले आणि त्याबाबत सरकारचे अभिनंदन केले. ज्या गोष्टी चांगल्या झालेल्या आहेत त्याबाबत सरकारचे अभिनंदन करायलाच पाहिजे, त्याबाबत वाद नाही. राज्यात मोनोरेल प्रकल्प सुरु झाला हे खरे आहे. मी यासंबंधी जुन्या इतिहासात जाऊ इच्छित नाही. त्यावेळी एमएमआरडीएच्या बैठकीमध्ये मी मुद्दा उपस्थित केलेला होता. तो मुद्दा असा आहे की, सुरु झालेला मोनोरेलचा प्रकल्प जो अर्धवट स्थितीमध्ये आहे तो पूर्ण होण्यासाठी सरकारला नेमका किती वेळ लागणार आहे ? मुंबईतील हा मोनोरेलचा प्रकल्प पूर्ण होईल का अशी शंका लोकांच्या मनात निर्माण झालेली आहे. हा मोनोरेलचा प्रोजेक्ट पूर्ण होण्यासाठी किती वेळ लागणार यासंबंधी संदिग्धता असल्यामुळे यासंबंधी मी खेद व्यक्त करतो.

सभापती महोदय, या मोनोरेलचे सेक्युरिटी ऑडिट झालेले आहे किंवा नाही यासंबंधी एमएमआरडीए आणि राज्य सरकारच्या अधिकाऱ्यांकडून वेगवेगळी मते पुढे येत आहेत. दहशतवादी कारवायांचे एक केंद्र मुंबईमध्ये सुरु करण्याचा प्रयत्न होत असताना डीजी ट्राफिक बघत आहेत की प्रत्येक पोलीस स्टेशनची हद्द बघत आहेत ? एका प्रायव्हेट सेक्युरिटी एजन्सीला सेक्युरिटी

..2..

अॅड. आशिष शेलार...

करण्याचे काम देण्यात आलेले आहे. माझ्याकडे त्या सेक्युरिटी एजन्सीचे नाव देखील आहे. सेक्युरिटी ऑडिटच्या नावावर या मुंबईकरांवर नवा अधिभार लावण्याचा घाट या सरकारने घातलेला आहे की काय हे समजत नाही. तेव्हा या सेक्युरिटी ऑडिट संबंधी सरकारने स्पष्टीकरण करावे. जेव्हा हा मोनोरेल प्रकल्प सुरु करण्यास तत्वतः मंजुरी देण्यात आली त्यावेळी काही मुद्दे उपस्थित झाले होते. त्या मुद्द्याचे स्पष्टीकरण करण्याची गरज आहे. एक म्हणजे हा मोनोरेल प्रकल्प व्हायबल आहे काय ? मुंबईकरांवर नवनवीन अधिभार टाकून, तिकिटांचे दर वाढवून हा प्रकल्प कमर्शियली व्हायबल होणार नाही असे आर्थिक सल्लागारांनी सांगून सुध्दा सरकारने त्यानुषंगाने भूमिका घेतलेली दिसत नाही. मुंबईकरांवर वेगवेगळ्या पदतीने अधिभार टाकण्यासाठी हा प्रकल्प सुरु केलेला आहे काय ? या प्रकल्पाची कमर्शियल व्हायबिलिटी काय आहे याचा खुलासा शासनाने करावा. Delay in project always carries escalation in the cost. टप्पा 2 मुळे कॉस्ट एस्क्लेशन किती होते याचे स्टेटमेंट मिळणे आवश्यक आहे. एका बाजूला या प्रकल्पाबद्दल सरकार आपली पाठ थोपटून घेत आहे. हा मोनोरेल प्रकल्प होत असताना मुंबई शहरातील शेकडो पिण्याचे पाईप तुटलेले आहेत. काही ठिकाणी ड्रेनेज लाईन्स तुटलेल्या आहेत. हे तुटलेले पाण्याचे पाईप आणि ड्रेनेज लाईन दुरुस्त करण्याची जबाबदारी करारानुसार ठेकेदाराची आहे. त्यामुळे ही दुरुस्ती ठेकेदाराने करून द्यावयास पाहिजे. परंतु त्याने ते काम केल्याचे दिसत नाही. त्यामुळे इन्फ्रास्ट्रक्चरल लॉस व्हॅल्यू किती झाली याबाबतीत सरकारने भूमिका स्पष्ट करावी.

सभापती महोदय, मेट्रो रेल प्रकल्प सुरु करण्यासंबंधी तारखांवर तारखा पडत आहेत. हा प्रकल्प इंडियन ट्राम्स अॅक्ट खाली मंजूर करण्यात आला. हा अॅक्ट सन 1800 मधील आहे. हा मेट्रोरेल प्रकल्प चालविण्यास इंडियन रेल्वे अॅक्ट अंतर्गत परवानगी द्यावी अशी मागणी हा प्रकल्प करणारी कंपनी करित आहे.

..नंतर श्री. भोगले..

अॅड.आशिष शेलार.....

मग मुंबई मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन त्या संदर्भात वेगळी प्रक्रिया करणार का? हा मुंबईकरांच्या दृष्टीने प्रश्न निर्माण होतो. टॅरिफ कमिटी जोपर्यंत गठीत होत नाही तोपर्यंत शासन निर्णय घेऊ शकणार नाही. तोपर्यंत उभे केलेले पिलर्स आणि ट्रॅक बघणे हेच मुंबईकरांच्या नशिबी येणार आहे. याचे दूरगामी परिणाम होणार आहेत. इंडियन ट्रॅम्स अॅक्ट किंवा इंडियन रेल्वे अॅक्टखाली प्रक्रिया करण्यात येणार आहे की अन्य कोणता पर्याय आहे, त्याकरिता टॅरिफ कमिटीची बैठक केव्हा होणार याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे मुंबईकरांवर अन्याय होऊ शकतो म्हणून मी खेद व्यक्त करीत आहे.

सभापती महोदय, मुंबई शहर आणि उपनगरामध्ये महिलांवरील अन्याय, अत्याचार, बलात्कारांचे प्रमाण तसेच बालकांवरील अत्याचाराच्या घटनांचा मी निवेदनमध्ये उल्लेख केला आहे. कालच शासनाने सभागृहामध्ये महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी अहवाल सादर केला. या अहवालानुसार 2010 ते 2012 या काळातील बालकांच्या अपहरणाच्या घटनांची आकडेवारी 16 टक्क्याने वाढली असल्याचे आढळून येते. राज्यातील 16 टक्के बालकांचे अपहरण होत असेल, बालकांना सरकार संरक्षण देत नसेल तर बालक-पालक योजनेचे काय? हीच स्थिती महिलांच्या अत्याचार, लैंगिक छळ व हुंडाबळीच्या घटनांबाबत दिसून येते. 2010 मध्ये महिलांवरील अत्याचार, लैंगिक छळ व हुंडाबळीच्या 17200 घटनांची नोंद झाली होती तर 2012 मध्ये हे प्रमाण 17800 वर गेले. म्हणजे या घटनांमध्ये 3 ते 5 टक्के वाढ झाली आहे. या राज्यात बालक व महिला सुरक्षित नाहीत. बलात्काराच्या घटनांमध्ये 2010 ते 2012 पर्यंत 13 टक्के वाढ झाली आहे. बालकांच्या अपहरणाचे प्रमाण 16 टक्क्यांनी, महिलांवरील बलात्कारांचे प्रमाण 13 टक्क्यांनी आणि हुंडाबळीचे प्रमाण 5 टक्क्यांनी वाढले. अशा परिस्थितीत हे राज्य सुरक्षित आहे का असा प्रश्न निर्माण होत असल्यामुळे मी खेद व्यक्त करीत आहे.

सभापती महोदय, वृत्तपत्रातील बातमी वाचल्यानंतर खेदाने नमूद करावे लागते की, मुंबई हायकोर्टाने राज्य सरकारवर ताशेरे ओढले आहेत. न्यायालयामधील प्रकरणांमध्ये राज्य सरकारला प्लीड करणाऱ्या सरकारी वकिलांना वेतन व मेहनताना वेळेत मिळत नाही. किंबहुना काही सरकारी वकिलांना अद्याप वेतन व मेहनताना न मिळाल्याने त्यांनी शासन दरबारी आपले जोडे झिजवले. परंतु त्यांना यश न मिळाल्याने त्यांनी मुंबई हायकोर्टात प्रकरण दाखल केले. परिणामी

..2..

अॅड.आशिष शेलार.....

मुंबई हायकोर्टाने सरकारला स्पष्ट शब्दात सुनावले की, तुम्ही सरकारी वकिलांचे पैसे वेळेत द्या, वेळेत त्यांचा मेहनताना देणार नसाल तर आम्हाला आणखी काही आदेश द्यावे लागतील.

सभापती महोदय, "Society can be good if the society's pleaders are good." समाज चांगला रहावा यासाठी समाजाच्या वतीने वकिली करणाऱ्यांना जर मेहनताना वेळेवर मिळणार नसेल तर सरकारबद्दल खेद व्यक्त करावाच लागेल.

सभापती महोदय, राज्यातील मुस्लीम समाजाची खालावत चाललेली स्थिती याबद्दल खेद व्यक्त करावासा वाटतो. डॉ. मेहमूद उल रेहमान समितीने राज्यातील मुस्लीम समाजाच्या दृष्टीने शिफारस केली आहे. 'सबका साथ सबका विकास' ही घोषणा घेऊन केंद्रात नवीन सरकार सत्तास्थ झाले आहे. भारतीय संविधानानुसार या ठिकाणी राज्य चालविणाऱ्या सरकारकडून सुध्दा हीच अपेक्षा आहे. मी वेगळे दाखण चित्र मांडण्याची गरज नाही. तत्कालीन मुख्यमंत्री स्व.विलासराव देशमुख यांच्या आघाडी सरकारने डॉ.मेहमूद उल रहमान यांच्या अध्यक्षतेखाली 2006 मध्ये एक समिती नेमली होती. या समितीमध्ये एकूण सहा सदस्य होते. वेगवेगळे मुद्दे विचारात घेऊन या समितीने चर्चा केली होती. समितीने आपल्या अहवालामध्ये म्हटले आहे की, राज्यातील एकूण लोकसंख्येपैकी मुस्लीम समाजाचे 32 टक्के लोक वेगवेगळ्या जेलमध्ये आहेत. वेगवेगळ्या बँकांनी या समाजाच्या लोकांना कर्ज देणे बंद केले असल्यामुळे त्यांच्या विकासात अडचणी निर्माण होतात. नवीन शाळा, शैक्षणिक शिष्यवृत्ती या विषयाबाबत मुस्लीम समाजाच्या लोकांना न्याय मिळावा म्हणून तत्कालीन मुख्यमंत्री स्व.विलासराव देशमुख यांनी डॉ.मेहमूद उल रहमान यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती स्थापन केली होती.

नंतर श्री.भारवि....

05-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

J-1

BGO/ D/ KTG/

प्रथम श्री.भोगले.....

10:45

अॅड.आशिष शेलार...

सभापती महोदय, सन 2006 ते 2013 म्हणजे 7 वर्षां नंतर त्या समितीने आपला अहवाल विद्यमान मुख्यमंत्री श्री.पृथ्वीराज चव्हाण यांच्याकडे दिनांक 21 ऑक्टोबर 2013 रोजी सादर केला. सादर अहवाल आम्ही हिवाळी अधिवेशनामध्ये सादर करू अशी घोषणा या सरकारने केली. आठ महिने झाले तरी या समितीचा साधा अहवाल देखील समोर आलेला नाही. "सबका साथ सबका विकास" हे आपले घोषवाक्य आहे. एका विशिष्ट समाजातील लोकांवरील अन्याय दूर करण्यासाठी नेमलेल्या समितीचा अहवाल सरकार सभागृहासमोर ठेवत नाही. त्यामुळे आम्हाला पुढची प्रतिक्रिया कळत नाही म्हणून खेद व्यक्त करावासा वाटतो.

मौलाना आझाद आर्थिक विकास महामंडळ स्थापन करण्यात आले आहे. पण त्याचे ऑडिट करण्यात आलेले नाही. सन 2006 मध्ये ऑडिट झाले. मागच्या अर्थसंकल्पामध्ये आपण एक हजार कोटी स्म्यांची तरतूद केली. जवळ जवळ स्म्ये 675 कोटीचे कर्ज वितरण झाले. सन 2009-10 मध्ये फक्त 90 कोटी स्म्यांची वसुली झाली. तेव्हा या समाजातील अंतिम माणसाला याचे फायदे मिळणार आहेत काय ? कर्जाची वसुली होत नाही, लाभार्थींना पैसे पोहोचत नाहीत. खोटे लाभार्थी दाखवून कर्ज वाटप केले जाते. ऑडिट न करता, लाभार्थींना पैसे न पोहोचता, समाज विकासाचा विचार न करता मौलाना आझाद आर्थिक विकास महामंडळ काम करित असेल तर त्याचा खेदच व्यक्त करावा लागेल. त्यासाठीच मी उभा आहे.

यानंतर मी विकास आराखड्यावर बोलणार आहे. राज्याच्या एकूण क्षेत्रफळाच्या 1/3 विभागाचे प्रादेशिक विकास आराखडे तयारच झालेले नाहीत. आपण सर्वांगीण विकासाच्या घोषणा करित आहात. नगरविकास विभागाकडे हे काम आहे. 15 जिल्ह्यांच्या प्रास्थांना आपण मंजुरी दिली. त्यापैकी धुळे, नंदूरबार, बीड, परभणी, हिंगोली, उस्मानाबाद, भंडारा, वर्धा, गोंदिया, यवतमाळ, बुलढाणा या 11 जिल्ह्यांच्या प्रादेशिक योजनांची कार्यवाही अद्याप सुस्त्र झालेली नाही. राज्याचा विकास आपण नियोजनबद्ध पद्धतीने करणार आहोत अशा प्रकारची घोषणा करायची आणि महाराष्ट्राच्या 1/3 विभागाच्या प्रादेशिक विकास आराखड्याची सुस्त्रातच करायची नाही, याचा खेद व्यक्त करण्यासाठी मी उभा आहे.

...2.....

अॅड.आशिष शेलार...

मी शेवटचा मुद्दा मांडतो. आपण इन्फर्मेशन अँड कम्युनिकेशन टेक्नॉलॉजी ही एक योजना खूप जोरात सुरु केली. ही केंद्र पुरस्कृत योजना असून ती राज्यात तीन टप्प्यांमध्ये लागू करण्यात येणार आहे. पहिल्या टप्प्यामध्ये 500, दुसऱ्या टप्प्यात 2500 हजार आणि तिसऱ्या टप्प्यात 5000 शाळा घेण्यात येणार आहेत. संगणक देणे, कम्प्युटर लॅब सेटल करणे, प्रिंटरस देणे, शिक्षक नेमणे, ओरिएन्टेशन कॅम्प करणे यासाठी केंद्र व राज्य शासनाने मिळून जवळ जवळ 800 कोटी स्मर्यांची तरतूद करण्यात आली. त्यावर प्रत्यक्षात 34 टक्के खर्च झाला. माझ्याकडे पहिल्या आणि दुसऱ्या टप्प्यातील कंत्राटदारांची यादी आहे. या कंत्राटदारांची निवड विनानिविदा काढून करण्यात आली आहे. तिसऱ्या टप्प्यासाठी मोठी प्रोसेस केली. आरएफटी काढला, बूट स्वस्त्रात प्रस्ताव असल्यामुळे बिल्स ऑफ मटेरियल्सचे व्हेरिफिकेशन झाले. लोएस्ट निविदाकाराशी निगोशिएट करण्यात आले. हायपॉवर कमिटीची मान्यता घेण्यात आली आणि बिर्ला श्लोका एज्युकेटेड, कोअर एज्युकेशन टेक्नॉलॉजी आणि तिसरा आयएलएफएस हे निविदाधारक पात्र झाले. प्रत्येकाला किती शाळा द्यायच्या याची संख्या ठरली. 850, 1590, 2560 अशा प्रकारे शाळा देण्याचे निश्चितही करण्यात आले. पण त्यानंतर सरकारने गोंधळ घातला. सरकार स्वतःच जी.आर.काढून असे म्हणते की, लॅब सेटल करताना शाळांमध्ये अडचण आली तर विभागनिहाय शाळांच्या संख्येत सरकार अदलाबदल करू शकेल. पण असे कुठलेही कारण न देता 3 पैकी 2 कंत्राटदारांना सरकारने काम दिले. कोअर एज्युकेशन टेक्नॉलॉजीला काम देण्याचे मंजूर होऊन देखील त्यांना काम देण्यात आले नाही. बिर्ला श्लोका आणि आयएलएफएस या कंत्राटदारांवर सरकारची मेहरनजर का झाली ? 30 टक्केच निधी खर्च का झाला, अजून 2400 शाळांमध्ये ही योजना का पोहोचली नाही, याबाबतचा खुलासा होणे आवश्यक आहे. विद्यार्थ्यांचा सर्वांगीण विकास करण्यासाठी सरकार नीट काम करित नसेल तर त्याचा खेद व्यक्त करावाच लागेल. एवढे बोलून मी येथे थांबतो. धन्यवाद.

....

यानंतर श्री.जुन्नरे....

उप सभापती : सन्माननीय सदस्य श्री. दीपक सावंत यांच्या भाषणानंतर माननीय मुख्यमंत्री उत्तराला सुस्वात करतील.

श्री. दीपक सावंत (मुंबई पदवीधर) : सभापती महोदय, माननीय राज्यपाल महोदयांनी दिनांक 24 फेब्रुवारी, 2014 रोजी विधिमंडळासमोर जे अभिभाषण केले होते त्यासंदर्भात खेद व्यक्त करण्यासाठी मी उभा आहे.

सभापती महोदय, माननीय राज्यपाल महोदयांनी जे अभिभाषण केले होते ते 24 पानी पुस्तिकेतील होते व त्यामध्ये एकंदर 13 केंद्रीय योजनांचा समावेश होता. खरे म्हणजे राज्य शासनाच्या त्यामध्ये योजनाच नव्हत्या. राज्य शासनाचा विकास कार्यक्रम व केंद्र शासनाचा विकास कार्यक्रम मिळून मॅचिंग ग्रँट दिल्या जात असतात. परंतु गेल्या वर्षात अनेक वेळा केंद्राचा निधी परत गेल्याचे दिसून आलेले आहे. राज्य शासनाने मॅचिंग ग्रँट उपलब्ध न केल्यामुळे केंद्राचा निधी अनेक वेळा परत गेलेला आहे. माझी माननीय मुख्यमंत्र्यांना विनंती आहे की, गेल्या वर्षभरात केंद्र शासनाचा एकंदर किती निधी परत गेला याची माहिती सभागृहाला दिली तर बरे होईल.

सभापती महोदय, कालच टेरी या संस्थेने ग्लोबल वॉर्मिंगविषयी अहवाल प्रसिध्द केला आहे. हा अहवाल प्रसिध्द करतांना त्यांनी महाराष्ट्रातील जनतेला धन्यवादही दिलेले आहेत. परंतु महाराष्ट्र राज्याच्या माननीय राज्यपाल महोदयांनी ग्लोबल वॉर्मिंगचा 24 पानी पुस्तिकेत कोठेही उल्लेख केला नसल्यामुळे मला खेद व्यक्त करावासा वाटतो.

सभापती महोदय, या सभागृहात जेव्हा जेव्हा अवकाळी पाऊस, दुष्काळ, गारपीट, जमीन नापीक होणे या विषयावर चर्चा होते त्या त्यावेळी आपण ग्लोबल वॉर्मिंगचा आधार घेत असतो. बऱ्याचअंशी ग्लोबल वॉर्मिंगमुळे निसर्गात व वातावरणात बदल होत असतात. परंतु यासंदर्भात राज्य शासनाने कोणती तरी योजना ग्लोबल वॉर्मिंगच्या संदर्भात समोर आणावयास पाहिजे होती परंतु ती आणलेली नाही. पाऊस कमी पडणार असेल तर शेतकऱ्यांनी या संकटाला कशा प्रकारे सामोरे जावे यासंदर्भातील माहिती राज्य शासनाने जनतेसमोर दिली पाहिजे. कमी पाऊस पडणार असेल तर कोणती पीके घ्यावीत, जमिनीचा कस कसा वाढवावा याची माहिती देणे आवश्यक असते. यासंदर्भातील नियोजन एका वर्षाचे नसून पुढील 10-20 वर्षांचे नियोजन करणे गरजेचे आहे. परंतु

डॉ.दीपक सावंत

दुर्दैवाने अशा प्रकारे ग्लोबल वॉर्मिंग विषयी व्हीजन डॉक्युमेंट आपल्या राज्य शासनाने आजपर्यंत तयार केलेले नाही. गेल्या पाच वर्षांपासून महाराष्ट्रातील शेतकरी दुष्काळाला, गारपिटीला सामोरे जात आहे. अशा परिस्थितीत राज्य शासन शेतकऱ्यांना तुटपुंजी मदत करते परंतु तरी देखील राज्यातील शेतकरी आत्महत्या करीतच आहे.

सभापती महोदय, येणाऱ्या पावसाळ्यात राज्यात कमी पाऊस पडणार आहे अशी माहिती हवामान खात्याने दिलेली आहे. आपल्या राज्यात सरासरीपेक्षा कमी पाऊस होणार आहे. असे असतांना त्यावर राज्य शासनाने कोणती पावले उचलली आहेत याची माहिती माननीय मुख्यमंत्री महोदयांनी देण्याची आवश्यकता आहे.

सभापती महोदय, निवडणुकीच्या काळात 24 तास आरोग्य सेवा देण्याची घोषणा राज्य सरकारने केली होती. आरोग्याच्या सेवा देण्याच्या संदर्भात माननीय मुख्यमंत्री महोदयांनी ॲम्ब्युलन्सचे उद्घाटन केले. या योजनेच्या माध्यमातून आम्ही इतक्या रूग्णांना सेवा दिली याची आकडेवारी निवडणुकीच्या काळात देण्यात आली आहे. परंतु राज्याच्या ज्या भागात ॲम्ब्युलन्सेसची गरज होती त्या भागांना ॲम्ब्युलन्सेस उपलब्ध करून देण्यात आल्या नाहीत. विदर्भात, कोकणात या ॲम्ब्युलन्सेसची गरज असतांना या ठिकाणी त्या उपलब्ध करून देण्यात आल्या नाहीत. आपण ज्या ॲम्ब्युलन्सेस प्रायोगिक तत्वावर सुरु केल्या होत्या त्या ॲम्ब्युलन्सेस आरोग्य सेवा तुटपुंज्या प्रमाणात असलेल्या ठिकाणी सुरु करावयास पाहिजे होत्या. मुंबई, पुणे, नाशिक या शहरामध्ये अनेक हॉस्पिटल्स असल्यामुळे मुंबई शहरातील पेशंट वाचू शकतो. परंतु विदर्भ, अमरावती, मेळघाट या भागातील पेशंटला जवळ आरोग्य सेवा उपलब्ध नसल्यामुळे खऱ्या अर्थाने या भागांना ॲम्ब्युलन्सेस देण्याची नितांत आवश्यकता होती परंतु त्या भागांना ॲम्ब्युलन्सेस देण्यात आल्या नाहीत.

यानंतर श्री. अजित....

डॉ.दीपक सावंत....

महाराष्ट्रातील एकूण 12 हजार 775 आरोग्य सेवा केंद्रांमध्ये 24 तास आरोग्य सेवा पुरविण्यात येते असे शासनामार्फत सांगण्यात येते. परंतु प्रत्यक्षात फक्त 645 आरोग्य सेवा केंद्रांमध्ये 24 तास सेवा पुरविण्यात येत आहे. आपल्या राज्याच्या तुलनेत देशातील दक्षिण भाग फार पुढे आहे. कर्नाटक राज्यामध्ये 1032 आरोग्य सेवा केंद्रांमध्ये, आंध्र प्रदेश राज्यामध्ये 1183 आरोग्य सेवा केंद्रांमध्ये आणि तामिळनाडू राज्यामध्ये 1844 आरोग्य सेवा केंद्रांमध्ये 24 तास सेवा पुरविण्यात येते. 1991 च्या जनगणनेनुसार आपल्याकडे जेवढ्या आरोग्य सेवा केंद्रांची आवश्यकता होती तेवढी आरोग्य सेवा केंद्रे झालेली नाहीत म्हणजे त्यामध्ये घट झालेली आहे.

सभापती महोदय, दहाव्या पंचवार्षिक योजनेमध्ये 125 उप केंद्रे आणि 9 प्राथमिक आरोग्य केंद्राची उभारणी केलेली आहे. या काळामध्ये ग्रामीण आरोग्य संस्थेमध्ये 42 ची घट आहे. असे असताना आम्ही 100 टक्के आरोग्य सेवा पुरवितो असे शासन कोणत्या आधारावर सांगत आहे ?

सभापती महोदय, मी आय.टी.क्षेत्रातील प्रयोगशाळांच्या संदर्भातील मुद्दा मांडलेला असल्यामुळे त्यावर पुन्हा बोलत नाही. मी आश्रमशाळांच्या बाबतीत बोलणार आहे. राज्यात 556 अनुदानित आश्रमशाळा आहेत. माननीय राज्यपालांच्या अभिभाषणामध्ये उल्लेख आहे की, आश्रमशाळांमध्ये पहारेकरी, महिला सुरक्षा अधीक्षक नेमण्यात येतील. ही पदे निर्माण करण्यात आली, परंतु अजूनपर्यंत त्या पदांवर कोणाचीही नियुक्ती करण्यात आलेली नाही. राज्यातील एकूण 1108 आश्रमशाळांपैकी 552 शासकीय तर 556 अनुदानित आश्रमशाळा आहेत. या आश्रमशाळांमध्ये इयत्ता पहिली ते बारावी पर्यंत शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या 4 लाख 48 हजार 557 आहे. मागील दहा वर्षांत एकूण 793 विद्यार्थ्यांचा विविध कारणांमुळे मृत्यू झाला. अशा मृत झालेल्या विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबाला सानुग्रह अनुदान देण्यात येते अशी शासनाची योजना आहे. परंतु या मृत पावलेल्या विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबांना सानुग्रह अनुदान देण्यात आलेले नाही. सध्या 1 कोटी 10 लाख 80 हजार इतके सानुग्रह अनुदान देण्यात आलेले नाही याची शासनाने नोंद घ्यावी.

डॉ.दीपक सावंत.....

सभापती महोदय, राज्यात सीबीएसई आणि आयसीएसईच्या धर्तीवर आश्रमशाळा करण्यात येणार होत्या. परंतु राज्यात फक्त अशा तीन ते चार आश्रमशाळा आहेत. या आश्रमशाळांमध्ये एकही प्रयोगशाळा नाही आणि तेथे कोणत्याही प्रकारचे संगणकीय शिक्षण दिले जात नाही, ही दुर्दैवाची गोष्ट आहे. मला अजून मुद्दे मांडायचे आहेत परंतु वेळ अपुरा आहे. आपण मला बोलण्याची संधी दिल्याबद्दल मी आपले आभार मानून माझे दोन शब्द पूर्ण करतो.

उप सभापती : माननीय राज्यपालांच्या अभिभाषणावरील माननीय मुख्यमंत्री महोदयांचे उत्तर पूर्ण होईपर्यंत सभागृहाची वेळ वाढविण्यात येत आहे.

..3..

श्री.पृथ्वीराज चव्हाण (मुख्यमंत्री) : सभापती महोदय, मला विधानसभा सभागृहात 11.00 वाजता जावयाचे आहे. माननीय राज्यपालांनी संयुक्त सभागृहात केलेल्या अभिभाषणाबद्दलचा अभिनंदनाचा प्रस्ताव सन्माननीय सदस्य श्री.हेमंत टकले यांनी मांडला. त्या प्रस्तावास सन्माननीय सदस्य श्री.भाई जगताप यांनी अनुमोदन दिले. माननीय राज्यपालांच्या अभिभाषणावरील चर्चेच्या अनुषंगाने विरोधी पक्षाकडून अतिशय चांगले मुद्दे मांडण्यात आले.

सभापती महोदय, मी सर्वप्रथम महाराष्ट्रातील जनतेचे अभिनंदन करतो. कारण कालच सर्वेक्षण अहवाल सादर झालेला आहे. त्या अहवालात माणशी दरडोई उत्पन्न 1 लाख 3 हजार 200 रुपये असे नमूद केलेले आहे. पहिल्यादांच दरडोई उत्पन्न 1 लाख रुपयांच्यावर गेले आहे. म्हणजे राज्यातील 12 कोटी जनतेचे सरासरी उत्पन्न 1 लाख रुपये आहे.

सभापती महोदय, सन 2012-2013 हे दुष्काली वर्ष होते. त्यामुळे सर्वच क्षेत्रातील आकडेवारी कमी झाली होती. त्या मानाने विकास दर खूप वाढलेला आहे. औद्योगिक विकास दर, शेती विकास दर, सेवा विकास दर वाढलेला आहे.

यानंतर श्री.बोर्डे...

05-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

M-1

SJB/ D/ D/ KTG/ KTG/

पूर्वी श्री.अजित...

11:00

श्री.पृथ्वीराज चव्हाण.....

महोदय, महाराष्ट्राला सलग दोन वर्षे अतिशय भीषण अशा दुष्काळाला सामोरे जावे लागले. त्यामुळे राज्यात सलग दोन वर्षे दुष्काळ आणि पाणी टंचाई होती. परंतु महाराष्ट्र शासन समर्थपणे त्या दुष्काळाला सामोरे गेले. अतिवृष्टी असेल, गारपीट असेल या नैसर्गिक संकटामध्ये सापडलेल्या शेतकऱ्यांना 9 हजार कोटी रुपयांपेक्षा जास्त निधी सरकारने वितरित केलेला आहे. मला सांगण्यास आनंद होतो की, ही मदत जाहीर केल्यानंतर महिनाभराच्या आत तो निधी थेट शेतकऱ्यांच्या बँक खात्यामध्ये जमा करण्यात आला. विदर्भातील तीन जिल्ह्यांमध्ये काही अडचणी आल्या. कारण त्या ठिकाणी बँका व्यवस्थित चालत नव्हत्या. परंतु आज त्या ठिकाणी सुध्दा सर्व निधी पोहोचला आहे.

महोदय, राज्य सरकारकडून 500 पेक्षा जास्त सिंचन प्रकल्पाची कामे पूर्ण करण्यात आलेली आहे. विकेंद्रित पाणी साठा करण्यासाठी सिमेंट नाला बंधारे बांधण्यात आले. त्याचे परिणाम चांगले दिसून आलेले आहेत. हजारो सिमेंट नाला बंधाऱ्यांमध्ये पाणी साठलेले आहे. त्यामुळे राज्यामध्ये कापूस, अन्नधान्य, तेलबिया, डाळी यांमध्ये आतापर्यंत विक्रमी उत्पादन झाले आहे. तांदुळाच्या विक्रमी उत्पादनामुळे केंद्र सरकारने राज्य सरकारला 'कृषीकर्मण' पुरस्कार दिला आहे. फलोत्पादनाच्या बाबतीत महाराष्ट्र हा प्रथम क्रमांकावर आहेच आहे.

महोदय, उद्योगाच्या बाबतीत बोलायचे झाल्यास मुंबई-दिल्ली इंडस्ट्रीयल कॉरिडॉर प्रकल्पाचा करार करणारे महाराष्ट्र राज्य हे पहिले राज्य आहे. या कामासाठी शेंद्रा-बीडकीन विभागामध्ये 3200 हेक्टर जागा ताब्यात घेतली आहे. तसेच भेलसारखा सार्वजनिक मोठा उद्योग विदर्भात आला आहे. जवळजवळ 3200 कोटी रुपयांची त्या ठिकाणी गुंतवणूक होणार आहे. या उद्योगासाठी महाराष्ट्र शासनाने भरीव मदत देण्याचा निर्णय घेतलेला आहे. राज्य सरकारने उद्योगासाठी विजेचे दर वाढविले होते. परंतु आता त्या ग्राहकांना दिलासा देण्यासाठी एकरकमी 8 हजार कोटी रुपये सूट देऊन वीज दरात 20 टक्के कपात केली आहे. त्यामुळे पुन्हा महाराष्ट्रामध्ये उद्योगाच्या बाबतीत स्पर्धात्मक क्षमता वाढलेली आहे.

..2..

05-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

M-2

SJB/ D/ D/ KTG/ KTG/

पूर्वी श्री.अजित...

11:00

श्री.पृथ्वीराज चव्हाण.....

महोदय, राजस्व विभागाबद्दल बोलायचे झाले तर नवीन 65 उप विभाग तयार करून प्रशासन गतिमान करण्यास मदत केली आहे. कूळ कायद्याखाली दिलेल्या जमिनी 10 वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर विकण्यासाठी परवानगीची अट होती. परंतु ती अट आता शिथिल केली आहे. शेतकऱ्यांचा दर्जा 10 वर्षांनंतरही तळहयात कायम राहिल, यास सुध्दा मान्यता दिली आहे.

महोदय, सन्माननीय सदस्या डॉ.नीलम गोऱ्हे यांनी मानवी विकास निर्देशांक अहवालाबाबतचा मुद्दा मांडला. हा अहवाल काही दिवसांपूर्वीच मला सादर करण्यात आला होता. तो वेबसाईटवर टाकण्यात आला आहे. त्याच्या मुद्रित प्रती लवकरच प्रत्येक सन्माननीय सदस्यांना देण्यात येतील. महाराष्ट्राची सद्यःस्थिती समोर यावी हा या मागील उद्देश आहे. ज्यावेळी संधी मिळेल त्यावेळी त्या अहवालावर साधकबाधक चर्चा करू या.

महोदय, महाराष्ट्राने अनेक नवीन पथदर्शी कायदे केले आहेत. हाऊसिंग रेग्युलेटरीच्या बाबतीत कायदा करणारे महाराष्ट्र हे देशातील पहिले राज्य आहे. तसेच सावकारी प्रतिबंधक कायद्याला केंद्र सरकारची मान्यता मिळाली आहे. सावकारी पाशातून सामान्य शेतकऱ्यांना सोडविणारा क्रांतिकारी कायदा करणारे महाराष्ट्र राज्य हे देशातील पहिले राज्य आहे. या बरोबरच नरबळी संदर्भातील सामाजिक न्यायाचा कायदा करणारे महाराष्ट्र हे देशातील पहिले राज्य आहे. हे सर्व कायदे करित असतानाच राज्य सरकारने 'मनोधैर्य' योजना देखील सुरु केलेली आहे.

महोदय, गृहनिर्माण विभागाच्या बाबतीत राज्य सरकारने क्रांतिकारी निर्णय घेतलेला आहे. दिनांक 1 जानेवारी, 2000 पर्यंत किंवा त्यापूर्वीच्या संरक्षित पात्र झोपड्यांची मुदत वाढविण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्यामुळे राज्यातील पुनर्विकास प्रकल्प आणि मोठमोठे पायाभूत प्रकल्प पूर्ण होण्यास मदत होणार आहे. जवळजवळ 6 लाख झोपडपट्टीवासीयांना या निर्णयाचा फायदा होणार आहे. यामुळे बृहन्मुंबई, पुणे-पिंपरी चिंचवड आणि नागपूर येथील पुनर्विकास प्रकल्पांना गती मिळणार आहे. पायाभूत सुविधा निर्माण करताना ईस्टर्न फ्री-वे असेल, सांताक्रुझ-चेंबूर लिंक रोड असेल, सहार उन्नत मार्ग असेल किंवा मेट्रो, मोनो प्रकल्प असतील, हे सर्व पायाभूत प्रकल्प पूर्णत्वाकडे जात आहेत. या प्रकल्पांना उशीर झाला हे खरे आहे. परंतु मुंबईसारख्या

..3..

05-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

M-3

SJB/ D/ D/ KTG/ KTG/

पूर्वी श्री.अजित...

11:00

श्री.पृथ्वीराज चव्हाण.....

गजबजलेल्या शहरामुळे इतके महत्वाकांक्षी प्रकल्प पूर्ण करण्यास वेळ लागला आहे. इ
पोपडपट्टीवासीयांचे पुनर्वसन करण्यासंदर्भातील न्यायिक प्रक्रियेमुळे सुध्दा हा विलंब लागला आहे.
मुंबईत मोनो रेलचा पहिला टप्पा सुरु झाला आहे. वर्षभरात दुसरा टप्पा सुध्दा सुरु होईल. माझ्या
माहितीनुसार मेट्रो रेल्वे प्रकल्पाला अंतिम मंजूरी 1-2 दिवसांत मिळण्याची शक्यता आहे. मेट्रो
प्रकल्प हा महत्वाकांक्षी प्रकल्प प्रथमच करीत असल्यामुळे त्यातील दराबाबत चर्चा सुरु आहे.

महोदय, छत्रपती शिवाजी महाराजांचे स्मारक उभारण्यासाठी जी प्रक्रिया पूर्ण करावयाची
होती त्यातील बरीच प्रक्रिया पूर्ण झालेली आहे. या वर्षीच्या अंदाजपत्रकात त्यासाठी 100 कोटी
सपये तरतूद केली आहे. छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या स्मारकासाठी कितीही पैसा लागला तरी
त्यांचे भव्य स्मारक आम्ही करणार आहोत.

नंतर श्री.कांबळे....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी

श्री. पृथ्वीराज चव्हाण

इंदू मिलची जमीन हस्तांतरित करण्याचा कायदा लोकसभेकडून होणे अपेक्षित आहे. नवीन सरकार तो कायदा लवकरच करील अशी मला अपेक्षा आहे. शाहू महाराजांच्या कोल्हापूर येथील स्मारकाबद्दल पीएमसी नेमली गेली आहे. त्यातून या कामाला गती देण्यात येणार आहे. परिवहन खात्याने पहिल्यांदाच खूप मोठ्या प्रमाणात लॉटरी पध्दतीने ऑटो रिक्शा परवाने दिले आहेत. हे काम अतिशय पारदर्शक पध्दतीने झाले आहे. आरटीओच्या उत्पन्नात साडे सात टक्के वाढ व एक्सार्जच्या उत्पन्नात साडे तेरा टक्के वाढ झाली आहे.

सभापती महोदय, राज्यात अल्पसंख्याकांचे, शालेय शिक्षणाचे प्रश्न मोठ्या प्रमाणात होते. त्या संदर्भात संगणकीकृत वापर करण्यात आला आहे. राज्य शासन ई-प्रशासनाच्या बाबतीत आघाडीवर आहे. राज्य सरकारच्या प्रशासकीय अधिकाऱ्यांना योग्य प्रशिक्षण देण्याकरिता सर्वच 19 संवर्गांचे प्रशिक्षण एकत्रितपणे देण्याची महत्वाकांक्षी योजना शासनाने राबविली आहे. यशदा व नागपूर येथे या महिन्यापासून या संदर्भातील संयुक्त प्रशिक्षण सुरुहोणार आहे.

सभापती महोदय, मला विधानसभेतही जावयाचे आहे. त्यामुळे मी जास्त वेळ घेणार नाही. राज्य शासनाने मानव विकासाबद्दलही काम केले आहे. माता मृत्यू दर, अर्भक मृत्यू दर यामध्येही नेत्रदीपक काम केले आहे. राजमाता जीजाऊ महिला व बालक योजनेमुळे राज्यातील कुपोषण कमी झाले आहे असे कौतुक जगातील लोकांनी केले आहे. राज्यात दुष्काळ पडला तरी टंचाई पडणार नाही याला आमची प्राथमिकता आहे. राज्याचा औद्योगिक समतोल विकास झाला पाहिजे याकरिता अॅडव्हान्टेज विदर्भ सारखे कार्यक्रम, मिहानसारखा प्रकल्प निर्माण करण्याचा शासनाने प्रयत्न केला आहे. तसेच, औरंगाबादमध्ये डीआयएमआयएसचे प्रकल्प पूर्ण करण्याचाही राज्य शासनाने प्रयत्न केला आहे. राज्यात औद्योगिक समतोल विकास निर्माण होण्याच्या संदर्भात आमचा प्रयत्न आहे. राज्यात शिक्षणाचा दर्जा वाढविण्याचेही शासनाचे प्रयत्न सुरु आहेत. कोरडवाहू शेतीला शाश्वतपणा मिळावा या संदर्भात माझी स्वतःची प्राथमिकता आहे.

सभापती महोदय, प्रशासनाच्या संदर्भात व्यक्तींना घरी जाऊन दाखले देण्याचे काम सुरु आहे. त्यानुसार 24 लाख व्यक्तींना दाखले दिले आहेत. राज्यात अन्न सुरक्षा योजना व्यवस्थित सुरु

श्री. पृथ्वीराज चव्हाण

आहे. जीवनदायी आरोग्य योजनेच्या माध्यमातून दीड लाखांपेक्षाही जास्त व्यक्तींच्या शस्त्रक्रिया झाल्या आहेत. बाल स्वास्थ्य योजनेच्या माध्यमातून शाळेत जाऊन मुलांची तपासणी करून त्यांना गंभीर आजार असेल तर त्यांची शस्त्रक्रिया करण्याचा कार्यक्रम यशस्वीपणे हाताळण्यात आला आहे. ब्लड ऑन कॉल सारखा नाविष्यपूर्ण कार्यक्रमही शासनाने हाती घेतला आहे. शिष्यवृत्तीची रक्कम बँकाच्या खात्यात जमा होत आहे. निवासी शाळांच्या संदर्भातही शासनाची योजना आहे. 28 शासकीय आदिवासी निवासी शाळांचे स्मांतर मिनी आयटीआयमध्ये करण्यात आले आहे. तालुका मुख्यालयांना नगरपालिकेचा दर्जा देण्याचा निर्णय घेतला आहे. त्यामुळे नागरीकरणाची टक्केवारी मोठ्या प्रमाणात वाढलेली दिसेल. निर्मल ग्रामपंचायतीच्या बाबतीत राज्य आघाडीवर आहे. वाळू लिलाव ई-टेंडर माध्यमातून करण्याचे आदेश दिले आहेत. आधार कार्डच्या बाबतीतही राज्य आघाडीवर आहे. स्टेट डेटा स्थापन करणारे महाराष्ट्र राज्य हे पहिले आहे. 50 टक्क्यांपेक्षा जास्त विभागांमध्ये ई-निविदा प्रणालीचा वापर करून 72 हजारांपेक्षा जास्त आणि 70 हजार कोटी रूपांच्या किंमतीच्या निविदा ई-टेंडर पध्दतीने घोषित करून राज्यात पारदर्शकता आणण्याचा राज्य शासनाने प्रयत्न केला आहे.

सभापती महोदय, हे विधिमंडळाचे शेवटचे अधिवेशन आहे आपल्याला आठवडाभर अनेकविध विषयांवर चर्चा करण्याची संधी मिळेल. आदरणीय गोपीनाथ मुंडे साहेबांच्या दुःखद निधनामुळे माननीय राज्यपालांच्या अभिभाषणावर प्रदीर्घ चर्चा करता आली नाही. विधानपरिषद व विधानसभा येथे एक-एक तास अभिभाषणावर चर्चा घ्यावी असे ठरले असल्यामुळे मला आता विधानसभेत जावयाचे आहे. मी आपला फार वेळ घेत नाही. सन्माननीय सदस्यांचे धन्यवाद व्यक्त करतो. सभापती महोदय, आपल्या मार्फत सभागृहाने माननीय राज्यपालांच्या अभिभाषणाबद्दल धन्यवाद द्यावे अशी विनंती करतो आणि रजा घेतो.

(नंतर श्री. रोझेकर

उपसभापती : आता मी प्रस्ताव मतास टाकतो.

प्रस्ताव मतास टाकून संमत झाला.

श्री.रामदास कदम : सभापती महोदय, मुख्यमंत्री महोदय त्यांच्या भाषणाच्या शेवटी असे म्हणाले की, कै.गोपीनाथराव मुंडे यांच्या दुःखद निधनामुळे राज्यपाल महोदयांच्या अभिभाषणावर पुरेशी चर्चा होऊ शकली नाही. मला एक गोष्ट सांगितली पाहिजे की, मुख्यमंत्री महोदयांचे जर हे प्रामाणिक मत असते तर अधिवेशनाचा कालावधी आणखी दोन-चार दिवसांनी वाढवून त्यांना व्यापक चर्चा घेता येऊ शकली असती. हे या विधानसभेचे शेवटचे अधिवेशन आहे. शासनाची भूमिका काय आहे, शासन कोठे चुकले आहे, याबाबत साधक-बाधक चर्चा होऊ शकली असती. परंतु, राज्यपाल महोदयांच्या अभिभाषणावर केवळ एक तास चर्चा घ्यायची आणि तीही सकाळी विशेष सत्रात घ्यायची, हे खेदजनक आहे, असे मला वाटते.

उपसभापती : सभागृहाची विशेष बैठक आता स्थगित होत आहे. सभागृहाची नियमित बैठक सकाळी 11.20 वाजता पुन्हा भरेल.

(सभागृहाची बैठक सकाळी 11.11 ते सकाळी 11.20 वाजेपर्यंत स्थगित झाली.)

यानंतर श्री.खंदारे.....

(स्थगितीनंतर)

(सभापतीस्थानी माननीय सभापती)

पृ.शी./मु.शी.: तोंडी उत्तरे

नागपूर जिल्ह्यातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचा-यांचे वेतन राष्ट्रीयकृत
बँकेमार्फत वितरित करण्याबाबत

(१) * ५०१२१ श्री.नागो पुंडलिक गाणार, श्री.रामनाथ मोते, श्री.भगवान साळुंखे : सन्माननीय
शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई, बुलढाणा व वर्धा जिल्ह्यातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचा-यांचे वेतन राष्ट्रीयकृत
बँकेमार्फत देण्याचा निर्णय शासनाने घेतला होता, हे खरे आहे काय,

(२) त्याचप्रमाणे दिनांक ३ ऑगस्ट, २०१३ मध्ये राज्य शासनाने सर्व शिक्षक कर्मचा-यांचे वेतन
युनियन बँक ऑफ इंडिया या राष्ट्रीयकृत बँकेतून देण्याचा निर्णय घेतला होता, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या निर्णयास शासनाने तात्काळ स्थगिती देऊन जिल्हा सहकारी बँकेमार्फत पूर्ववत
वेतन देण्याचे आदेश निर्गमित केले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, नागपूर जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेचा परवाना रिझर्व्ह बँकेने दिनांक १ एप्रिल,
२०१३ पासून रद्द करुनही जिल्हा बँकेतून शिक्षक कर्मचा-यांना वेतन अदा करण्याचे नियमबाह्य आदेश
शासनाने कोणत्या आधारे दिले,

(५) यापुढे राष्ट्रीयकृत युनियन बँकेमार्फत वेतन देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा
करण्यात येत आहे ?

श्री. राजेंद्र दर्डा : (१) होय.

(२) व (३) नागपूर जिल्ह्यातील खाजगी अनुदानित प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक
शाळांमधील शिक्षक/शिक्षकेतर कर्मचा-यांचे वेतन व भत्यांचे प्रदान युनियन बँक ऑफ इंडियाने
नागपूर या राष्ट्रीयकृत बँकेमार्फत करण्यास दि. १८.६.२०१३ च्या शासन निर्णयान्वये काही अटी व
शर्तीवर शासन मान्यता देण्यात आली होती. तथापि, सदर शासन निर्णयाच्या अंमलबजावणीस पुढील
आदेश होईपर्यंत दि. ४.७.२०१३ च्या शासन निर्णयान्वये स्थगिती देण्यात आली होती.

(४) व (५) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाने नागपूर जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेचा परवाना दि. ९.५.२०१४
च्या पत्रान्वये रद्द केला आहे. त्यास अनुसरून शासनाने दिनांक २२.५.२०१४ रोजी शासन निर्णय
निर्गमित करून युनियन बँक ऑफ इंडिया या राष्ट्रीयकृत बँकेमार्फत यापुढे वेतन अदा करण्यास
मान्यता दिली आहे.

NTK/ D/ KTG/

ता.प्र.क्र.50121.....

श्री.रामनाथ मोते : सभापती महोदय, नागपूरच्या जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेतून शिक्षकांना वेतन मिळण्याचा हा विषय आहे. लेखी उत्तरात असे शासनाने मान्य केले आहे की, "दिनांक 22.5.2014 रोजीच्या शासन निर्णयानुसार युनियन बँक ऑफ इंडिया या राष्ट्रीयकृत बँकेमार्फत शिक्षकांचे वेतन देण्यात येणार आहे. गेल्या एक वर्षापासून हे शिक्षक वेतनापासून वंचित होते. पगार शासनाकडून बँकेत जात होता, परंतु तो शिक्षकांना मिळत नव्हता. केवळ त्यांना 2 हजार रुपये, 5 हजार रुपये, 10 हजार रुपये, देण्याचे काम सुरु होते. शासनाकडे निवेदन आल्यानंतर दिनांक 18.6.2013 रोजी शासन निर्णय निर्गमित झाला. या आदेशाला शासनाने पुन्हा दिनांक 4.7.2013 रोजी स्थगित दिली आहे. त्यामुळे वर्षभर शिक्षक पगारापासून वंचित राहिले. पगार न मिळाल्यामुळे त्यांना त्रास सहन करावा लागला. हा जी.आर.शासनाने रद्द का केला तसेच युनियन बँक ऑफ इंडिया या बँकेमार्फत त्यांना वेतन देण्याचे काम सुरु केले आहे त्यामध्ये खंड पडणार नाही याची शासन खात्री देणार आहे काय ?

श्री.राजेंद्र दर्डा : सभापती महोदय, मुंबई, बुलढाणा व वर्धा जिल्ह्यातील शिक्षकांसंबंधी पहिला प्रश्न विचारलेला होता. मुंबईत दिनांक 5 ऑक्टोबर, 2011 पासून युनियन बँक ऑफ इंडिया या बँकेतून, बुलढाण्यात दि.16.7.2013 पासून स्टेट बँक ऑफ इंडिया या बँकेतून, दि.13.2.2013 पासून बँक ऑफ इंडिया या बँकेतून पगार सुरु झालेले आहेत. दिनांक 18.6.2013 रोजीपासून नागपूरला युनियन बँक ऑफ इंडिया या बँकेतून पगार देण्याचा निर्णय घेण्यात आला होता. त्या निर्णयाला स्थगिती का देण्यात आली असा सन्माननीय सदस्य श्री.रामनाथ मोते यांनी प्रश्न विचारला आहे. त्याचे कारण असे की, नागपूर जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेमार्फत पगार देण्यात येत होता. त्या बँकेमार्फत काही काळ शासनाने शिक्षकांना पगार दिला होता. पण या क्षणाला रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाने दिनांक 9 मे, 2014 रोजी त्या बँकेचा परवाना रद्द केला असल्यामुळे शासनाने त्यांना युनियन बँक ऑफ इंडियाच्या माध्यमातून पगार देण्याचे आदेश निर्गमित केले आहेत. त्या आदेशानुसार पगार देण्याचे काम सुरु झालेले आहे.

यानंतर श्री.शिगम....

मी सन्माननीय सदस्य श्री. रामनाथ मोते साहेबांना खात्री देऊ इच्छितो की, यापुढे देखील सर्व शिक्षकांचे पगार 1 तारखेलाच होतील.

अॅड. आशिष शेलार : माननीय मंत्री महोदयांनी सांगितले की, शिक्षकांचे पगार जिल्हा बँकेतून देण्याची प्रथा पूर्वी पासून होती त्यामुळे पुन्हा त्या पध्दतीने निर्णय घेतलेला आहे. परंतु शिक्षकांचे पगार राष्ट्रीयकृत बँकेतून झाले पाहिजे अशा पध्दतीचा निर्णय सरकारने घेतलेला असताना पुन्हा शिक्षकांचे पगार पूर्वी प्रमाणे जिल्हा बँकेतून करण्याचा निर्णय का घेण्यात आला ? यामागचे सरकारचे धोरण काय आहे ?

श्री. राजेंद्र दर्डा : त्यावेळी जिल्हा मध्यवर्ती बँकेकडून असे निवेदन करण्यात आले होते की, त्यांचे कोअर बँकींगचे काम चालू आहे. काही शाखेमध्ये काम झालेले आहे असेही त्यांनी सांगितले होते. त्यामुळे शिक्षकांचे पगार जिल्हा मध्यवर्ती बँकेतून करण्यासाठी काही काळ मागून घेण्यात आला होता. त्यामुळे राष्ट्रीयकृत बँकेतून शिक्षकांचे पगार देण्याचा निर्णय घेण्यात आला. पण त्यावेळी देखील शिक्षकांचे पगार वेळेवर होत होते.

श्री. कपिल पाटील : शासनाने उशिरा का होईना निर्णय घेतला, त्याबद्दल मी शासनाचे आभार मानतो. बुडविलेल्या जिल्हा मध्यवर्ती बँकांना वाचविण्याचा अट्टाहास राज्य शासन का करित आहे ? शासनाने राष्ट्रीयकृत बँकेतून पगार देण्याचा जो मूळ निर्णय घेतलेला आहे त्या निर्णयाशी बांधील राहून शासन पुढील कार्यवाही करणार आहे काय ?

श्री. राजेंद्र दर्डा : सगळ्याच ठिकाणी राष्ट्रीयकृत बँकांच्या माध्यमातूनच पगार दिला पाहिजे असा निर्णय नाही. 3 ऑगस्ट 2012 ला शासन निर्णय काढण्यात आला. तो शासन निर्णय असा आहे की, "राज्यातील खाजगी अनुदानित प्राथमिक, माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक तसेच जिल्हा परिषदा आणि महानगरपालिका व नगरपालिका यातील शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांचे पगार आणि वेतन भत्ते हे इलेक्ट्रॉनिक्स वितरण प्रणालीद्वारे अदा करावेत." त्यामध्ये असेही नमूद केलेले आहे की, सध्या असलेल्या बँकेच्या माध्यमातून कोअर बँकिंग प्रणालीद्वारे इलेक्ट्रॉनिक्स पध्दतीने पैसे ट्रान्सफर होत असतील तर त्या बँकेतून पगार देण्यात यावेत. तसे होत नसेल तर राष्ट्रीयकृत बँकेतून पगार देण्यात यावेत. मी सभागृहाला माहिती देऊ इच्छितो की आज 12 राष्ट्रीयकृत

..2..

बँकाच्या माध्यमातून आणि 24 जिल्हा मध्यवर्ती बँकांच्या माध्यमातून पगार दिला जातो. त्या ठिकाणी कोअर बँकिंग प्रणाली सुरु झालेली आहे.

डॉ. रणजित पाटील : या शिक्षकांचे पगार जिल्हा मध्यवर्ती बँकेतून करण्याचे कारण काय ? बुलढाणा जिल्हयातील बुलढाणा जिल्हा मध्यवर्ती बँक बुडाल्यामुळे तेथे आत्महत्या झालेल्या आहेत. सन्माननीय सदस्य श्री. कपिल पाटील यांनी सांगितल्याप्रमाणे शिक्षकांचे पगार राष्ट्रीयकृत बँकेतून करण्यासंबंधी शासन का निर्णय घेत नाही, तो निर्णय घेण्यामध्ये शासनास कोणत्या अडचणी येत आहेत ? सहकारी बँकेला राज्य सरकार मदत करीत आहे अशी लोकांमध्ये भावना निर्माण झालेली आहे. तेव्हा संपूर्ण राज्यामध्ये शिक्षकांचे पगार राष्ट्रीयकृत बँकेतून करण्याचा धोरणात्मक निर्णय शासन घेईल काय ?

श्री. राजेंद्र दर्डा : जर जिल्हा मध्यवर्ती बँका कोअर बँकिंग प्रणालीचा वापर करत नसतील, इलेक्ट्रॉनिक सिस्टीमने पैसे ट्रान्स्फर करत नसतील तर शिक्षकांचे पगार राष्ट्रीयकृत बँकांच्या माध्यमातून होतील.

...नंतर श्री. भोगले.

माननीय सदस्य डॉ.रणजित पाटील हे अकोला जिल्हयातील आहेत. अकोला व रायगड जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेचे काम व्यवस्थितपणे सुरु आहे. त्यांच्याऐवजी राष्ट्रीयकृत बँकेकडून पगार दिला पाहिजे असे नाही.

श्री.जयंत प्र.पाटील : सभापती महोदय, या सभागृहात हा प्रश्न अनेकदा उपस्थित झालेला होता. मंत्री महोदयांनी आश्वासन दिल्याप्रमाणे ज्या बँका सुस्थितीत सुरु आहेत, त्या बँकांना शासनाकडून आणखी सवलती दिल्या गेल्या पाहिजेत. जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका जिल्हा परिषदेला सवलती देतात. चेक वठणावळ घेत नाहीत. राज्य शासनाला चार प्रकारच्या सवलती दिल्या जातात. त्या मोबदल्यात राज्य शासनाचा निधी जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेत न ठेवता इतर बँकांमध्ये ठेवला जातो. या बाबतीत जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकांचा आक्षेप आहे. या राज्यातील 30 पैकी 6 जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकांमध्ये कोअर बँकिंग झालेले नसले तरी 24 जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकांमध्ये कोअर बँकिंग पूर्ण झालेले आहे ही गोष्ट खरी आहे. जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकांच्या ग्रामीण भागात अधिकाधिक शाखा आहेत. राज्य शासनाचा अधिकाधिक निधी या जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकांमध्ये असल्यामुळे राज्य शासन अप्रत्यक्षपणे भागधारक आहे.

सभापती महोदय, अधिकारी वर्ग राष्ट्रीयकृत बँकांमार्फत व्यवहार करण्याकरिता आग्रही असतो. ज्या जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका सुस्थितीत कार्य करीत आहेत त्या बँकांमध्ये शासकीय निधी ठेवणे व त्यांच्यामार्फत शिक्षकांचे पगार देण्याचे धोरण कायमस्वरूपी स्वीकारले जाईल काय?

श्री.राजेंद्र दर्डा : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.जयंत प्र.पाटील हे बँक व्यवहाराबाबत अनुभवी असून ते चांगल्या प्रकारे रायगड जिल्हा मध्यवर्ती बँकेचा कारभार चालवित आहेत. मी आपल्यामार्फत सभागृहाला आश्वासित करू इच्छितो की, जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी किंवा इतर कोणत्याही सहकारी बँका चांगल्या प्रकारे सुरु आहेत त्यांच्यामार्फत शिक्षकांचे पगार दिले जातील. शिक्षकांचे 1 तारखेला पगार झाले पाहिजेत. त्यात कोणतेही गैरप्रकार होता कामा नयेत. ईसीएस पध्दतीने शिक्षकांच्या खात्यात पगाराची रक्कम जमा झाली पाहिजे. ज्या जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका कोअर बँकिंगचे पालन करणार नाहीत, ईसीएस प्रणालीच्या माध्यमातून 1 तारखेला शिक्षकांचे पगार देणार नाहीत त्या ठिकाणी राष्ट्रीयकृत बँकेमार्फत शिक्षकांना पगार दिले जातील.

...2...

ता.प्र.क्र.50121.....

डॉ.अपूर्व हिरे : सभापती महोदय, ज्या जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकांनी 100 टक्के कोअर बँकिंग प्रणाली सुरु केली नाही त्यांना लवकरात लवकर पूर्णतः कोअर बँकिंग प्रणाली सुरु करण्याबाबत शासन आदेश देणार आहे का? ज्या बँका या नियमाचे पालन करणार नाहीत त्या ठिकाणी शिक्षकांचे पगार राष्ट्रीयकृत बँकेमार्फत दिले जातील काय?

श्री.राजेंद्र दर्डा : कोणत्याही परिस्थितीत सहकारी बँकांमध्ये कोअर बँकिंग पूर्ण झाले नाही तर राष्ट्रीयकृत बँकेमार्फत पगार दिले जातील.

श्री.कपिल पाटील : सभापती महोदय, माननीय शिक्षणमंत्र्यांची भूमिका प्रामाणिक आहे याबद्दल कोणाच्या मनात शंका नाही. सहकार क्षेत्रातील लॉबीचे दडपण असल्यामुळे हा प्रश्न निर्माण झाला आहे. मुंबई शहरामध्ये 1 तारखेला शिक्षकांचे पगार होत आहेत. राज्यात कोअर बँकिंग सुरु झाल्यानंतर देखील अनेक जिल्ह्यात शिक्षकांना वेळेवर पगार मिळत नाही. मार्च आणि एप्रिल महिन्यांचे पगार किती जिल्ह्यामध्ये अदा झाले आहेत आणि किती जिल्ह्यामध्ये थकित आहेत?

नंतर श्री.भारवि...

05-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

S 1

BGO/ KTG/ D/

11:35

ता.प्र.क्र.50121...

श्री.राजेंद्र दर्डा : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.कपिल पाटील यांचा प्रश्न अत्यंत महत्त्वाचा आहे. शासन वेळेवर निधी देत असल्यामुळे शिक्षकांना वेळेवरच पगार मिळाला पाहिजे ही शासनाची भूमिका आहे. त्या भूमिकेशी शासन 100 टक्के सहमती दर्शविते. त्यामुळे दिनांक 3 नोव्हेंबर 2012 रोजी शासनाने निर्णय दिलेला आहे की, आम्ही आपल्याकडे रक्कम वळती केल्यानंतर 4 दिवसांच्या आत शिक्षकांचा पगार जमा झाला पाहिजे. आम्ही 25 तारखेला पैसा जमा करतो. त्यामुळे कोणत्याही परिस्थितीत 4 दिवसांच्या आत शिक्षकांचा पगार व्हायलाच पाहिजे. शिक्षकांचा पगार 1 तारखेला होण्यासाठी शासन कटिबद्ध आहे.

.....

..2

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

**राज्यातील प्राथमिक व माध्यमिक शाळांमधील शिक्षकांची व शिक्षकेत्तर
कर्मचा-यांची रिक्त पदे भरण्याबाबत**

(२) * ४८८९३ श्री.चंद्रकांत पाटील, श्री.भगवान साळुंखे, श्री.कपिल पाटील, डॉ.अपूर्व हिरे: तारांकित प्रश्न क्रमांक ४५९६८ ला दिनांक १७ डिसेंबर,२०१४ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील प्राथमिक, माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक शाळांमधील शिक्षकांच्या व शिक्षकेतर कर्मचा-यांच्या रिक्त असलेल्या जागा भरणेसंबंधीची जाहिरात इत्यादी प्रक्रिया दिनांक ३१ मे, २०१४ पर्यंत पूर्ण करावी आणि शिक्षक भरतीची संपूर्ण प्रक्रिया दिनांक ३१ मे, २०१५ पर्यंत पूर्ण करावी, असे आदेश मुंबई उच्च न्यायालयाने राज्य शासनाला याचिका क्रमांक: १९७/२०१३ चे सुनावणीप्रसंगी दिनांक २२ जानेवारी, २०१३ रोजी दिला, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दिनांक २३ ऑक्टोबर, २०१३ च्या शासन निर्णयानुसार शिक्षकेतर कर्मचा-यांचा सुधारित आकृतीबंद लागू करण्यात आलेला असून या शासन निर्णयानुसार आनुषंगिककार्यवाही करण्यात येत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, बंदी काळातील शिक्षक-शिक्षकेतर पदावर कार्यरत शिक्षक/शिक्षकेतर कर्मचा-यांना नियमित करण्यात आले नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, राज्यात उच्च माध्यमिक शिक्षकांची २५६२ तर माध्यमिक शिक्षकांची १२ हजार २८२ पदे भरलेली नसल्याने विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक हितावर प्रतिकूल परिणाम होत असल्याची बाब शासनाचे निदर्शनास आली आहे काय, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, मा.उच्च न्यायालयाचे आदेशा नुसार शासनाने विहित मुदतीत शिक्षक भरतीचे अनुषंगाने जाहिरात इत्यादी प्रक्रियेस परवानगी देण्यांत आली आहे काय,

(६) नसल्यास, मा.उच्च न्यायालयाने आदेश देऊनही शिक्षक भरतीचे अनुषंगाने जाहिरात इत्यादी प्रक्रियेस परवानगी न देण्याची कारणे काय आहेत व सदरील शिक्षक भरतीची कार्यवाही केव्हापर्यंत पूर्ण होणे अपेक्षित आहे ?

प्रा.फौजिया खान, श्री.राजेंद्र दर्डा यांच्याकरिता : (१) हे अंशतः खरे आहे. राज्यातील माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक शाळांमधील शिक्षकांच्या रिक्त असलेल्या जागा भरणे संबंधीची जाहिरात इत्यादी प्रक्रिया दिनांक ३१ मे, २०१४ पर्यंत पूर्ण करावी आणि शिक्षक भरतीची संपूर्ण प्रक्रिया दिनांक ३१ मे, २०१५ पर्यंत पूर्ण करावी, असे आदेश मुंबई उच्च न्यायालयाने राज्य शासनाला याचिका क्रमांक :१९७/२०१३ चे सुनावणीप्रसंगी दिनांक २२ जनेवारी, २०१४ रोजी दिला.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३), (४), (५) व (६)

आर टी ई कायद्यांतर्गत तरतुदीनुसार शिक्षकांसाठीचे सुधारित निकष लक्षात घेऊन संगणक प्रणालीचा वापर करून राज्यातील सर्व प्राथमिक शाळांची संचमान्यता पूर्ण केली असून त्यानुसार अतिरिक्त होणा-या पदांचे समायोजन पूर्ण करून रिक्त पदे भरण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे. माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांची संचमान्यता देखील संगणक प्रणालीच्या आधारे पूर्ण करण्याची कार्यवाही अंतिम टप्प्यात असून त्यानंतर अतिरिक्त शिक्षक समायोजित करून रिक्त पदे भरण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.

राज्यमंत्री प्रा.फौजिया खानयांच्या शपथविधीच्या संदर्भात हरकतीचा मुद्दा.

श्री.दिवाकर रावते : सभापती महोदय, प्रश्नोत्तराच्या तासामध्ये हरकतीचा मुद्दा उपस्थित करता येत नाही याची मला कल्पना आहे. माननीय राज्यमंत्री प्रा.फौजिया खान यांनी उत्तर देण्याला माझी हरकत आहे. त्याचे कारण असे की, एखाद्या सन्माननीय सदस्याची विधान परिषद सदस्यत्वाची मुदत संपल्यानंतर त्याला विद्यमान सदस्याला मिळणारा कोणत्याही प्रकारचा लाभ आपोआप बंद होतो. पुन्हा तो सदस्य म्हणून निवडून आला तर शपथ घेऊन मग त्याला सभागृहाच्या कामकाजामध्ये भाग घेता येतो. सभागृहात आता बसलेल्या माननीय मंत्री प्रा.फौजिया खान ह्या कोण आहेत हे आता आम्हाला माहित नाही. त्या आता या सदन्याच्या सदस्या नाहीत. त्या जर मंत्री असतील तर त्यांनी शपथ घेतल्याचे आम्ही तरी ऐकलेले नाही. त्यांचा शपथविधी झाला नसल्यामुळे मंत्री या नात्याने त्यांना या सदन्यातील कामकाजात भाग घेण्याचा अधिकार नाही असा माझा हरकतीचा मुद्दा आहे. हा संसदीय कार्यपद्धतीचा घटनात्मक असा मुद्दा आहे. माझा हा मुद्दा सहजासहजी बाजूला सारता येईल असे मला वाटत नाही. तेव्हा यासंबंधी मी आपल्याकडून निर्णयाची अपेक्षा करतो. त्यांनी पुन्हा शपथ घेतली तर त्यास आमची हरकत नाही.

श्री.किरण पावसकर : सन्माननीय सदस्य श्री.दिवाकर रावते यांनी जी हरकत घेतली आहे त्यासंबंधी मी असे सांगू इच्छितो की, यासाठी 6 महिन्यांचा कालावधी चालतो. माननीय मंत्री प्रा.फौजिया खान यांची विधान परिषद सदस्यत्वाची मुदत संपून 3 महिने झाले असून त्या आणखी 6 महिने कामकाज करू शकतात.

श्री.हेमंत टकले : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.दिवाकरजी रावते यांनी माननीय राज्यमंत्री प्रा.फौजिया खान यांच्याबाबत सभागृहातील कामकाजामध्ये सहभागी होण्यासंबंधात हरकतीचा मुद्दा उपस्थित केला आहे. माननीय राज्यमंत्री प्रा.फौजिया खान यांची विधान परिषद सदस्यत्वाची मुदत संपली असली तरी कायदानुसार सदनाचा सदस्य नसताना देखील सहा महिन्यांपर्यंत त्या मंत्री पदावर कायम राहू शकतात. त्या मंत्री पदावर असून त्यांचा कार्यकाळ सुरू आहे. त्यामुळे पुन्हा मंत्री पदाची शपथ घेण्याची आवश्यकता नसते. हे अधिकतरित्या असल्यामुळे त्यांना या कामकाजामध्ये मंत्री म्हणून सहभागी होता येईल व तशा पद्धतीची रचना असल्यामुळे सन्माननीय सदस्यांची हरकत ग्राह्य धरू नये अशी माझी विनंती आहे.

श्री.जयंत प्र.पाटील : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.दिवाकरजी रावते यांनी जी हरकत घेतली तिचे समर्थन करण्यासाठी मी उभा आहे. सन्माननीय सदस्य श्री.हेमंत टकले यांनी जे काही सांगितले ते खरे आहे. कुठल्याही सदनाचा सदस्य सहा महिने पदावर राहू शकतो. पण मंत्री म्हणून त्यांनी शपथ घेतली पाहिजे. ज्यावेळी त्यांची या सदनातील सदस्यत्वाची मुदत संपली त्यावेळी त्यांचे मंत्रीपद देखील संपले. सदस्य व्हायला सहा महिने लागत असतील तर कायदान्वये मंत्री म्हणून त्यांनी पुन्हा शपथ घेणे आवश्यक आहे.

यानंतर श्री.जुन्नरे...

श्री. जयंत प्र.पाटील

सभापती महोदय, आपली मुदत संपली होती त्यावेळी आपल्याला एक दिवसाचे खास अधिवेशन बोलवावे लागले होते. टेक्नीकल मुद्दा उपस्थित झाल्यामुळेच आपल्याला खास अधिवेशन बोलवावे लागले होते. आम्हाला मार्गदर्शन मिळावे यासाठी आम्ही ही सर्व माहिती जाणूनबुजून रेकॉर्डवर आणीत आहोत. त्यांनी मंत्री म्हणून शपथ घ्यावी एवढेच आमचे म्हणणे आहे.

श्री. कपिल पाटील : सभापती महोदय, सन्माननीय मंत्री महोदयांनी अधिककाळ मंत्री रहावे अशी माननीय रावते साहेबांची प्रामाणिक इच्छा आहे. परंतु घटना असे सांगते की, मंत्री राहण्यासाठी सदस्य असण्याची गरज नसते. माननीय पंतप्रधान श्री. चंद्रशेखर लोकसभा बरखास्त झाल्यानंतर सुध्दा सहा महिने पंतप्रधानाचे काम केले होते. त्यावेळेस त्यांना पुन्हा शपथ घ्यावी लागली नव्हती. माजी पंतप्रधान श्री. चंद्रशेखर यांचे संपूर्ण मंत्रिमंडळ त्यावेळेस काम करीत होते. या सदनाचे सदस्य श्री. दयानंद मस्के साहेबांचा सुध्दा आपल्याला दाखला देता येईल. त्यामुळे तांत्रिकदृष्ट्या व कायदेशीर दृष्ट्या माननीय मंत्री महोदयांना काम करण्याचा पूर्ण अधिकार आहे.

अॅड. आशिष शेलार : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री. दिवाकर रावते यांनी जो हरकतीचा मुद्दा उपस्थित केला आहे त्याचे समर्थन करण्यासाठी मी उभा आहे. सदर विषयाच्या संदर्भातील प्रोसेसवर मी माझे विचार व्यक्त करणार आहे. सदर प्रोसेस समजून घेतली तर आपल्याला निर्णय देणे सोपे होईल असे माझे मत आहे. आमदार निवडून आल्यानंतर व त्याची मुदत संपल्यानंतर सदस्याची व्हेकन्सी निर्माण होत असते. व्हेकन्सी निर्माण झाल्यानंतर त्याची दुसरी प्रोसेस म्हणजे व्हेकन्सीजच्या सर्व राईट्स सीझ होत असतात. पहिल्यांदा मुदत संपल्यानंतर व्हेकन्सीज निर्माण होते व व्हेकन्सीज सीझ झाल्यानंतर राईट्स सीझ होतात. या विषयाच्या संदर्भात मंत्री महोदयांच्या बाबतीत सांगावयाचे झाले तर ते मंत्री होऊ शकतात का ? होय. ते मंत्री होऊ शकतात. परंतु जर सरकारने त्यांना मंत्री म्हणून पुन्हा अपॉईंट केले, मंत्री म्हणून शपथ दिली तर ते सहा महिन्यांपर्यंत मंत्री राहू शकतात. दुसरा मुद्दा असा की, सरकारला हे का करावे लागते ? सरकारने सदस्यांना शपथ दिली तर त्या सरकारी पक्षाला त्या सदस्यांना पुन्हा

...2...

05-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

T-2

SGJ/ D/ KTG/

प्रथम श्री.भारवि.....

11:40

अॅड. आशिष शेलार ...

निवडून आणावयाचा आहे असा त्याचा अर्थ होतो. या प्रकरणामध्ये त्यांना पुन्हा शपथ न दिल्यामुळे त्यांना पुन्हा निवडून आणावयाचे आहे किंवा नाही याबाबत सरकारचा हेतूच स्पष्ट होत नाही. त्यामुळे हा मुद्दा त्यांच्या हेतूच्या दृष्टीने व प्रोसेसच्या दृष्टीनेही अवैध आहे एवढेच माझे हरकतीच्या मुद्याच्या बाबतीत म्हणणे आहे.

यानंतर श्री. अजित....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.प्रकाश बिनसाळे : सभापती महोदय, एखादी व्यक्ती दोन्ही सभागृहाचे सदस्य नसली तरी त्यास मंत्री पदाची शपथ घेता येते. याचा अर्थ असा होतो की, एक व्यक्ती म्हणून त्यांनी शपथ घेतली आणि शपथ घेतल्यानंतर त्यांना विधानसभा आणि विधानपरिषदेची वेगळी शपथ घ्यावी लागते.हे दोन्ही घटनाक्रम वेगळे आहेत. व्यक्ती म्हणून मंत्री पदाची शपथ घेतल्यानंतर सदस्यत्वाची शपथ घेतली जाते. या अर्थाचा विचार केला तर त्या मंत्री म्हणून काम करू शकतात हे स्पष्ट होते.

श्री.भाई जगताप : सभापती महोदय, या ठिकाणी अनेक दाखले दिले जात आहेत. या सदन्याचे सदस्य आदरणीय श्री.दयानंद मस्के हे मंत्री होते आणि त्यांची सदस्यत्वाची मुदत संपल्यानंतरही त्यांनी सहा महिने मंत्री पदाची धुरा सांभाळली होती. या सभागृहाचे नियम, प्रथा आणि परंपरा तितक्याच महत्वाच्या आहेत याचे भान आपणा सर्वांना असले पाहिजे असे माझे वैयक्तिक मत आहे. लोकसभा, राज्यसभा आणि देशातील इतर राज्यांमध्ये अशा प्रकारच्या प्रथा आणि परंपरा चालत आलेल्या आहेत आणि त्या घटनात्मक आहेत. या ठिकाणी तांत्रिक मुद्दा उपस्थित करण्यात आलेला आहे म्हणून मी प्रथा आणि परंपरा सांगत आहे. त्याला घटनेचा आधार आहे हे मला सांगावयाचे आहे. तेव्हा माननीय मंत्री महोदयांना उत्तर देण्यास कोणत्याही प्रकारचा आक्षेप नसावा.

सभापती महोदय, दुसरी महत्वाची गोष्ट म्हणजे आम्ही तीन तीन महिने अगोदर प्रश्न देतो. आताच्या प्रश्नावर जवळपास 20 मिनिटे खर्च झाली आहे. आपण पुकारलेला प्रश्न महत्वाचा आहे. त्या प्रश्नाचे उत्तर माननीय मंत्री महोदयांनी द्यावे. इतर प्रश्न देखील महत्वाचे आहेत.

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, या ठिकाणी अनेक सन्माननीय सदस्यांनी समर्थनार्थ वक्तव्ये केलेली आहेत. आपण त्यावर निर्णय द्याल. परंतु या विषयातील स्पष्टता आली पाहिजे. सन्माननीय सदस्य श्री.कपिल पाटील आणि अन्य सदस्यांनी घटनेतील तरतुदीचा उल्लेख केला. परंतु घटनेतील नेमक्या कलमाचा उल्लेख त्यांनी केलेला नाही. माझे एवढेच म्हणणे आहे की, हा महत्वाचा निर्णय आहे. तेव्हा घटनेतील कलम, कौल व शकधर यांच्या पुस्तकातील उताऱ्याचा आधार देऊन स्पष्टता येणे आवश्यक आहे. माझी आपणास विनंती आहे की, या संदर्भात घाईघाईने निर्णय न देता तो प्रलंबित ठेवावा. प्रथा आणि परंपरेच्या नावाखाली चुकीच्या गोष्टी रेटल्या जात आहेत.

..2..

श्री.कपिल पाटील : सभापती महोदय, घटनेच्या कलम 75 मध्ये "मंत्र्यांसंबंधी अन्य उपबंध" असा उल्लेख आहे. त्यामध्ये नमूद केले आहे की, "जो मंत्री सलग सहा महिन्यांच्या कोणत्याही कालावधीत संसदेच्या कोणत्याही सभागृहाचा सदस्य नसेल त्याचे मंत्रीपद, असा सहा महिन्यांचा कालावधी संपताच संपुष्टात येईल." तेव्हा शपथ घेण्याची आवश्यकता नाही.

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, आपण अॅकॅडमिक चर्चा करित आहोत, वाद विवाद करित नाही. माझे असे म्हणणे आहे की, या संदर्भात स्पष्टता येणे आवश्यक आहे अन्यथा गोंधळात ते राहून जाईल.

श्री.दिवाकर रावते : सभापती महोदय, माझा मूळ मुद्दा माननीय मंत्री महोदया पदावर असण्याचा नाही तर माननीय मंत्री महोदयांनी पुन्हा एकदा शपथ घेतली पाहिजे. जशी आपली पुन्हा निवड झाली. घटनेप्रमाणे मंत्री महोदयांना सहा महिने पदावर राहता येते हे मी सांगितलेले आहे.

श्री.हेमंत टकले : सभापती महोदय, माननीय विरोधी पक्ष नेते घटनेचा आधार घेऊन उल्लेख करित आहेत. परंतु शपथ बंधनकारक आहे हे घटनेतील कोणत्या कलमामध्ये आहे हे त्यांनी सांगावे.

यानंतर श्री.बोर्डे...

सभापती : सन्माननीय सदस्य श्री.दिवाकर रावते यांनी घेतलेल्या हरकतीच्या मुद्याच्या अनुषंगाने दोन्ही बाजूंच्या सन्माननीय सदस्यांनी मांडलेले म्हणणे मी ऐकले आहे. घटनेच्या कलम 164 (4) मध्ये "मंत्र्यांसंबंधी अन्य तरतुदी" या अंतर्गत अशी तरतूद आहे की, "जो मंत्री सलग सहा महिन्यांच्या कोणत्याही कालावधीत राज्य विधान मंडळांचा सदस्य नसेल त्याचे मंत्रिपद, असा सहा महिन्यांचा कालावधी संपताच संपुष्टात येईल." या व्यतिरिक्त सन्माननीय सदस्य श्री.दिवाकर रावते यांनी आक्षेप घेतला आहे की, एखादा मंत्री ज्या कालखंडासाठी तो मंत्री असेल आणि दरम्यानच्या काळात त्याची ती मुदत संपत असेल तर त्याला नव्याने शपथ घ्यावी लागेल या मुद्याचा निर्णय देण्यापूर्वी मी सविस्तरपणे त्याचा अभ्यास करीन. या संदर्भातील अन्य माहिती घेऊन त्यानंतर मी सभागृहासमोर माझा निर्णय देईन. तो पर्यंत सन्माननीय राज्यमंत्र्यांनी सभागृहात उत्तरे द्यावीत.

या हरकतीच्या मुद्याच्या अनुषंगाने मी दोन पध्दतीने निर्णय दिला आहे. 164 (4) यातील तरतूद मी वाचून दाखविली आहे. या व्यतिरिक्त त्या सहा महिन्यांच्या दरम्यान कालावधी संपला तर....

श्री.विनोद तावडे : महोदय, एखाद्याची मुदत संपल्यानंतर शपथ न घेता मंत्री पद पुढे सुरु राहते याचा उल्लेख घटनेमध्ये आहे काय ?

सभापती : मी पुन्हा एकदा सांगतो की, या ठिकाणी उपस्थित केलेल्या मुद्याची सखोल माहिती घेतल्यानंतर मी माझा वेगळा निर्णय देईन. माननीय शालेय शिक्षण राज्यमंत्र्यांना सभागृहात बसण्याचा मी अधिकार दिलेला आहे.

श्री.दिवाकर रावते : महोदय, आमची मागणी एवढीच आहे की, सन्माननीय शालेय शिक्षण राज्यमंत्र्यांनी नव्याने शपथ घेऊन सभागृहात यावे.

सभापती : मी माझा निर्णय दिलेला आहे. घटनेतील कलम 164 (4) मी वाचून सुध्दा दाखविलेले आहे. मी पुन्हा सदरहू कलम वाचून दाखवितो. घटनेच्या कलम 164 (4) मध्ये अशी तरतूद आहे की, "जो मंत्री सलग सहा महिन्यांच्या कोणत्याही कालावधीत राज्य विधान मंडळांचा सदस्य नसेल त्याचे मंत्रिपद, असा सहा महिन्यांचा कालावधी संपताच संपुष्टात येईल." या तरतुदीच्या अनुषंगाने मी माझा निर्णय दिलेला आहे. सन्माननीय राज्यमंत्री प्रा.फौजिया खान या सभागृहात राज्यमंत्री म्हणून बसू शकतील आणि त्याच बरोबरच त्या उत्तरे सुध्दा देऊ शकतील.

..2..

सभापती....

सन्माननीय सदस्य श्री.दिवाकर रावते यांनी असा प्रश्न उपस्थित केला आहे की, सन्माननीय शालेय शिक्षण राज्यमंत्र्यांची सदस्यत्वाची मुदत संपलेली असताना त्यांना पुन्हा मंत्री पदाच्या गोपनीयतेची शपथ घेणे गरजेचे आहे. या मुद्याबाबतचा माझा निर्णय मी सखोलपणे अभ्यास करून, माहिती घेऊन वा अन्य ठिकाणचे दाखले घेऊन देईन.

नंतर श्री.कांबळे....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, आपण जो निर्णय घाल तो आम्हाला मान्य आहे. आपण दिलेल्या निर्णयाप्रमाणे आपण माननीय राज्यमंत्र्यांना बोलण्यास संधी देत आहात. आम्हाला आपला निर्णय मान्य असेल यात शंका नाही. सन्माननीय सदस्य श्री. दिवाकर रावते साहेबांनी मांडलेल्या मुद्याच्या संदर्भात आपण सांगितले की, मी त्या संदर्भात माहिती घेऊन निर्णय देतो. समजा आपण माहिती घेतल्यानंतर कायद्याने जर असे दिसून आले की, माननीय राज्यमंत्र्यांना शपथ घ्यावी लागणार आहे तर ती चुकीची परंपरा, चुकीची गोष्ट, घटनाबाह्य गोष्ट सभागृहात होऊ नये असे मला वाटते आणि म्हणून माझी आपल्याला या संदर्भात विनंती आहे. सदर बाबतीत कोणतेही राजकारण किंवा प्रेस्टिज इश्यू नाही. माननीय मंत्री श्री. राजेंद्र दर्डा साहेब आहेत. प्रश्नाचे उत्तर त्यांनी द्यावी. माननीय मंत्री श्री. राजेंद्र दर्डा साहेबांनी उत्तर दिले की हा प्रश्न मिटतो. आम्हाला राजकारण किंवा प्रेस्टिज इश्यू करायचा नाही. माननीय मंत्री श्री. राजेंद्र दर्डा साहेबांनी उत्तर द्यावे. हा विषय येथेच संपेल आणि माननीय सभापतींचा व सभागृहाचा अवमानही होणार नाही. आपला निर्णय वेगळा आला तर ते योग्य होणार नाही आणि असे होता कामा नये असे मला वाटते. त्यामुळे माझी आपल्याला विनंती आहे.

श्री. अमरसिंह पंडित : सभापती महोदय, आपण निर्णय दिल्यानंतर बोलणे हा आपला अवमान आहे.

श्री. भाई जगताप : सभापती महोदय, आता या ठिकाणी यावर साधकबाधक चर्चा झाली आहे. त्यामुळे आता आपण दिलेल्या निर्णयाबद्दल बोलणे योग्य नाही.

(सत्ताधारी पक्षातील अनेक सन्माननीय सदस्य एकाच वेळी मोठ्याने बोलण्याचा प्रयत्न करित असतात.)

सभापती : मी सभागृहाला सांगू इच्छितो की, मी माझा निर्णय दिला आहे. त्यामध्ये कोणताही बदल होणार नाही. सन्माननीय विरोधी पक्षनेत्यांनी कोणत्याही वेळी बोलण्याबाबत विनंती केल्यास त्यांना बोलू देण्यास परवानगी देणे हे माझे कर्तव्य आहे. त्यामुळे मी परवानगी दिली आहे. मी त्यावर पुन्हा कोणताही निर्णय घेत नाही.

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदय, मला एक गोष्ट आपल्या निदर्शनास आणून द्यायची आहे.

श्री. अमरसिंह पंडित : सभापती महोदय, आपण निर्णय दिल्यानंतर बोलणे योग्य नाही.

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य हे माननीय सभापती नाहीत. माननीय सभापती मला खाली बसण्यास सांगतील.

श्री. किरण पावसकर : माननीय सभापतींच्या निर्णयाबद्दल बोलणे योग्य नाही. सन्माननीय सदस्य माननीय सभापतींनी दिलेल्या निर्णयाचा अवमान करीत आहेत.

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदय, मी घटनात्मक मुद्दा मांडला आहे. काँग्रेस पक्षाच्या सन्माननीय सदस्यांनी देखील माननीय मंत्री श्री. जितेंद्र आव्हाड यांच्याबरोबर शपथ घेतली असती तर त्यांची प्रतिष्ठा वाढली असती. माननीय राज्यमंत्र्यांना माननीय मंत्री श्री. जितेंद्र आव्हाड यांना शपथ देता आली असती. कदाचित त्यांना पुढे ठेवायचे नाही. सभागृहात असे होणे बेकायदेशीर आहे.

सभापती : सन्माननीय सदस्य श्री. दिवाकर रावते यांनी आता केलेले वक्तव्य सभागृहाच्या कामकाजातून काढून टाकण्यात येत आहे.

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदय, आम्ही माननीय राज्यमंत्र्यांचे उत्तर ऐकणार नाही. आम्ही सभागृहाच्या बाहेर जातो.

(विरोधी पक्षातील अनेक सन्माननीय सदस्य सभागृहाच्या बाहेर जातात.)

ता.प्र.क्र.48893 (चर्चा पुढे सुरु)

सभापती : सन्माननीय सदस्यांनी उप प्रश्न विचारावेत.

श्री. भगवान साळुंखे : सभापती महोदय, शासनाने माध्यमिक शाळेत शिपाई, लिपिक किती असावेत या संदर्भातील संख्या निर्धारित केली आहे. ती संख्या निम्म्यावर आणण्यासाठी दिनांक 25.11.2005 ला एक आकृतिबंध लागू केला आहे. सन 2005 नंतर सन 2013 पर्यंत या संदर्भात अनेक आंदोलने झाली, चर्चा झाली. सन 2013 मध्ये तोच निर्णय अंतिम केला. त्यामुळे नाराज मंडळी न्यायालयात गेली. न्यायालयाने आदेश देऊन भरती प्रक्रिया पूर्ण करण्याच्या संदर्भातील टाईम बाऊंड कार्यक्रम दिला. त्या कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करणे शासनावर बंधनकारक असताना पुन्हा शासनाने आरटीआयचा संदर्भ देऊन वेगळ्या प्रकारे अंमलबजावणी सुरु केली आहे. उच्च न्यायालयाचा अवमान होत आहे याकडे मी आपले लक्ष वेधतो.

सभापती महोदय, शासनाच्या संदर्भात न्यायालयात लागत असलेल्या निकालांना दाद द्यायची नाही असा शासनाचा अनुभव येत आहे. मी आपल्या माध्यमातून शासनाला विचारू इच्छितो की, उच्च न्यायालयाचा अवमान करण्याचे शासनाने निश्चित केले आहे का ?

(नंतर श्री. खंदारे

ता.प्र.क्र.48893....

प्रा.फौजिया खान : सभापती महोदय, माननीय न्यायालयाकडून कोणत्याही विषयाच्या बाबतीत निर्णय दिला जातो त्या निर्णयाची आदरपूर्वक अंमलबजावणी करण्याची शासनाने नेहमीच भूमिका घेतलेली आहे आणि पुढेही घेतली जाईल. सन्माननीय सदस्यांनी आकृतीबंधाबाबत प्रश्न विचारलेला आहे. त्यासाठी शासनावर राईट टू एज्युकेशन ॲक्ट हा बंधनकारक आहे. त्यानुसार प्राथमिक शाळांमधील संच मान्यतेची प्रक्रिया पूर्ण केलेली आहे. माध्यमिक शाळांच्या संच मान्यतेची प्रक्रिया शेवटच्या टप्प्यामध्ये आहे ती 4-8 दिवसात पूर्ण होईल. त्यानुसार शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची राज्यात भरती होईल.

श्री.कपिल पाटील : सभापती महोदय, अतिरिक्त शिक्षकांची संख्या निश्चित करण्यासाठी सरकार 2-2 वर्ष लावत असल्यामुळे राज्यातील शिक्षणाच्या दर्जाचे वाटोळे होणार आहे. प्राथमिक शाळांचे प्रश्न निर्माण झाले होते. परंतु माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांमध्ये शिक्षक नसणे याचा अर्थ मुलांचे शिक्षणाच्या दर्जाचे आयुष्यभराचे नुकसान करण्यासारखे आहे. गेल्या वर्षी विज्ञान व गणित विषयाचे शिक्षक देण्याचा निर्णय घेतला होता. भाषा विषयाचे शिक्षक देणार नाही का, समाजशास्त्र विषयाचे शिक्षक देणार नाही का ? त्यानंतर या विषयांचे शिक्षक दिले जातील असे सांगितल्यानंतर केवळ मुंबईत विषयनिहाय भरती सुरु केलेली आहे पण मुंबई बाहेर विषयनिहाय भरती करण्याला शिक्षणाधिकारी अडवित आहेत. माध्यमिक शाळांमध्येही विषयनिहाय शिक्षक पाहिजेत. तेथे प्राथमिक शाळांप्रमाणे विषयनिहाय शिकविता येत नाही. त्यामुळे माध्यमिक शाळांमध्ये जेथे गरज आहे तेथे विषयनिहाय सर्व शिक्षकांची भरती हे शैक्षणिक वर्ष सुरु होण्यापूर्वी सुरु केली जाईल काय ? मंत्री महोदयांनी, संच मान्यतेचा उल्लेख केला आहे, त्याबाबत आरटीई नुसार माध्यमिक शाळांची रचना केली पाहिजे. त्याच्या विपरीत शासनाला रचना करता येणार नाही. आरटीई ॲक्ट हा प्राथमिक शाळांसाठी असला तरी त्याच्या विपरीत निर्णय घेणे चुकीचे होईल. म्हणून त्याच्याशी सुसंगत संच मान्यता करण्याची आवश्यकता आहे. तुकडीची संख्या 71 वर नेल्यामुळे दीड शिक्षक कमी होतात. त्यामुळे हजारो शाळांमध्ये माध्यमिक शिक्षकांची कत्तल सुरु आहे. 15 हजार शिक्षक अतिरिक्त ठरत असल्यामुळे ते बाहेर जाणार आहेत. त्यामुळे गणित

2...

ता.प्र.क्र.48893....

विषय, विज्ञान विषय कोण शिकविणार आहे, समाजशास्त्र विषय कोण शिकविणार आहे ? आरटीई अॅक्टशी संच मान्यतेचे सुसंगत धोरण शासन ताबडतोब आखणार काय तोपर्यंत ही रिक्त पदे भरली जातील काय ?

प्रा.फौजिया खान : राज्यामध्ये दिनांक 3 ते 5 ऑक्टोबर, 2011 या कालावधीमध्ये संपूर्ण राज्यामध्ये विशेष पटपडताळणी झाली होती. त्यासंबंधी शासनाने निर्णय घेतला होता की, अनुपस्थितीचे प्रमाण जास्त असल्यामुळे तेथे जे शिक्षक अतिरिक्त ठरत आहेत त्यांचे समायोजन झाल्याशिवाय भरती करणे योग्य नाही. परंतु याच सभागृहामध्ये माध्यमिक शाळांच्या बाबतीत अनेक वेळा प्रश्न उपस्थित झाला होता व शासनाला सुध्दा ते मान्य आहे की, शाळांमध्ये शिक्षक असणे गरजेचे आहे. म्हणून शासनाने अनेक वेळा निर्णय घेऊन शिक्षक नेमण्याचे काम केलेले आहे. दिनांक 2.5.2012 पर्यंत भरतीची प्रक्रिया सुरु होती. त्यांना शिक्षकांची भरती करण्यासाठी परवानगी दिलेली आहे. इंग्रजी, गणित व विज्ञान विषयांचे शिक्षक भरण्याची परवानगी दिली आहे. मुंबईत 700 शिक्षकांची भरती करण्याची परवानगी दिली आहे. उच्च माध्यमिक शिक्षकांची भरती करण्यासाठी मार्च महिन्यात परवानगी दिलेली आहे. 2010 मध्ये सीईटी घेण्यात आली होती त्यामध्ये 1759 पदे भरलेली आहेत, बाकीचे उमेदवार वेटिंग लिस्टवर आहेत. सन्माननीय सदस्यांनी म्हटल्याप्रमाणे सर्व ठिकाणी सर्व विषयांच्या शिक्षकांची पदे भरणे गरजेचे आहे. हे शैक्षणिक वर्ष सुरु होण्यापूर्वी भरणे गरजेचे आहे. म्हणून समायोजन झाल्यानंतर शासनाकडे जे प्रस्ताव आले आहेत त्या सर्व प्रस्तावांना शासनाने मान्यता दिलेली आहे. त्यांचे आदेश निघतील.

यानंतर श्री.शिगम....

मी सांगू इच्छिते की, आता आपण सिस्टिम डिसेंट्रलाईज केलेली आहे. आयुक्तांना अधिकार दिलेले आहेत. प्रस्ताव शासनाकडे येण्याची आवश्यकता नाही. समायोजन झाले की भरती प्रक्रिया चालू होईल. 241 पदांना मान्यता दिलेली आहे. मान्यता देण्याचे अधिकार आयुक्तांना दिलेले आहेत. शाळा सुरु होण्यापूर्वी सर्व पदे भरण्यास परवानगी देण्याचा शासनाचा विचार आहे...(अडथळा) सर्व पदे भरण्याचे काम होणार आहे. आरटीई प्रमाणे माध्यमिक शाळांमध्येही सुसंगती असणे गरजेचे आहे. माध्यमिक शाळांचा इश्यू वेगळा आहे. माध्यमिक शाळांमध्ये विषयानुसार शिक्षक उपलब्ध होणे गरजेचे आहे. संच मान्यतेचे काम अतिशय चांगल्या प्रकारे सुरु आहे. संगणक प्रणालीच्या वापरामुळे किती शिक्षक अपुरे आहेत आणि किती शिक्षकांची आवश्यकता आहे याची आकडेवारी ताबडतोबीने उपलब्ध होणार असल्यामुळे संपूर्ण राज्यामध्ये हे काम स्ट्रीमलाईन होईल.

श्री. रामनाथ मोते : ज्या पदांची भरती प्रक्रिया 2 मे 2012 पूर्वी सुरु झाली अशा पदांना शासनाने मंजुरी दिलेली आहे. मी शासनाच्या निदर्शनास आणून देऊ इच्छितो की, 2 मे 2012 पूर्वीचे भरतीचे प्रस्ताव आजही मंत्रालयस्तरावर प्रलंबित आहेत. रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग आणि ठाणे या तीन जिल्हयातीलच नाही तर राज्यातील अनेक जिल्हयातील प्रस्ताव शासनस्तरावर प्रलंबित आहेत. माननीय राज्यमंत्री महोदयांनी सर्व पदांना मान्यता दिलेली आहे असे सांगितले. हे सर्व प्रलंबित असलेले प्रस्ताव दोन दिवसांमध्ये निकाली काढण्यात येणार आहेत काय ? ज्या पदांची भरती प्रक्रिया सुरु झालेली आहे अशा पदांना मान्यता देण्याचा निर्णय घ्यावयाचा आहे. पट पडताळणीच्या अनुषंगाने अतिरिक्त शिक्षकांना सामावून घेण्यासंबंधीचा निर्णय नवीन नाही. सेक्शन 5 अंतर्गत अतिरिक्त शिक्षकांना यापूर्वीही सामावून घेण्यात येत होते आणि आताही आपण सामावून घेत आहोत. 2 मे 2012 च्या निर्णयानुसार सरसकट भरतीला बंदी घालण्यात आली होती. ही भरतीवरील बंदी उठवावी असे न्यायालयाने देखील आदेश दिलेले आहेत. अर्ज मागविणे, मुलाखती घेणे इत्यादी भरती प्रक्रिया पूर्ण करण्यासाठी एक महिन्याचा कालावधी लागतो. 16 जून पासून शाळा सुरु होणार आहेत. त्या त्या जिल्ह्यामध्ये जे जे अतिरिक्त शिक्षक ठरलेले आहेत त्यांचे समायोजन होईलच. म्हणून सरसकट सर्व शाळांना रिक्त पदे भरण्याची परवानगी शासन देणार आहे काय ?

..2..

ता.प्र.क्र.48893.....

श्री. राजेंद्र दर्डा : सन्माननीय सदस्य श्री. रामनाथ मोते यांनी काही मुद्दे उपस्थित केलेले आहेत. त्यासंबंधी विस्ताराने बोलण्याची आवश्यकता आहे. शाळांमध्ये आवश्यक अर्हतेचा शिक्षक असलाच पाहिजे याबद्दल दुमत असण्याचे कारण नाही, कारण ते आमचे मूळ काम आहे. पटपडताळणीमध्ये जे काही घडले त्यामुळे निश्चितपणे काही बंधणे आलेली आहेत. सन्माननीय सदस्यांना मी सांगू इच्छितो की, फक्त गणित, विज्ञान किंवा इंग्रजी याच विषयाच्या बाबतीत आपण परवानगी दिली असे नाही.

...नंतर श्री. भोगले...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

तर याच काळामध्ये 5924 शिक्षक पदांना शासनाने अनुमती दिली आहे. माध्यमिक, उच्च माध्यमिक व कनिष्ठ महाविद्यालयातील ही पदे आहेत. मुंबईतील 1545 पदे आहेत. औरंगाबाद न्यायालयाच्या निर्देशानुसार तसेच 2 मे, 2012 च्या भरती प्रक्रियेतील 114 पदांचा समावेश आहे. शासनाची भूमिका स्पष्ट आहे की, आवश्यकता असेल तेथे शिक्षकांची पदे भरली पाहिजेत. त्यानुसार पदे भरली गेली आहेत. मात्र माननीय सदस्य श्री.रामनाथ मोते यांच्या एका मताशी मी सहमत आहे. शिक्षकांची सर्व पदे भरली आहेत असा दावा कोणाला करता येणार नाही आणि मी सुद्धा असा दावा करणार नाही. एखाद्या जिल्हयाचा प्रस्ताव न आल्यामुळे पदे भरण्याची राहून गेली असतील तर मी सभागृहाला आश्वासित करू इच्छितो की, पुढील आठवड्याभरात एकही प्रस्ताव आला असेल तर त्या प्रस्तावाला निश्चितपणे मान्यता देण्यात येईल.

श्री.भाई जगताप : सभापती महोदय, मंत्री महोदयांनी चांगल्या पध्दतीने सांगण्याचा प्रयत्न केला आहे परंतु प्रत्येक जिल्हयामध्ये तशी परिस्थिती नाही. रत्नागिरी आणि सिंधुदुर्ग जिल्हयातील परिस्थिती वेगळी आहे. विदर्भातील जिल्हयांमध्ये वेगळी परिस्थिती आहे. रत्नागिरी जिल्हयातील माझ्या डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर शिक्षण संस्थेचे मी उदाहरण देऊ इच्छितो. 17 पदे मंजूर करण्यासाठी आम्ही गेली 3 वर्षे पाठपुरावा करित आहोत. शासनाने गणित आणि विज्ञान विषयाची पदे मंजूर केली त्या पदावर आम्ही शिक्षक नेमले आहेत. नुकत्याच झालेल्या 12 वीच्या परीक्षेतील या संस्थेचा निकाल 98 टक्के लागला आहे. एकाच चौकटीतून सर्व शैक्षणिक संस्थांकडे पाहता येणार नाही. विभागीय पातळीवर अशा काही संस्था आहेत ज्या संस्थांना इतर निकषात सूट द्यावी असे आमचे म्हणणे नाही. परंतु नवीन शैक्षणिक सत्र सुरु होत असताना आमच्या शिक्षण संस्थेला 14 पदांची आवश्यकता आहे. डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर शिक्षण संस्थेसारखी शेकडो उदाहरणे देता येतील. अशा संस्थांबाबत वेगळा निर्णय घेण्यात येऊन जून, 2014 चे पहिले सत्र सुरु होण्यापूर्वी शिक्षकांची पदे भरण्यास परवानगी देण्यात येईल काय?

श्री.राजेंद्र दर्डा : सभापती महोदय, हा संपूर्ण राज्याचा प्रश्न असल्यामुळे विभागवार वेगवेगळी भूमिका घेता येणार नाही. सन्माननीय सदस्यांनी सभागृहात दिलेली माहिती सत्य असते हे मला मान्य आहे. त्यामुळे प्रस्ताव प्रलंबित असेल तर या आठवड्यात निकाल लावण्यात येईल

...2...

ता.प्र.क्र.48893....

श्री.राजेंद्र दर्डा.....

आणि आवश्यक असेल तर भरती करण्यात येईल. त्याचबरोबर माननीय राज्यमंत्र्यांनी सांगितल्याप्रमाणे इंग्रजी, गणित व विज्ञान नव्हे तर ज्या ज्या विषयासाठी शिक्षक हवे आहेत आणि त्याकरिता समायोजनासाठी शिक्षक उपलब्ध नाहीत अशा ठिकाणी हे संपूर्ण अधिकार आयुक्तांना तातडीने देण्यात येतील. राज्यामध्ये ज्या ज्या ठिकाणी पदे भरली गेली आहेत त्याची यादी दिली आहे. त्या शिवाय समायोजनासाठी शिक्षक उपलब्ध नसतील आणि कोणत्याही विषयासाठी शिक्षकांची आवश्यकता असेल तर माननीय आयुक्तांच्या माध्यमातून या रिक्त जागा तातडीने भरण्यात येतील.

नंतर श्री.भारवि...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

राज्यातील नेट सेट मुक्त प्राध्यापकांच्या प्रलंबीत मागण्याबाबत

(३) * ४९४३८ श्री.विक्रम काळे, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.वसंतराव खोटे, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४५१०३ ला दिनांक १७ डिसेंबर, २०१३ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील अकृषी विद्यापीठ व संलग्नीत महाविद्यालयातील शिक्षक संघटनांनी परीक्षा कामावर बहिष्कार घातल्यामुळे शिक्षकांचे वेतन दिनांक ६ मार्च, २०१३ च्या आदेशान्वये थांबविण्यात आले, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच वरिष्ठ महाविद्यालयात सन १९९२ ते मार्च २००० या कालावधीत सेवेत आलेल्या बिगर नेट - सेट अधिव्याख्यात्यांच्या सेवा ग्राह्य धरून त्यांना इतर सर्व अनुषंगित लाभ देण्यासंबंधी शासनाने निर्णय घेतला, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) अद्याप कोणतीच कार्यवाही केली नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.डी.पी.सावंत, श्री. राजेश टोपे यांच्याकरिता : (१), (२), (३) व (४) अकृषी विद्यापीठे व संलग्नीत महाविद्यालयातील शिक्षक संघटनांनी त्यांच्या विविध मागण्यासाठी दिनांक ४.२.२०१३ पासून परीक्षेच्या कामकाजावर बहिष्कार घातला होता. सदर बहिष्कार कालावधीमध्ये बहिष्कारात सहभागी असलेल्या शिक्षकांनी महत्वाची व अत्यावश्यक कामे करणे शिक्षकांना अनिवार्य असतानाही तसेच परीक्षेच्या कामकाजावरील बहिष्कार मागे घेण्याबाबत शासनाकडून वारंवार विनंती केल्यानंतरही शिक्षक संघटनेने बहिष्कार सुरुच ठेवला होता, त्यामुळे विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिकहित विचारात घेवून परीक्षेच्या कामकाजावर घातलेल्या बहिष्कार कालावधीत बहिष्कारात सहभागी असलेल्या शिक्षकांचे ६ मार्च, २०१३ च्या आदेशान्वये वेतन थांबविण्यात आले आहे.

तसेच राज्यातील अकृषी विद्यापीठे व अनुदानित अशासकीय महाविद्यालयातील दिनांक २३.१०.१९९२ ते दिनांक ३.४.२००० या कालावधीत नियुक्त झालेल्या बिगर नेट/सेट अध्यापकांनी अद्यापही विहित अर्हता प्राप्त केली नसेल अशा अध्यापकांना दिनांक २७ जून, २०१३ पासून त्यांची सेवा ग्राह्य धरून त्यांना अनुषंगिक लाभ मंजूर करण्याबाबतचा निर्णय घेण्यात आलेला आहे.

ता.प्र.क्र.49438...

श्री.किरण पावसकर : सभापती महोदय,माझे उत्तराने समाधान झाले आहे.

श्री.भगवान साळुंखे : सभापती महोदय, माझा उप प्रश्न आहे. प्राध्यापकांनी परीक्षेच्या वेळी बहिष्कार टाकला होता. पण ते महाविद्यालयांमध्ये हजर होते, मस्टरवर त्यांची सही होती. त्यांनी पेपर सेटींग केले आहे, त्यांनी परीक्षेचे कामकाज पार पाडले आहे. मात्र, त्यांनी असेसमेंटच्या कामकाजावर बहिष्कार टाकला होता. त्यांचा दैनंदिन कामकाजावर बहिष्कार नव्हता. पण त्याचा चुकीचा अर्थ लावून शासनाने त्यांचे 71 दिवसांचे व काही विद्यापीठांच्या बाबतीत 91 दिवसांचे वेतन अडवून ठेवलेले आहे. त्यांच्यावर हा घोर अन्याय आहे. मी आपल्या माध्यमातून शासनाला प्रश्न विचारू इच्छितो की, शासन त्यांना ताबडतोब वेतन अदा करणार आहे काय ?

श्री.डी.पी.सावंत : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांच्या प्रश्नामध्ये मी एक दुस्स्ती करू इच्छितो. परीक्षेचे काम करणे हे अनिवार्य आहे. त्यांनी काम न केल्यामुळे आम्ही त्यांचा पगार थांबविला होता. सन्माननीय हायकोर्टाने निर्णय दिला आहे. त्यानंतर त्यांच्या ग्रीव्हन्ससाठी एक समिती नेमण्यात आली. त्या समिती समोर संघटनांचे प्रतिनिधी उपस्थित राहू शकले नाहीत म्हणून चर्चा होऊ शकली नाही. त्या समितीचे कामकाज सुरू आहे. जेव्हा शिक्षक संघटनांचे प्रतिनिधी हजर राहतील त्यावेळी या विषयावर चर्चा करून योग्य तो निर्णय घेतला जाईल.

.....

राज्यातील विना अनुदानित व अंशतः अनुदानित शाळेमधील शिक्षक व शिक्षकेतरांना

जुनी सेवानिवृत्ती योजना लागू करण्याबाबत

(४) * ५०२१४ श्री.भगवान साळुंखे, श्री.चंद्रकांत पाटील, श्री.नागो गाणार, श्री.रामनाथ मोते, श्री.विक्रम काळे, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.वसंतराव खोटे, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, डॉ.रणजित पाटील, श्री.प्रविण पोटे-पाटील, श्री.कपिल पाटील, डॉ.अपूर्व हिरे, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.संजय दत्त : तारांकित प्रश्न क्रमांक ४८०७७ ला दिनांक २२ जुलै, २०१३ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मान्यता प्राप्त खाजगी अनुदानित प्राथमिक, माध्यमिक, उच्च माध्यमिक व अध्यापक विद्यालयातील १०० टक्के अनुदानित पदावरील शिक्षक-शिक्षकेतर कर्मचा-यांसाठी परिभाषित अंशदान निवृत्तीवेतन योजनेच्या अंमलबजावणीची कार्यपध्दती विशद करणारा शालेय शिक्षण विभागाकडील दिनांक २९ नोव्हेंबर, २०१० च्या शासन निर्णयास मा.मुंबई उच्च न्यायालयाने दिनांक ७ मार्च, २०१३ रोजी याचिका क्रमांक: ३६४१ / २०१३ सुनावणीस अनुसरून स्थगिती दिली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, महाराष्ट्र सिव्हील (पेन्शन) रुल्स - १९८२ व महाराष्ट्र सिव्हील सर्व्हिस (कम्युटेशन ऑफ पेन्शन रुल्स १९८४ आणि अस्तित्वात असलेल्या प्रोव्हिडंट फंड स्किम (G.P.F.) नुसार सर्व फायदे याचिका कर्त्यांना उपलब्ध करून घ्यावेत, असेही मा.मुंबई उच्च न्यायालयाने उक्त आदेशात नमूद केलेले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मा.मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठानेही अंशदान निवृत्ती वेतन आदेशाला स्थगिती दिली, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, मा.न्यायालयाने अंशदान निवृत्ती योजनेला स्थगिती दिलेली असतांनाही दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ पासूनच्या कर्मचा-यांचे अंशदायी पेन्शन योजनेचे प्रस्ताव सादर करण्याची आणि याच कारणाने वेतनपत्रके न स्वीकारण्याची सक्ती ठिकठिकाणी खात्याकडून केली जात आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, न्यायालयाचे उक्त आदेश व जुनी पेन्शन योजना लागू करणेसंदर्भात सार्वत्रिक मागणी, यानुसार शासनाचे धोरण काय आहे व याप्रश्नी कोणती कार्यवाही करण्यांत येत आहे वा येणार आहे ?

ता.प्र.क्र.50214....

प्रा.फौजिया खान,श्री. राजेंद्र दर्डा यांच्याकरिता : (१), (२), (३), (४) व (५)

रिट याचिका क्र.३६४१/२०१३ ही वेगळ्या विषयावरील असून काही प्रकरणी परिभाषित अंशदान निवृत्तीवेतन योजनेच्या अंमलबजावणीस मा.उच्च न्यायालयाने स्थगिती देणारे अंतरिम आदेश दिले असून अंतिम निकालापर्यंत सदर आदेशांची अंमलबजावणी करावयाची आहे. नागपूर खंडपीठाने अन्य एका प्रकरणी परिभाषित अंशदान निवृत्तीवेतन योजनेचे शासनाचे धोरण उचित असल्याचे निकालपत्रात नमूद केले आहे. दिनांक १ नोव्हेंबर, २००५ नंतर नियुक्त झालेल्या कर्मचा-यांना नवीन अंशदायी निवृत्तीवेतन योजना लागू आहे. न्यायालयीन प्रकरणातील अंतिम निर्णय प्राप्त झाल्यानंतर त्यानुसार सदर धोरणाच्या अनुषंगाने अंतिम निर्णय घेण्यात येईल.

श्री.भगवान साळुंखे : सभापती महादेय, या प्रश्नाकडे महाराष्ट्रातील तमाम शिक्षण क्षेत्राचे लक्ष लागले आहे. शासनाने 1 नोव्हेंबर 2005 पासून परिभाषित अंशदान निवृत्ती योजना लागू केली. ती कोणत्याही शिक्षक संवर्गाला हिताची नाही. सदर योजना लागू करताना जी.आर.मध्ये असा उल्लेख केला होता की, 100 टक्के वेतन घेणाऱ्यांना जुनी पेन्शन योजना लागू करण्यात येईल. तेव्हा राज्यामध्ये तीन हजार शाळा व सुमारे 7500 तुकड्यांमध्ये काम करणारे 50 हजार शिक्षक असे होते की, कोणाला 20 टक्के, 40 टक्के, 60 टक्के शासन तिजोरीतून अनुदानाच्या रूमाने वेतन दिले जात होते व उर्वरित वेतन संस्थेच्या तिजोरीतून दिले जात होते. त्या आधी त्यांची 10 वर्षे सेवा झाली होती. ते सेवेत नियमित होते, कायम होते. ते जुन्या पेन्शला पात्र आहेत हे मान्य करून त्यांची भविष्य निर्वाह निधीची खाती उघडण्याचा निर्णय 2009 मध्ये झाला होता व त्यानुसार खाती उघडण्यात आली होती. शासन तिजोरीत सुमारे 500 कोटी रकमे जमा आहेत. असे असताना शासनाने शालार्थ योजने अंतर्गत त्यांची भविष्य निर्वाह योजनेतील खाती बंद करणे योग्य नाही. त्यांची जुनी निवृत्तीवेतन योजना काढून घेऊन नवीन निवृत्तीवेतन योजना लागू करण्याचा विषय आम्ही अनेक माध्यमातून शासनाच्या लक्षात आणून दिला आहे. पण शासनाने त्याकडे दुर्लक्ष केले. राज्यातील सुमारे 16 ते 17 हजार शिक्षक न्यायालयात गेले. न्यायालयाचा निकाल देखील सरकारच्या विरोधात गेला. तरी देखील शासन जुनी निवृत्तीवेतन योजना लागू करण्याकडे दुर्लक्ष करित आहे. मी आपल्या माध्यमातून शासनाला विनंती करतो की, त्यांची जुनी निवृत्ती वेतन योजना सुरू करण्याकरिता शासन अनुकूल भूमिका घेणार आहे काय ?

...5

ता.प्र.क्र.50214...

प्रा.फौजिया खान : सभापती महोदय, माननीय न्यायालयाच्या निकालाचा सन्मान ठेवून शासनाने आदेश काढले आहेत. जी खाती बंद करण्यात आली होती ती पूर्वीप्रमाणे ठेवण्यात आली आहेत. कुठलेही अकौंट बंद करण्यात आलेले नाही.

.....

यानंतर श्री.जुन्नरे....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

राज्यातील शाळेच्या संदर्भात 'कायम' शब्द काढलेल्या विनाअनुदानित माध्यमिक शाळांच्या मुल्यांकनाबाबत

(५) * ४८९५२ श्री.वसंतराव खोटे, श्री.विक्रम काळे, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.अशोक उर्फ भाई जगताप, श्री.संजय दत्त, श्री.भगवान साळुंखे, श्री.चंद्रकांत पाटील, श्री.नागो गाणार : दिनांक २६ फेब्रुवारी,२०१४ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या अतारांकित यादी क्र. ६ मधील प्रश्न क्रमांक ४५१२० ला दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात: सन्माननीय शालेय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील विनाअनुदानित माध्यमिक शाळा मुल्यांकनास पात्र ठरण्याच्या दृष्टीने दिनांक १६ जुलै, २०१३ रोजी शासन निर्णयानुसार शाळांचे मुल्यांकन करण्यात आले आहे, मुल्यांकनास पात्र ठरलेल्या ५८ माध्यमिक शाळांना दिनांक २ नोव्हेंबर, २०१३ च्या शासन निर्णयानुसार अनुदान देण्याबाबत माहे जुन २०१४ च्या पुरवणी मागणीमध्ये तरतूद केली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, त्याबाबतची अनुदानाची सद्यस्थिती काय आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा.फौजिया खान, श्री. राजेंद्र दर्डा यांचे करिता : (१) पुरवणी मागणी मंजूर करण्यासंदर्भातील प्रस्ताव चालू अधिवेशनात विधानमंडळापुढे ठेवण्यात येत आहे.

(२) पुरवणी मागणी मंजूर झाल्यानंतर निधीच्या उपलब्धतेनुसार अनुदान वितरीत करण्यात येईल.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

श्री. भगवान साळुंखे : सभापती महोदय, दिनांक २० जुलै, २००९ च्या शासन निर्णयानुसार 'कायम' शब्द काढण्यात आला व १५ नोव्हेंबर, २०११ च्या शासन निर्णयानुसार मुल्यांकन होऊन शाळांची यादी घोषित झाली. परंतु जसा ५८ शाळांचा उल्लेख येतो तसाच तो ४८७ शाळांचा सुध्दा उल्लेख होतो. या सर्वांसाठी निधी देणे क्रमप्राप्त असतांना अजून निधी देण्याची टाळाटाळ सुरु आहे. यासंदर्भात मी शासनाला प्रश्न विचारू इच्छितो की, सर्व निकष पात्र ठरलेल्या शाळा व तुकड्याचे वेतन या शैक्षणिक वर्षापासून तातडीने अदा केले जाणार आहे काय ?

प्रा. फौजिया खान: सभापती महोदय, सन 2012-2013 च्या मुल्यांकनामध्ये पात्र ठरलेल्या 58 माध्यमिक शाळा असून त्या शाळांच्या मागण्या या अधिवेशनातील पुरवणी मागण्यांच्या निमित्ताने मान्य करण्यासाठी प्रस्तावित करण्यात आलेल्या आहेत. पुरवणी मागण्या मान्य झाल्यानंतर निधी उपलब्ध करून दिला जाईल. प्राथमिकच्या 389 शाळांचे मुल्यांकन करण्यात आले असून ते पात्र ठरवले असून 379 शाळांना अनुदान सुध्दा वितरित करण्यात आलेले आहे. नवीन निकष शिथिल केलेल्या प्राथमिक शाळा 79 असून 472 माध्यमिक शाळा आहेत व त्यांनाही अनुदान देण्याची कार्यवाही सुरु करण्यात आलेली आहे.

श्री. कपिल पाटील : सभापती महोदय, मूल्यांकनाचे निकष बदलल्यानंतर राज्यामध्ये एकंदर किती प्राथमिक व माध्यमिक शाळा आपल्या निकषानुसार अपात्र ठरलेल्या आहेत ? मूल्यांकन निकषामध्ये भौतिक सुविधा देण्याची जबाबदारी आरटीई नुसार राज्य शासनाची आहे असा कायदा सांगतो. त्यामुळे भौतिक सुविधेच्या संदर्भातील राज्य सरकारची जबाबदारी असलेले निकष बदलून फक्त ज्या ठिकाणी योग्य पट व योग्य शिक्षक आहेत अशा शाळांना 100 टक्के अनुदान देण्याचा निर्णय राज्य शासन घेणार आहे काय ? आरटीई नुसार 1 एप्रिल, 2010 पासून 100 टक्के अनुदान देणे ही शासनाची कायदेशीर जबाबदारी असून त्यामध्ये 20/40/60/80 टक्के या पध्दतीने पळवाट न काढता या शाळांना 100 टक्के अनुदान दिले जाणार आहे काय ?

प्रा. फौजिया खान : सभापती महोदय, मूल्यांकनाच्या संदर्भात शासनाने राज्यामध्ये निकष लागू केलेले आहेत. राज्य शासनाने शैक्षणिक गुणवत्तेला व लर्निंग आऊटकमवर भर दिलेला असून त्यासंदर्भात राज्य शासनाने निकष ठरवले आहेत. भौतिक सुविधा देणे ही केवळ शासनाची जबाबदारी आहे असे सन्माननीय सदस्यांनी वक्तव्य केले आहे परंतु तशा प्रकारचे धोरण शासनाचे कधीही राहिलेले नाही.

श्री. कपिल पाटील : सभापती महोदय, भौतिक सुविधा उपलब्ध करून देण्याचे बंधन कायद्याने शासनाला घालून दिलेले असल्यामुळे त्यापासून राज्य शासनाला आता पळ काढता येणार नाही. भौतिक सुविधेच्या संदर्भात धोरण नसून कायदा आहे हे विसरता कामा नये.

प्रा.फौजिया खान : सभापती महोदय, भौतिक सुविधेच्या संदर्भात कायद्यामध्ये कसल्याही प्रकारचा उल्लेख नाही.

..3..

श्री. कपिल पाटील : सभापती महोदय, शासनाला कायद्यापासून पळ काढता येणार नाही.

प्रा. फौजिया खान : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी जो मुद्दा उपस्थित केला आहे त्याचा अभ्यास करण्यात येईल. सन 2013-2014 मध्ये मुल्यांकनाचे 1364 प्रस्ताव प्रस्तावित करण्यात आले होते व त्यामध्ये 1212 प्रस्ताव जिल्हास्तरावर अपात्र झाले असून शिक्षण संचालकांच्या स्तरावर पात्र प्रस्ताव 152 असून अपात्र प्रस्ताव 94 आहेत. शासनस्तरावर पात्र ठरलेले प्रस्ताव 58 होते. प्राथमिकसाठी एकंदर 709 प्रस्ताव होते. शिक्षण संचालकांच्या स्तरावर पात्र प्रस्ताव 433 व अपात्र प्रस्ताव 276 असून शासन स्तरावर पात्र ठरलेले प्रस्ताव 371 आहेत.

सभापती : प्रश्नोत्तराचा तास संपला आहे.

यानंतर श्री. अजित....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पृ.शी./मु.शी.: कागदपत्रे सभागृहासमोर ठेवणे.

श्री.उदय सामंत (वने राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने "भारतीय वन (महाराष्ट्र) (ग्रामवन नेमून देणे, त्याचे व्यवस्थापन करणे व ती रद्द करणे यांचे विनियमन) नियम, 2014 प्रसिध्द करणारी अधिसूचना क्रमांक एबाबी. 2010/प्र.क्र.189/फ-9, दिनांकित 13 मे, 2014" सभागृहासमोर ठेवतो.

सभापती : अधिसूचना सभागृहासमोर ठेवण्यात आली आहे.

..2..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

05-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

CC-2

AJIT/ D/ KTG/

पूर्वी श्री.जुन्नरे...

12:25

पृ.शी./मु.शी.: रोजगार हमी योजना समितीचा अहवाल सादर करणे.

श्री.नरेंद्र पाटील (समिती सदस्य) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने रोजगार हमी योजना समितीचा अड्डाविसावा अहवाल सभागृहाला सादर करतो.

सभापती :रोजगार हमी योजना समितीचा अड्डाविसावा अहवाल सभागृहाला सादर झाला आहे.

..3..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

पृ.शी./मु.शी.: अशासकीय विधेयके आणि ठराव समितीचा अहवाल सादर करणे व संमत करणे

श्री.रामनाथ मोते (समिती सदस्य) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने अशासकीय विधेयके आणि ठराव समितीचे प्रतिवृत्त सादर करतो.

शुक्रवार, दिनांक 6 जून, 2014 रोजीच्या कामकाजाच्या क्रमात दाखविण्यात येणाऱ्या अशासकीय ठराव व पुरःस्थापनार्थ असलेली दोन विधेयके यांना द्यावयाचा वेळ ठरविण्याकरिता गुस्वार, दिनांक 5 जून, 2014 रोजी समितीची बैठक झाली. अशासकीय कामकाजासाठी एकूण 150 मिनिटांचा वेळ उपलब्ध आहे. सन्माननीय सदस्या श्रीमती शोभा फडणवीस, वि.प.स. यांची दोन अशासकीय विधेयके पुरःस्थापनार्थ आहे. त्यास 10 मिनिटांचा वेळ देण्यात यावा व उर्वरित 140 मिनिटांचा वेळ अशासकीय ठरावांना देण्यात यावा अशी समितीने शिफारस केली आहे.

पुरःस्थापनार्थ

1. सन 2014 चे वि.प.वि.क्रमांक-2 महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता (सुधारणा) विधेयक, 2014, श्रीमती शोभा फडणवीस यांचे 5 मिनिटांपेक्षा जास्त नाही.
2. सन 2014 चे वि.प.वि.क्रमांक 3 - महाराष्ट्र गुंठेवारी विकास (नियमाधीन करणे, श्रेणीवाढ नियंत्रण) (सुधारणा) विधेयक, 2014, श्रीमती शोभा फडणवीस यांचे 5 मिनिटांपेक्षा जास्त नाही.

बॅलेटद्वारा ठरविलेल्या प्राथम्यक्रमानुसार अशासकीय ठराव

1. श्री.अनिल भोसले, वि.प.स. यांचा ठराव क्र. 105 50 मिनिटांपेक्षा जास्त नाही.
2. डॉ.अपूर्व हिरे, वि.प.स. यांचा ठराव क्र.65 45 मिनिटांपेक्षा जास्त नाही.
3. श्री.जयंत प्र.पाटील, वि.प.स. यांचा ठराव क्र.43 45 मिनिटांपेक्षा जास्त नाही.

सभापती : अशासकीय विधेयके आणि ठराव समितीचे प्रतिवृत्त सभागृहास सादर झाले आहे.

..4..

श्री.रामनाथ मोते (समिती सदस्य) : सभापती महोदय, अशासकीय विधेयके आणि ठराव समितीचे प्रतिवृत्त सभागृहाला संमत आहे असा प्रस्ताव मी आपल्या अनुमतीने मांडतो.

प्रस्ताव मतास टाकून संमत झाला.

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, सभागृहात एकही कॅबिनेट मंत्री उपस्थित नाहीत.

सभापती : सभागृहात कॅबिनेट मंत्री उपस्थित नसल्यामुळे मी सभागृह 5 मिनिटांकरिता स्थगित करित आहे.

(माननीय मंत्री सभागृहात उपस्थित होतात.)

सभापती : मी सभागृह 5 मिनिटांकरिता स्थगित करित आहे असे म्हणालो होतो, परंतु माननीय मंत्री सभागृहात उपस्थित झाले आहेत. मी त्यांना सांगू इच्छितो की, सभागृहात कॅबिनेट मंत्री उपस्थित नाहीत, असे होणार नाही याची त्यांनी काळजी घ्यावी.

यानंतर श्री.बोर्डे...

असुधारित प्रत / प्रसिद्ध झालेले

जात पडताळणी समितीचे अधिकारी रजेवर गेल्याबाबत औचित्याचा मुद्दा

श्री.जयंत प्र.पाटील : सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे. कोकण विभागात जात पडताळणी प्रमाणपत्रावर जात पडताळणी समितीच्या तिन्ही अधिकार्यांची सही लागते. परंतु तीन पैकी दोन अधिकारी वैद्यकीय रजेवर गेल्यामुळे केवळ एकच अधिकारी उपस्थित आहेत. गेल्या एक महिन्यापासून कोकण विभागात 25-30 हजार विद्यार्थ्यांचे जात पडताळणीचे अर्ज प्रलंबित आहेत. त्यातच दिनांक 22 जून, 2014 रोजी कोकण विभागात ग्रामपंचायतीच्या निवडणुका होत आहेत. त्या निवडणुकीसाठी अंतिम अर्ज भरण्याची मुदत 7 तारखे पर्यंत आहे. या निवडणुकीत उभे राहणाऱ्या इच्छुकांच्या जात प्रमाणपत्राची जात पडताळणी झालेली आहे. परंतु त्या प्रमाणपत्रावर सहा करणारे दोन्ही अधिकारी रजेवर असल्यामुळे प्रमाणपत्रावर सहा होत नसल्यामुळे ते वितरित केले जाऊ शकत नाहीत. शिवाय जे दोन अधिकारी वैद्यकीय रजेवर गेलेले आहेत त्यांचा चार्ज अन्य अधिकार्यांकडे सुध्दा दिलेला नाही. या औचित्याच्या मुद्द्याच्या माध्यमातून मी विनंती करतो की, आजच्या आज तातडीने रजेवर गेलेल्या जात पडताळणी समितीच्या दोन्ही अधिकार्यांचा चार्ज अन्य अधिकार्यांकडे दिला जाईल आणि ज्यांच्या जातीच्या प्रमाणपत्राची पडताळणी झाली आहे त्यांना जात पडताळणी प्रमाणपत्र दिले जाईल अशा प्रकारचे निदेश आपण राज्य सरकारला द्यावेत.

सभापती : सभागृहात माननीय शालेय शिक्षण मंत्री उपस्थित आहेत. एका अत्यंत महत्त्वाच्या मुद्द्याकडे सन्माननीय सदस्य श्री.जयंत प्र.पाटील यांनी सभागृहाचे आणि माझे लक्ष वेधले आहे. कोकण विभाग जात पडताळणी समितीमध्ये तीन अधिकारी आहेत. त्यापैकी....

श्री.पांडुरंग फुंडकर : महोदय, केवळ कोकण विभागातच नव्हे तर विदर्भात सुध्दा हीच परिस्थिती आहे. सरकारने असा निर्णय घेतला आहे की, उमेदवारी अर्ज भरण्याच्या दिवशीच जात पडताळणी प्रमाणपत्र सादर करावे लागेल. पूर्वी उमेदवाराने जात पडताळणी समितीकडे केलेल्या अर्जाची पावती सादर केली तरी चालू शकत होते. परंतु आता उमेदवारी अर्ज भरतेवेळीच जात पडताळणी प्रमाणपत्र सादर करावे लागणार आहे. विदर्भात जात पडताळणी समित्यांकडे अशा प्रकारे हजारो अर्ज प्रलंबित आहेत. परिणामी हजारो उमेदवार निवडणुकीला उभे राहण्यापासून

..2..

श्री.पांडुरंग फुंडकर....

वंचित राहत आहेत. माझी विनंती आहे की, उमेदवारी अर्ज भरण्याच्याच दिवशी जात पडताळणी प्रमाणपत्र सादर करण्याची जी नव्याने तरतूद केलेली आहे ती बदलण्यात यावी. तसेच ज्या विभागाची निवडणूक असेल त्या निवडणुकीपूर्वीच जात पडताळणी प्रमाणपत्र दिले पाहिजे.

सभापती : सन्माननीय सदस्य श्री.जयंत प्र.पाटील यांनी कोकण विभागात तीन अधिकाऱ्यांपैकी दोन अधिकारी वैद्यकीय रजेवर गेल्यामुळे जात पडताळणी प्रमाणपत्रावर सहा होऊ शकत नसल्याचा मुद्दा मांडला. ही पध्दत अत्यंत चुकीची आहे. मी माननीय शालेय शिक्षण मंत्र्यांना सांगू इच्छितो की, त्यांनी संबंधित विभागाचे मंत्री व सचिवांशी चर्चा करून सदरहू बाब त्यांच्या निदर्शनास आणून द्यावी. तसेच जे दोन अधिकारी वैद्यकीय रजेवर आहेत त्यांचा चार्ज आजच अन्य अधिकाऱ्यांकडे दिला पाहिजे व जात पडताळणीची जी प्रकरणे प्रलंबित आहेत त्यांच्यावर सहा केल्या पाहिजे. गरज पडल्यास आणि कायद्याने शक्य असेल तर त्या ठिकाणी जात पडताळणी प्रमाणपत्र सादर करण्यासाठी मुदतवाढ देण्याच्या दृष्टीने प्रयत्न करावा.

तसेच माझे मित्र सन्माननीय सदस्य श्री.पांडुरंग फुंडकर यांनी सुध्दा जी बाब निदर्शनास आणून दिली ती सुध्दा तितकीच महत्त्वाची आहे. ग्रामपंचायत किंवा अन्य निवडणुकीचा अर्ज भरताना त्याच दिवशी जात पडताळणी प्रमाणपत्र सादर करण्याची नवीन अट असेल तर त्या संदर्भातील पूर्तता बिनचूक करणे आवश्यक आहे. मी संबंधित विभागाचे मंत्री आणि सचिवांना माझ्या दालनात बोलवून घेतो व चर्चा करतो. सन्माननीय सदस्य सर्वश्री जयंत प्र.पाटील आणि पांडुरंग फुंडकर यांना सुध्दा बोलविण्यात येईल. तसेच सन्माननीय मंत्री श्री.राजेंद्र दर्डा यांना सुध्दा आमंत्रित करण्यात येईल.

श्री.जयंत प्र.पाटील : धन्यवाद.

श्री.गोपीनाथ मुंडे यांच्या दुःखद निधनाबद्दलच्या शोक प्रस्तावाबाबत औचित्याचा मुद्दा

श्री.विनोद तावडे : महोदय, मी काल आणि परवा सभागृहात उपस्थित नव्हतो. आदरणीय श्री.गोपीनाथजी मुंडे यांचे आकस्मिक निधन झाल्यामुळे मी त्या ठिकाणी गेलो होतो. मी मुंबईत आल्यानंतर सभागृहातील कामकाजाची माहिती घेतली.

आज सन्माननीय सदस्य श्री.दिवाकर रावते यांनी एक मुद्दा उपस्थित केला. त्या मुद्द्याचे तांत्रिक उत्तर कधी तरी मिळेल. गोपीनाथजी मुंडे यांच्या दुःखद निधनाबाबतचा शोक प्रस्ताव सभागृहात कधी यावा, का यावा या बाबतच्या भावना लक्षात घ्यावयास पाहिजे होत्या. ज्यावेळी त्यांच्या निधनाबद्दल शोक प्रस्ताव मांडला त्या वेळी सभागृहात विरोधी पक्ष नेते, गट नेते आणि इतरही अनेक सदस्य उपस्थित नव्हते.

नंतर श्री.कांबळे....

श्री. विनोद तावडे

मला असे वाटते की, अशा परिस्थितीत घाईमध्ये शोक प्रस्ताव घेणे योग्य नव्हते. आदरणीय गोपीनाथ मुंडे हे विधिमंडळामध्ये 5 वेळा निवडून आले होते. महाराष्ट्रातल्या राजकारणातील एक प्रमुख व्यक्ती म्हणून आपण त्यांच्याकडे पाहतो. आपण अशा वेळी का घाई केली, कशासाठी घाई केली, घाई करून आपण काय मिळविले ?

सभापती महोदय, लोकसभेत सुध्दा एक तांत्रिक मुद्दा उपस्थित झाला होता. आदरणीय मुंडे साहेब 16 व्या लोकसभेचे सदस्य म्हणून शपथ घेणे बाकी होते. ते मंत्री होते. पण त्यांनी सदस्यत्वाची शपथ घेतली नसल्यामुळे ते सभागृहाचे सदस्य नव्हते. सदस्य म्हणून शपथ न घेतल्यामुळे अडचण निर्माण झाली होती. सभागृह विद्यमान सदस्यांच्या निधनानिमित्त तहकूब होते. आता सभागृह कसे तहकूब करायचे असा प्रश्न निर्माण झाला होता. संसदेमध्ये सर्व पक्षांच्या नेत्यांनी या विषयावर मार्ग काढला. आदरणीय श्री. शरद पवार साहेबांनी या संदर्भात सूचना करून मार्ग काढला. अशा वेळी अशा प्रकारे मार्ग काढता येतात. फक्त मार्ग काढणे आवश्यक असते.

सभापती महोदय, आदरणीय गोपीनाथ मुंडे साहेबांसारखी व्यक्ती निधन पावली आहे. सभागृहातील अनेक सन्माननीय सदस्यांनी त्यांच्यासोबत काम केले आहे. सन्माननीय सदस्य सर्वश्री. रामदास कदम, दिवाकर रावते, पांडुरंग फुंडकर यांनी मंत्री म्हणून त्यांच्यासोबत काम केले आहे. सन्माननीय सदस्यांच्या भाषणामुळे काही मोठा बदल झाला असता किंवा आदरणीय गोपीनाथ मुंडे साहेबांची उंची वाढली असती असे नाही. भाषण झाल्यानंतर संयुक्त सभागृहात श्रद्धांजलीचा ठराव घेऊ असे सांगितले. सभागृहात चालणारे कामकाज हे डॉक्युमेंटेशन असते. आज मी सुध्दा एखाद्या विषयावर काही बोलायचे असेल तर वसंतराव नाईक साहेबांनी काय म्हटले होते हे ग्रंथालयातून संदर्भासाठी आणतो. आदरणीय मुंडे साहेबांच्या बाबतीत काय बोलले गेले, त्यांची काय विशेषता होती हे राजकीय अभ्यासक असणाऱ्या विद्यार्थ्यांना 20 वर्षांनंतरही पाहता यावयास पाहिजे होते. हा विषय अभ्यासाचा त्याचवेळी होतो ज्यावेळी तो सभागृहाच्या कामकाजाचा भाग होतो. आम्हाला त्यांच्या संदर्भात बोलण्याची संधी पाहिजे होती. आदरणीय गोपीनाथ मुंडे यांचे आयुष्य हे राज्याच्या राजकारणातील एक महत्त्वाचा टप्पा आहे. शोक प्रस्ताव घेण्याची घाई केली नसती तर आमच्या भाषणांमध्ये त्यांच्या संदर्भातील राजकारणाच्या घडामोडी, त्यांनी घेतलेले

श्री. विनोद तावडे

निर्णय, त्यांच्या आठवणी या सर्व गोष्टी सभागृहाच्या कामकाजामध्ये आल्या असत्या आणि 20-25 वर्षांनंतरही राजकीय अभ्यासकांना या काळातील राज्य, राजकीय नेते यांची भूमिका समजली असती. आदरणीय गोपीनाथ मुंडे साहेबांबद्दलची भूमिका ऑन रेकार्ड मिळाली असती. आपणाकडे असे करण्याची संधी होती. आपण ती संधी का हिरावून घेतली हा प्रश्न मला पडतो. मला राजकीय बोलायचे नाही. राज्यात ही भाषणे सामाजिक, राजकीय जीवनातील अंग म्हणून पुढे उपयोगी पडली असती आणि असे असताना आपण असे का केले हे मला समजत नाही.

सभापती महोदय, विधानसभेचे कामकाज या विषयावर बंद पडले. विधानसभेने नंतर कृतज्ञता ठराव घेण्याचे ठरविले आहे. हा भाग वेगळा आहे. काही प्रसंग प्रथा, परंपरा, नियम यांच्या पलीकडच्या असतात, भावनेवर असतात. पहिल्यांदाच ही परंपरा सुरु झाली असती. नवीन प्रथा सुरु करता यावयास पाहिजे होती. आमची या संदर्भात नाराजी आहे. सरकारने या संदर्भात आग्रह धरला असेल तर हे बरोबर नाही. आदरणीय गोपीनाथ मुंडे साहेब आमच्या पक्षाचे नेते होते म्हणून मी हे बोलत नाही. ही कृती निषेधार्ह वाटते. त्यामुळे सरकारने असे करायला नको होते. सरकारने कशासाठी घाई केली, यामध्ये कोणती मानसिकता होती ? सरकारच्या या मानसिकतेचा निषेध करण्यासाठी मी बोलण्यास उभा राहिलो आहे.

05-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

EE.3

MSK/ D/ KTG/

पूर्वी श्री. बोर्डे

12:35

श्री. दिवाकर रावते : सभापती महोदय, अचानक घडलेल्या घटनेमुळे आपण सर्वजण स्तब्ध झालो. सदनाचे कामकाज नियमाप्रमाणे कसे थांबवायचे या संदर्भातील प्रथा, परंपरा, नियम काय आहेत हे पाहणे गरजेचे असते आणि तसे आपण पाहतो. घटना, कायदा, नियम यांच्या पलीकडे जाऊन ज्या गोष्टी निर्माण होतात त्याला प्रथा व परंपरा म्हटले जाते.

(नंतर श्री. रोझेकर

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री.दिवाकर रावते.....

मघाशी एका वक्तव्यामध्ये असे आले की, घटनेला धरून ती प्रथा व परंपरा आहे. माझे वक्तव्य रेकॉर्डवरून काढले गेले तसे ते वक्तव्य रेकॉर्डवरून काढले नाही. घटनेला धरून प्रथा व परंपरा कधीच नसतात, त्याच्या पलीकडे जाऊन कॉन्शस माईडनुसार सभागृहाच्या मान्यतेने निर्णय घेण्यात येतो. त्याला आपण प्रथा व परंपरा म्हणतो. सभापती महोदय, आपण त्या दिवशी वारंवार उल्लेख केला होता. पण तो दिवस खुलासा करण्याचा नव्हता. म्हणून मी बोललो नाही. सभागृहात चर्चा सुरु असताना आम्ही आपल्या दालनामध्ये आलो होतो. त्यावेळी माननीय मुख्यमंत्री, माननीय उप मुख्यमंत्री, माननीय संसदीय कार्य मंत्री, सन्माननीय सदस्य श्री.हेमंत टकले व अन्य सन्माननीय सदस्यही उपस्थित होते. त्यावेळी अशी चर्चा सुरु होती की, आता आपण कामकाज कसे करावयाचे, काय करावयाचे ? मी आल्यानंतर एक सूचना केली होती की, या ठिकाणी सर्व उपस्थित असल्यामुळे कामकाज सल्लागार समितीची तातडीची बैठक बोलविण्यात यावी. दोन दिवस कामकाज स्थगित करून जर आवश्यकता भासली तर सभागृहाचे कामकाज पुढे दोन दिवस वाढविण्यात यावे. त्यावर असे आपल्याला करता येणार नाही असे मत मांडण्यात आले. त्याचे कारण मला समजले नाही. मी असेही म्हटले होते की, त्या भागातील भारतीय जनता पक्षाच्या प्रमुख नेत्यांच्या भावना या सद्नात व्यक्त होणे आवश्यक आहे. परंतु ते आज सध्या दिल्लीत असल्यामुळे सभागृहात उपस्थित नाहीत. उद्याही त्यांना शक्य होणार नाही. त्यामुळे आज शोक प्रस्ताव घेऊ नये. परंतु तसे झाले नाही. त्यानंतर तो शोक प्रस्ताव मांडण्यात आला. मी आपल्या निदर्शनास आणून दिले होते की, विधानसभेचे कामकाज एक तास स्थगित करण्यात आलेले आहे. त्यामुळे या सभागृहात सुरु असलेली चर्चा ताबडतोब थांबवून आपण त्याबाबतची माहिती घ्यावी. तरीही आपल्या सभागृहाची कार्यवाही थांबली नाही. माहिती घेईपर्यंत सभागृहाचे नेते श्री.अजित पवार यांचे भाषण सुरु होते. त्याचवेळी माननीय मंत्री श्री.अनिल देशमुख आले होते, त्यांच्याकडून सभागृह बंद असल्याची माहिती घ्यावी असेही मी म्हटले होते. ते बोलण्यासाठी उभे राहत असताना माननीय उप मुख्यमंत्र्यांनी त्यांना खाली बसविले. गेलेल्या व्यक्तीच्या संदर्भात प्रत्यक्षात घडलेली माहिती देण्यामध्ये कसले आले राजकारण ? सरकारच्या एकदंरीत प्रवृत्तीबाबत मला त्यावेळी अत्यंत वाईट वाटले होते.

NTK/ KTG/ D/

श्री.दिवाकर रावते....

आदरणीय गोपीनाथ मुंडे यांच्या संदर्भात दोन्ही सदनामध्ये वेगवेगळी भूमिका घेतली जाऊ नये. आपल्याला हेही आठवत असेल की, विधानसभेचे माननीय अध्यक्ष आपल्या चर्चेत सामील झाले होते. त्यांना आपल्या दालनात झालेली चर्चा माहीत नव्हती, परंतु त्यांनी आल्या आल्या असे सांगितले होते की, आपण दोन दिवस कामकाज थांबवू. त्यांची तशी मानसिकता होती. त्याचा परिणाम असा झाला की, ते विधानसभेमध्ये गेल्यानंतर त्यांनी एक तास कामकाज स्थगित केले. त्याबाबत तेथे कोणीही हरकत घेतली नव्हती. त्यानंतर पुन्हा चर्चेसाठी सभागृहाचे कामकाज एक तास स्थगित केले होते. तेथे असा निर्णय घेण्यात आला की, फक्त माननीय मुख्यमंत्र्यांनी प्रस्ताव मांडल्यानंतर थांबायचे. या सभागृहात कामकाज रेटून नेण्याचा जो प्रकार सुरु आहे तो सर्वाना वेदना देणारा आहे. त्या दिवशी शोक प्रस्ताव मांडण्यात आला. पण विधानसभेची बैठक स्थगित झाल्यामुळे काही मंत्री महोदयांनी या सभागृहात आपल्या भावना व्यक्त केल्या. त्यात काही गैर आहे असे मी म्हणत नाही. त्या दिवशी आपल्या भावना मांडण्याचा अधिकार होता. पण त्यासाठी या सभागृहाचा फायदा घेण्यात आला. तो शोक प्रस्ताव तीन तास सुरु होता. दोन्ही सभागृहातील कामकाजाबाबत असलेली विकृती त्या दिवशी दिसून आली. हेही दुर्भाग्य आहे. अशा प्रकारे या महाराष्ट्राचे ज्येष्ठ कर्तृत्ववान आणि ज्यांचा सर्व पक्षातील सर्व नेत्यांशी संबंध होता, ज्यांनी आपले संपूर्ण आयुष्य सर्वसामान्यांचे प्रश्न सोडविण्यासाठी या सदनाचा वापर केला होता त्या व्यक्तिमत्त्वाबद्दल संपूर्ण महाराष्ट्र हळहळत होता. त्यांनी आपल्या कर्तृत्वाने दिल्लीपर्यंत जाऊन केंद्रीय ग्रामविकास मंत्री पदापर्यंत झेप घेतली होती, त्यांच्या संदर्भात असे घडले आहे. त्यावेळी स्व.वसंत चव्हाण यांचा विषय उपस्थित केला गेला, पण मी असे म्हटले होते की, त्यांचा विषय यामध्ये एकत्र करू नये, आदरणीय गोपीनाथ मुंडे यांची बरोबरी करण्याचा हा विषय नाही. हे सर्व आपल्याला माहीत होते. त्या दिवशी घडलेल्या घटना वेदना देणाऱ्या व दुर्भाग्याच्या होत्या. या सदनामध्ये सरकारने तो प्रस्ताव रेटून नेला, ते आम्हाला कळू शकले नाही. त्यामुळे विरोधी पक्षाच्या सदस्यांनी सभागृहात न बसण्याचे ठरविले होते. म्हणून आम्ही सभागृहात आलो नव्हतो.

यानंतर श्री.शिगम....

श्री. दिवाकर रावते....

केन्द्रीय ग्रामविकास मंत्री श्री. गोपीनाथ मुंडे यांच्या आकस्मिक निधनानंतर त्यांच्या संबधीच्या शोकभावना विरोधी पक्षाच्या वतीने व्यक्त होऊ शकल्या नाहीत. विरोधी पक्षाचा हा जो कोंडमारा झाला, हे जे गुदमरणे झाले ते योग्य झाले नाही. या बाबतीत माननीय विरोधी पक्षनेते जो काही निर्णय घेतील तो आम्हाला बंधनकारक असेल.

श्री. शरद रणपिसे : सभापती महोदय, माननीय विरोधी पक्षनेते श्री. विनोद तावडे आणि सन्माननीय सदस्य श्री. दिवाकर रावते यांनी आपल्या भावना या ठिकाणी व्यक्त केलेल्या आहेत. केन्द्रीय ग्रामविकास मंत्री श्री. गोपीनाथ मुंडे यांच्या आकस्मिक निधनाबद्दलचा शोक प्रस्ताव दुःखद अंतःकरणाने पारित केलेला आहे. माननीय विरोधी पक्षनेते श्री. विनोद तावडे यांनी डॉक्युमेंटेशन, प्रथा आणि परंपरा यांचा उल्लेख केला. सन्माननीय सदस्य श्री. दिवाकर रावते यांनी सभागृह तहकूब का करता येणार नाही असा मुद्दा उपस्थित केला होता. दोन दिवसासाठी सभागृह तहकूब करावे अशी त्यांनी विनंती केली होती. सभापती महोदय, शोक प्रस्तावाच्या संदर्भात महाराष्ट्र विधानपरिषदेचे काही नियम आहेत. विधिमंडळाच्या कामकाजाच्या संदर्भात ज्या पुस्तकाचा आपण अगत्याने उपयोग करतो त्या कौल आणि शकधर यांच्या पार्लमेण्टरी प्रोसिजर या पुस्तकामध्ये देखील शोक प्रस्तावाच्या संदर्भात उल्लेख आहे. कौल आणि शकधर यांच्या सहाव्या आवृत्तीच्या पुस्तकातील पान क्रमांक 447वर असे नमूद केलेले आहे की, जनमानसामध्ये आदराचे स्थान असणारी एखादी व्यक्ती असेल आणि त्या व्यक्तीचा मृत्यू झाला असेल, जर ती व्यक्ती मंत्री असेल किंवा सभागृहाची सदस्य असेल किंवा सभागृहाची माजी सदस्य असेल तर अशा महनीय व्यक्तीबद्दल मग ती देशातील किंवा परदेशातील असली तरी अशा व्यक्तीच्या शोक प्रस्तावाच्या संदर्भात काय करावे हे पृष्ठ क्रमांक 447 वरील ऑबिच्युअरी रेफरन्समध्ये नमूद केलेले आहे ते मी वाचतो.

"On the death of a sitting member, an obituary reference is made by the Speaker in the House at the first available opportunity ..." म्हणजे असा शोक प्रस्ताव असेल तर त्याला पहिले प्राधान्य द्यावे आणि सभापतींनी ते सभागृहाला कळवावे. "...on coming to know about the demise of the member. However, in the case of the death of a Minister or a member with a conspicuous place in

..2..

श्री. शरद रणपिसे....

public life,... " म्हणजे ज्यांना जनमानसामध्ये प्रचंड आदर आहे. "...the Leader of the House breaks the news to the House...." म्हणजे सभागृह नेत्याने ही बातमी सांगावी. ".....and leaders and spokesmen of the various political Parties..." म्हणजे विविध राजकीय पक्षांच्या नेत्यांनी. "...or Groups associate themselves by making short references and the proceedings are wound by the Speaker." या सर्व महनीय नेत्यांनी शॉर्ट रेफरन्स करून सभापतींनी ताबडतोब कार्यवृत्त बंद करावे. असे महनीय व्यक्तींच्या शोक प्रस्तावासंबंधी कौल आणि शकधर यांच्या पुस्तकामध्ये नमूद केलेले आहे.

सभापती महोदय, मी महाराष्ट्र विधानपरिषद नियमावलीतील नियम क्रमांक 14 वाचून दाखवितो. त्यामध्ये असे नमूद केलेले आहे की, "नियम क्रमांक 12 व 13 यामध्ये काहीही अंतर्भूत केलेले असले तरी आणि सभापतींनी अन्यथा निदेश दिला नसेल तर विधानपरिषदेच्या बैठकीस प्रारंभ होण्यापूर्वी सभापतींची परवानगी घेऊन अभिनंदनपर प्रस्ताव किंवा शोक प्रस्ताव प्रश्नोत्तराच्या वेळेनंतर कोणत्याही वेळी मांडता येईल."

...नंतर श्री. भोगले...

दुसरा नियम क्रमांक-44 हा प्रस्तावाच्या पुनरावृत्तीच्या संदर्भातील आहे. "नियम 105 च्या तरतुदीस अधीन राहून सभागृहाने त्याच अधिवेशनात ज्या प्रश्नावर निर्णय दिला असेल त्या प्रश्नाशी वस्तुतः एकस्य असेल असा प्रश्न त्याच अधिवेशनात प्रस्तावाद्वारे उपस्थित करता येणार नाही." म्हणजे एखादा प्रस्ताव मंजूर झाल्यानंतर पुनः त्या प्रस्तावाची पुनरावृत्ती होणार नाही.

सभापती महोदय, या विषयाच्या अनुषंगाने आपल्या दालनात बैठक झाली त्या बैठकीला सर्वच पक्षाचे प्रमुख नेते आणि मी देखील उपस्थित होतो. अधिकारी वर्गाने नियम लक्षात आणून दिला. नियमाप्रमाणे संसदीय कामकाज चालले पाहिजे. कै.गोपीनाथ मुंडे यांचे जनमानसातील स्थान अत्यंत उच्च पातळीवर होते. सभागृहात शोक प्रस्ताव मांडल्यानंतर जवळजवळ 1 तास 50 मिनिटे त्यावर चर्चा झाली आणि प्रस्ताव मंजूर झाल्यानंतर एक प्रत शोकाकुल कुटुंबीयांकडे पाठविण्यात येईल असे आपण जाहीर केले.

सभापती महोदय, शोक प्रस्तावाच्या अनुषंगाने सर्व प्रोसेस पूर्ण केल्यानंतर त्या प्रस्तावाचा अवमान किंवा विटंबना होऊ नये असे मला वाटते. आपण मंजूर केलेल्या प्रस्तावाबाबत या सभागृहाने आदर दाखविला पाहिजे. आपल्या दालनात झालेल्या चर्चेच्या वेळी माननीय मुख्यमंत्र्यांनी असे सुचविले होते की, कै.गोपीनाथ मुंडे यांचे जीवन केवळ सभागृहापुरते मर्यादित नसून सभागृहाच्या बाहेर राज्यभर किंबहुना देशभर त्यांची ख्याती होती. म्हणून मध्यवर्ती सभागृहात दोन्ही सभागृहाचे सन्माननीय सदस्य आणि बाहेरील काही महनीय व्यक्तींना या ठिकाणी निमंत्रित करून एक शोकसभा आयोजित करण्याचे आपण निश्चित केले होते. मला असे वाटते की, या निमित्ताने पुन्हा एकदा कृतज्ञता प्रस्ताव मांडून तो पारित करण्याचे ठरविले तर अगोदरच मंजूर केलेल्या शोक प्रस्तावाचा अवमान होईल आणि असे करणे योग्य होणार नाही. राजकीय मायलेजसाठी आपण हा विषय उपस्थित करित आहात असे मी म्हणत नाही.

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, 'राजकीय मायलेज' हे शब्द रेकॉर्डवरून वगळण्यात यावेत.

श्री.शरद रणपिसे : सभापती महोदय, मी शब्द मागे घेतो. पण विधानपरिषद हे वरिष्ठ सभागृह आहे. या सभागृहाने ज्या पावित्र्याने प्रोसीजर व नियम फॉलो करून शोक प्रस्ताव पारित केला त्याबद्दल आणखी काही वेगळे घडू नये अशी माझी आपल्याला नम्र विनंती आहे.

...2...

श्री.जयंत प्र.पाटील : सभापती महोदय, आपल्या दालनात झालेल्या चर्चेच्या वेळी आम्ही हेच सुचविले होते की, कै.वसंत चव्हाण यांच्या दुःखद निधनाच्या वेळी या सभागृहाचे कामकाम सुरु होते, त्यामुळे या सभागृहात शोक प्रस्ताव मांडण्यात आला. त्या प्रस्तावावर माननीय विरोधी पक्षनेते व विरोधी पक्षातील सर्व गटनेत्यांनी आपले विचार मांडले होते. पुन्हा या सभागृहाने दोन दिवसानंतर या ठिकाणी शोक प्रस्ताव घेतला आणि चर्चा केल्याचे रेकॉर्ड आहे. मी सचिवांना दाखवून दिले. आम्ही तीच सूचना करित होतो. आज शोक प्रस्ताव मांडण्यात यावा आणि दोन दिवसानंतर पुन्हा तो प्रस्ताव उपस्थित करून त्या प्रस्तावावर चर्चा करण्यात यावी. आता जो विषय उपस्थित झाला आहे त्यावर अधिक चर्चा करणे योग्य होणार नाही. यामुळे विषयाचे गांभीर्य निघून जाते. जो नियम कै.वसंत चव्हाण यांच्या निधनाच्या निमित्ताने वापरला गेला त्यानुसार या सभागृहात पुन्हा चर्चा होऊ शकते. कौल आणि शकधरच्या पुस्तकामध्ये काही अपवादात्मक बाबींचा उल्लेख नाही.

सभापती महोदय, नागपूर येथे हिवाळी अधिवेशनात सभागृहाचे कामकाज सुरु असताना आपल्या दालनात तत्कालीन मुख्यमंत्री कै.विलासराव देशमुख आणि आम्ही सर्व गटनेते चर्चेसाठी एकत्र आलो होतो. संसदेवर अतिरेकी हल्ला झाला त्यावेळी नियमात तरतूद नसताना सुरक्षेच्या दृष्टीने दोन दिवस सभागृहाचे कामकाज थांबविले होते.

नंतर श्री.भारवि...

श्री.जयंत प्र.पाटील...

त्यावेळी आपल्या दालनात सर्व गटनेत्यांची बैठक झाली. तेव्हा सर्व नियम बाजूला ठेवून सभागृहाचे कामकाज दोन दिवसासाठी स्थगित ठेवण्यात आले होते. नियमात नसताना देखील माजी सदस्य श्री.वसंत चव्हाण यांच्या शोक प्रस्तावाबाबत जे सूत्र वापरण्यात आले होते ते येथे वापरून कुठलाही मतभेद न ठेवता हा विषय मिटवावा असे मला वाटते. तरच श्री.मुंडे साहेबांबद्दल आपणा सर्वांना आदर होता, त्यांना मनापासून आदरांजली वाहायची होती असे मनापासून वाटेल. तेव्हा शोक प्रस्तावावर चर्चा व्हावी असे मला वाटते.

श्री.पांडुरंग फुंडकर : सभापती महोदय, माननीय विरोधी पक्ष नेते श्री.विनोद तावडे यांनी ज्या भावना व्यक्त केल्या त्याच्याशी मी सहमत आहे. दिनांक 3 जून 2013 रोजी सकाळी 7.30 वाजता एक भयंकर दुर्दैवी घटना घडली. महाराष्ट्रतीलच नव्हे तर देशातील सर्व कार्यकर्त्यांना एक राजकीय धक्का बसला. त्या दिवशी आपले सभागृह सुरू होणार होते. मी व श्री.विनोदजी तावडे येथे नव्हतो. माझे सन्माननीय सदस्य श्री.भाई गिरकर यांच्याशी फोनवर बोलणे झाले. त्यांनी सांगितले की, सभागृहामध्ये अशा प्रकारचा प्रस्ताव येत आहे. त्यावेळी मी त्यांना सांगितले की, आपण सांगावे की, असा प्रस्ताव आज आणू नका. याचे कारण अजून श्री.मुंडे साहेबांचे अंत्यसंस्कार व्हायचे आहे. मला येथे नोंद करावीशी वाटते की, श्री.जयप्रकाश नारायण यांचा मृत्यू न होताच संसदेमध्ये शोक प्रस्ताव मांडण्यात आला होता. त्यावेळी चुकीची बाब झाली. तेव्हा पासून प्रथा, प्रघात सुरू झाला की, मृत व्यक्तीवर अंत्यसंस्कार करण्यात येत नाही तो पर्यंत सभागृहात शोक प्रस्ताव मांडावयाचा नाही. असे असताना परवा सभागृहात शोक प्रस्ताव मांडण्यात आला. त्यावेळी आम्ही सभागृहात उपस्थित नव्हतो. तेव्हा विरोधी पक्षांकडून सतत मागणी होत होती की, प्रथा, परंपरा आणि नियम बाजूला साऱ्हा शोक प्रस्ताव अंत्यसंस्कार झाल्यानंतर आणावा. तशा प्रकारच्या सूचना देखील विरोधी बाकाकडून करण्यात आल्या. मी गेली 12 वर्षे या सदन्याचा सदस्य आहे. जेव्हा असे अनेक प्रसंग येतात तेव्हा विरोधी पक्ष आणि सत्ताधारी पक्ष मिळून आपल्या दालनामध्ये निर्णय घेतात. त्यानुसार मग सभागृहामध्ये कामकाज चालते. परवाच्या घटनेमध्ये असे वाटले नाही. एकतर्फी आणि हेतुपुरस्सर केले जात आहे अशा प्रकारचा मेसेज महाराष्ट्रामध्ये त्या

..2

श्री.पांडुरंग फुंडकर...

दिवशी गेला. विरोधी पक्षाचा विरोध असताना देखील जाणीवपूर्वक रेटून शोक प्रस्ताव मांडण्याचा प्रकार झाला. त्यावर भाषणे झालीत हे ऐकून मला खूप वेदना झाल्या. हे सभागृह सार्वभौम आहे. विरोधी आणि सत्ताधारी पक्षातर्फे या सभागृहाचे पावित्र्य राखण्याचे काम केले जाते व दोघांच्या सल्ल्याने अत्युच्च असे निर्णय घेतले जातात आणि तशा पद्धतीने सभागृह चालते. पण परवा मात्र तसे घडले नाही. अत्यंत चुकीचा निर्णय संपूर्ण महाराष्ट्रात गेला. सभागृहामध्ये एक वेगळी नोंद होणे हे देखील बरोबर नाही म्हणून सन्माननीय विरोधी पक्ष नेते श्री.विनोद तावडे व सन्माननीय सदस्य श्री.दिवाकरजी रावते यांनी ज्या भावना व्यक्त केल्या आहेत त्याच्याशी मी सहमत आहे. आताच मध्य मार्ग सन्माननीय सदस्य श्री.जयंत प्र.पाटील यांनी सांगितला आहे. तसा मध्य मार्ग काढून आपण निर्णय केला तर त्या विषयाला न्याय देण्यासारखे होऊ शकेल. सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे यांनी मध्यवर्ती सभागृहामध्ये शोक सभा घेण्याची सूचना केली आहे. ती आपल्या विधान मंडळाच्या प्रोसिडिंगवर येत नाही. श्री.गोपीनाथ मुंडे यांच्या प्रती अनेक सन्माननीय सदस्यांना आपले प्रसंग सांगायचे असतील तर ते प्रोसिडिंगवर येणार नाहीत.

यानंतर श्री.जुन्नरे.....

06-05-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

JJ-1

SGJ/ D/ D/ KTG/ KTG/

प्रथम श्री.भारवि.....

13:00

श्री. पांडुरंग फुंडकर

सभापती महोदय, माननीय मुंडेसाहेबांच्या संदर्भातील शोकसभा मध्यवर्ती सभागृहात आयोजित केली तर तो सभागृहाच्या प्रोसिडींगचा भाग होणार नाही. माननीय मुंडे साहेबांच्या संदर्भात जे अनेक प्रसंग घडलेले आहेत त्यासंदर्भातील सन्माननीय सदस्यांचे जे काही विचार असतील ते प्रोसिडींगवर येणार नाहीत. ज्यावेळेस 15/20 वर्षांनंतर प्रोसिडींग काढले जाईल तेव्हा ही संपूर्ण चर्चा निल दिसून येईल. या विषयाच्या संदर्भात माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी ज्या भावना व्यक्त केलेल्या आहेत त्याच्याशी मी सहमत आहे एवढेच मी या निमित्ताने सांगू इच्छितो.

...2...

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. माणिकराव ठाकरे :सभापती महोदय, केंद्रीय मंत्री, राज्याचे नेते माननीय श्री. गोपीनाथ मुंडे यांच्या निघनाच्या संदर्भात संपूर्ण राज्यातील जनतेला तीव्र दुःख झालेले आहे. महाराष्ट्रातील सर्व पक्षाच्या नेत्यांनी माननीय मुंडे साहेबांच्या दुःखद निघनाबद्दल सभागृहात तसेच सभागृहाच्या बाहेर आपल्या संवेदना,भावना व्यक्त केलेल्या आहेत. माननीय मुंडे साहेबांच्या दुःखद निघनाबद्दल दोन्ही पक्षाच्या वतीने आपल्या भावना व्यक्त केलेल्या आहेत. अशा प्रकारची घटना घडल्यानंतर त्यासंदर्भात आपल्या भावना सभागृहात व्यक्त केल्या नाहीत किंवा त्या भावना नंतरच्या काळात कशा पध्दतीने व्यक्त करावयाच्या यासंदर्भात माननीय विरोधी पक्ष सदस्यांच्या काही भावना आहेत. परंतु त्यावेळची जी स्थिती होती ती पाहता आपणा सर्वांना जे दुःख झाले ते सभागृहात व्यक्त करण्याचे काम करण्यात आलेले आहे. सदस्य या नात्याने सदस्यांच्या यासंदर्भातील भावना तत्काळ सभागृहात व्यक्त केल्या गेल्या पाहिजेत ही त्यामागची भावना होती. माननीय मुंडे साहेबांच्या संदर्भातील संवेदना व्यक्त करणारी भावना सत्ताधारी पक्षाच्या बाजूने सुध्दा होती हे मी येथे नमूद करू इच्छितो. परंतु या घटनेला वेगळ्या प्रकारचे स्वरूप दिले जाऊ नये असे मला वाटते. माननीय मुंडे साहेबांच्या संदर्भात सत्ताधारी पक्ष व विरोधी पक्षाचे वेगळे मत आहे अशा प्रकारचे स्वरूप दिले जाता कामा नये. संयुक्त सभागृहात अशा प्रकारची श्रध्दांजली वाहण्याचा विचार विधानसभेत पुढे आलेला आहे. परंतु यासंदर्भात अजून कशा प्रकारच्या भावना व्यक्त करावयाच्या, व्यापक स्वरूप कसे द्यावयाचे याबद्दल कुणाचेच दुमत असण्याचे कारण नाही. खरे म्हणजे यासंदर्भात आपण सर्वांनी एकमताने निर्णय घेण्याची आवश्यकता आहे. परंतु माननीय मुंडे साहेबांच्या संदर्भात सत्तारूढ पक्षाच्या वेगळ्या भावना आहेत व विरोधी पक्षातील सदस्यांच्या भावना वेगळ्या आहेत असे मुळीच नाही. राज्यातील सर्वच पक्षाच्या नेत्यांनी माननीय मुंडे साहेबांच्या संदर्भात तीव्र संवेदना व्यक्त केलेल्या आहेत एवढेच नव्हे तर प्रत्यक्ष ठिकाणी जाऊन देखील आपल्या भावना व्यक्त केलेल्या आहेत. अशा प्रकारे पूर्वी उदाहरण घडले नसेल असे उदाहरण माननीय मुंडे साहेबांच्या संदर्भात या राज्यात घडलेले आहे. त्यामुळे सर्वांच्या भावना जाणून घेऊन या विषयाच्या संदर्भात आपल्यात काही मतभेद नाहीत हा मेसेज जनतेमध्ये

05-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

JJ-3

SGJ/ D/ D/ KTG/ KTG/

प्रथम श्री.भारवि.....

13:00

श्री. माणिकराव ठाकरे.....

पोहचण्याची आवश्यकता आहे. खरे म्हणजे माननीय गोपीनाथजी मुंडे यांच्या संदर्भातील भावना व्यक्त करण्यास काही अडचण आहे असे मला वाटत नाही व तशा प्रकारची भूमिका सदनाचे घ्यावी अशी अपेक्षा व्यक्त करून मी माझे दोन शब्द पूर्ण करतो.

...4..

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही

श्री. रामदास कदम (विधानसभेने निवडलेले) : सन्माननीय सभापती महोदय, या सद्नाचे माननीय विरोधी पक्ष नेते श्री. विनोदजी तावडे तसेच इतर सन्माननीय सदस्यांनी आदरणीय श्री. गोपीनाथजी मुंडे यांचे निघन झाले त्या दिवशी सभागृहात विरोधी पक्षाचे सन्माननीय सदस्य उपस्थित नसताना सभागृहात श्रद्धांजली वाहण्याचा जो कार्यक्रम झाला त्यासंदर्भात या ठिकाणी ज्या भावना व्यक्त केल्या आहेत त्याला पाठिंबा देण्यासाठी मी उभा आहे.

सभापती महोदय, या ठिकाणी सन्माननीय सदस्य श्री. माणिकराव ठाकरे यांनी माननीय मुंडे साहेबांच्या संदर्भात जे विचार व्यक्त केले त्याच्याशी मी सहमत आहे. आदरणीय श्री. मुंडे साहेबांचे पार्थिव दिल्लीवरून मुंबईत आणले गेले त्यावेळेस माननीय मुख्यमंत्र्यांपासून सर्व मंत्रिमंडळ त्या ठिकाणी उपस्थित होते. बीड येथील अंत्यविधीच्या कार्यक्रमालाही माननीय मुख्यमंत्री उपस्थित होते. अंत्यविधीच्या कार्यक्रमाला जवळ जवळ संपूर्ण मंत्रिमंडळ उपस्थित होते हे आम्ही आमच्या डोळ्यांनी पाहिले होते.

यानंतर श्री. अजित....

श्री.रामदास कदम....

आपल्या सर्व मताशी आम्ही सहमत आहोत. सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे यांनी नियमांचा आधार घेत मुद्दे मांडले. हा विषय सभागृहात उपस्थित होणार आहे आणि त्यावर आपणास उत्तर द्यावे लागणार आहे हे त्यांच्याकडील पुस्तक पाहून लक्षात येते. त्यांनी चांगले नियम वाचून दाखविले. नियम स्पष्ट आहे त्याबद्दल दुमत नाही. परंतु आपण कधी कधी नियमांच्या बाहेर जाऊन प्रथा आणि परंपरा जोपासतो.

सभापती महोदय, कै.गोपीनाथ मुंडे यांच्यासोबत आम्ही रात्रंदिवस काम केलेले आहे. माननीय विरोधी पक्ष नेते श्री.विनोद तावडे, सन्माननीय सदस्य अॅड.आशिष शेलार व भाजप तसेच शिवसेनेच्या अनेक सदस्यांनी त्यांच्यासोबत रात्रंदिवस काम केलेले आहे. आमच्यापैकी एकही जण सभागृहात उपस्थित नव्हते. तेव्हा त्यांच्या संबंधातील शोक प्रस्ताव घेण्यात येऊ नये एवढे सौजन्य दाखवावयास पाहिजे होते. आपण प्रथा आणि परंपरा पाळतो तसेच त्या पाडतो देखील. तसा काही विचार झाला असता तर अधिक सोयीचे झाले असते, आम्हालाही शोक प्रस्तावावर बोलता आले असते. कै.गोपीनाथ मुंडे हे राज्याचे उप मुख्यमंत्री असताना त्यांच्याकडे गृह विभागाचा कार्यभार होता आणि मी त्या विभागाचा राज्यमंत्री होतो. मी विधानसभेत विरोधी पक्ष नेता म्हणून काम करित असताना नेहमी त्यांचा सल्ला घेत होतो. आम्ही 25 वर्षे एकत्र काम केलेले आहे. आम्हाला त्यांच्याबद्दल बोलता आले असते. त्यांच्याबद्दलची काही उदाहरणे देता आली असती. ती पुढच्या पिढीला वाचता आली असती. परंतु आता आपण जे सांगत आहात ते रेकॉर्डवर राहणार नाही. त्यांचा आदर्श, त्यांचा अभ्यास पुढच्या पिढीला वाचता येणार नाही.

सभापती महोदय, सरकारने बहुमताच्या जोरावर विधेयके मंजूर करून घेतल्याचे आम्ही अनेकदा पाहिले आहे. श्री.गोपीनाथ मुंडे यांच्यासारखा झुंझार नेता अकस्मात आपल्यातून निघून जातो. त्यांच्या अकाली जाण्याने महाराष्ट्रच नव्हे तर संपूर्ण देश शोक व्यक्त करतो, अशा नेत्याच्या बाबतीत राजकारण झाले की काय अशी शंका येते, त्यावेळी दुःख होते, वेदना होतात. श्री.गोपीनाथ मुंडे यांचे आकस्मिक निधन ही अतिशय क्लेशदायक व धक्कादायक बाब होती. अशावेळी आपण एकत्रित येऊन श्रध्दांजली वाहिली असती तर काय झाले असते, त्याच दिवशी

..2..

श्री.रामदास कदम....

शोक प्रस्ताव घेण्याची घाई का होती ? माननीय मुख्यमंत्री महोदयांचे विमान उशिरा येत आहे म्हणून आपण सभागृहाची बैठक तीन तीन तास वाढविलेली आहे. सभागृहाचे कामकाज थांबविले आहे. अशा वेळी आपण नियम, प्रथा व परंपरा पाळत नाही. श्री.गोपीनाथ मुंडे यांचा अंत्यविधी झाला नसताना त्यांचा शोक प्रस्ताव घेण्याची घाई का झाली ? अंत्यविधी झाल्यानंतर शोक प्रस्ताव घेतो. असे राजकारण कोणी व कशासाठी केले ते परमेश्वराला माहीत असेल. कै.गोपीनाथ मुंडे यांच्या सोबत आम्ही सर्व मंडळींनी रात्रंदिवस काम केले, त्यांचा झंझावात आम्ही जवळून पाहिला आहे. त्या सर्वांना शोक प्रस्तावावर बोलण्यापासून वंचित ठेवण्यात आले, त्याचे दुःख कायम आमच्या मनात राहणार आहे.

श्री.भाई गिरकर : सभापती महोदय, आपल्या दालनात माननीय मुख्यमंत्री, माननीय उप मुख्यमंत्री, ज्येष्ठ सन्माननीय सदस्य श्री.दिवाकर रावते आणि अन्य मान्यवरांची बैठक झाली त्या बैठकीस मी देखील उपस्थित होतो. आपण शोक प्रस्ताव घेऊ नये अशी मी कळकळीची विनंती करित होतो. सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे यांचे म्हणणे देखील वेगळे होते. परंतु आज ते सभागृहात पुस्तके का घेऊन आले ते मला समजत नाही. त्या बैठकीनंतर मला जे सन्माननीय सदस्य किंवा माननीय मंत्री भेटले त्यांची नावे मी येथे घेत नाही परंतु त्यांचे म्हणणे देखील प्रथा आणि परंपरा बाजूला ठेवून आपण शोक प्रस्ताव घेऊ नये असेच होते. आपण दोन दिवस थांबायला काय हरकत आहे असे सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे म्हणाले. पण आज त्यांनी कौल व शकधरचा उल्लेख केला त्याचे मला दुःख होत आहे. शोक प्रस्ताव घेऊ नये असे सांगण्यास आम्ही येणार होतो, परंतु आम्हाला विषय वाढवावयाचा नव्हता.

यानंतर श्री.बोर्डे....

श्री.भाई गिरकर....

महोदय, मी आपल्या निदर्शनास आणून देऊ इच्छितो की, आपल्यासोबत झालेल्या चर्चेमध्ये सर्व ठरल्यानंतर सुध्दा माननीय अध्यक्षानी विरोधी पक्षाकडून कोणाचीही मागणी नसताना सभागृहाची बैठक एक तासासाठी स्थगित केली. त्यावेळी मी आपल्याला जयप्रकाश नारायण यांचे उदाहरण देऊन, गोपीनाथजी मुंडे यांचा शोक प्रस्ताव आजच्या दिवशी चर्चेला घेऊ नये अशी आपल्याला विनंती केली. मुळात दोन्ही सभागृहात विरोधी पक्ष नेते आणि नेते उपस्थित नव्हते. सर्व नेत्यांना शोक प्रस्तावावर बोलायचे आहे असे मी आपल्या निदर्शनास आणून दिले. खालचे सभागृह स्थगित झाल्यानंतर माननीय मंत्री श्री.अनिल देशमुख सभागृहात आले. विधानसभा सभागृह स्थगित झाल्याचे आम्ही आपल्या निदर्शनास आणून दिले आणि आपले सभागृह सुध्दा स्थगित करून काही तरी निर्णय घ्यावा अशी विनंती केली. परंतु सभागृहाच्या नेत्यांनी काहीच मांडू दिले नाही. आपण सांगितले की, मी या बाबत माहिती घेतो. विधानसभा सभागृह एक तासासाठी स्थगित करण्यात आल्यामुळे आपण देखील हे सभागृह एक तासासाठी स्थगित केले. विधानसभा सभागृह सुरु झाले त्यावेळी माननीय मुख्यमंत्र्यांनी शोक प्रस्ताव मांडला आणि त्यावर कोणीही भाषण केले नाही. गोपीनाथ मुंडे यांच्या शोक प्रस्तावाच्या बाबतीत विधानसभा सभागृहात एक निर्णय आणि विधानपरिषद सभागृहात एक निर्णय झाला. विधानपरिषदेमध्ये सभागृहाच्या नेत्यांनी शोक प्रस्ताव मांडला. दुसऱ्यांदा जेव्हा सभागृह सुरु झाले तेव्हा आमच्या पक्षाचे नेते नसल्यामुळे आम्ही सभागृहात आलो नाही. विधानसभा सभागृहात सुध्दा विरोधी पक्षातील कोणीही थांबलेले नव्हते. विधानसभा सभागृहात माननीय मुख्यमंत्र्यांनी शोक प्रस्ताव मांडल्यानंतर माननीय अध्यक्षांनी इतर कोणालाही बोलू दिले नाही किंवा ते कार्यवृत्तात आले नाही. विधानपरिषद सभागृह सुरु झाल्यानंतर सभागृहाच्या नेत्यांनी शोक प्रस्ताव मांडला आणि त्यावर काही मान्यवरांनी भाषणे केली. ज्या मंत्री महोदयांना विधानसभा सभागृहात संवेदना व्यक्त करण्याची संधी मिळाली नाही ते सुध्दा या सभागृहात आले आणि त्यांनी आपल्या भावना व्यक्त केल्या. या सभागृहात शोक प्रस्तावावर तीन ते साडेतीन तास चर्चा झाली. विधानसभा आणि विधानपरिषद सभागृहात गोपीनाथजी मुंडे यांच्या शोक प्रस्तावाच्या बाबतीत एकाच दिवशी वेगवेगळा निर्णय झाला असे चुकीचे रेकॉर्डवर राहू शकते असे मला वाटते. त्या दिवशी स्व.वसंत चव्हाण साहेबांच्या शोक प्रस्तावाबाबतचा उल्लेख

..2..

श्री.भाई गिरकर....

केला गेला. आताच सन्माननीय सदस्य श्री.जयंत प्र.पाटील यांनी मुद्दा उपस्थित केला की, स्व.वसंत चव्हाण यांच्या निधनाबद्दलचा शोक प्रस्ताव दोन दिवसानंतर मांडण्यात आला होता. वास्तविक पाहता या बाबतीत आपल्या सचिवांनी ही बाब निदर्शनास आणून द्यावयास हवी होती. पूर्वी काय झाले असेल, नसेल या खोलात मी जात नाही. आपण गोपीनाथजी मुंडे यांच्या दुःखद निधनाबद्दलचा शोक प्रस्ताव घ्यावा व वरच्या आणि खालच्या सभागृहात जी विसंगती झाली आहे ती टाळावी मी पुन्हा एकदा विनंती करतो की, गोपीनाथजी मुंडे यांच्या दुःखद निधनाबद्दल पुन्हा एकदा शोक प्रस्ताव मांडण्याची परवानगी द्यावी.

डॉ.नीलम गोन्हे : महोदय, माननीय विरोधी पक्ष नेते, शिवसेना पक्षाचे गट नेते आणि अन्य सन्माननीय सदस्यांनी जे मुद्दे मांडले त्यांची मी पुनरावृत्ती करणार नाही. परंतु या अनुषंगाने दोन-तीन मुद्दे मी मांडू इच्छिते.

महोदय, आपण सभागृहात सातत्याने चर्चा करीत असतो त्यावेळी नेहमी एक वाक्य बोलतो की, नियमांसाठी माणूस नसतो तर माणसांसाठी नियम असतात. हे तत्त्व प्रत्येक विषयामध्ये, ज्या ज्या वेळी अपघात किंवा दुर्घटना घडतात त्या वेळी वापरतो. परंतु ते वाक्य कितपत प्रत्यक्षात आणले यावर जरूर चर्चा आणि विचार झाला पाहिजे.

महोदय, आपल्या दालनात झालेल्या चर्चेपर्यंत गोपीनाथजी मुंडे यांचे पार्थिव मुंबईला आणले जाणार आहे की नाही, की सर्वाना थेट लातूरला जावे लागणार आहे याबाबतची दुपारी 12.00 वाजेपर्यंत आम्हाला स्पष्टता नव्हती. आम्ही बरेच सदस्य सामान घेऊन थेट लातूरला निघायचे काय या विचारात होतो. अशा वेळी मुंडे साहेबांच्या अंत्यदर्शनाला जाण्याऐवजी सभागृहात थांबून त्यांच्या शोक प्रस्तावात सामील व्हायचे अशी जी अपेक्षा ठेवली गेली ती योग्य नव्हती. मला वाटते ज्या वेळी मृत्यूची भयंकर अशी घटना घडते त्या वेळी मृत्यूच्या घटनेबरोबरच त्या व्यक्तीच्या कुटुंबाला सावरणे, मृत व्यक्तीचे पार्थिव आणणे, त्याची व्यवस्था करणे यासाठी हजारो लोक येत असतात. या सर्व व्यवस्थेसाठी आमचे विरोधी पक्ष नेते, भारतीय जनता पक्षाचे कार्यकर्ते बीड, मराठवाडा आणि मुंबईमध्ये गुंतले होते.

नंतर श्री.कांबळे....

डॉ. नीलम गोन्हे

आम्ही अशा वेळी दुःखावर बोलायचे नाही, चर्चा निगोशिएट करायची ही आमच्याकडून अपेक्षा केली आहे. आम्ही काही सुपर ह्युमन नाही. तुम्हालाही दुःख झाले आहे हे आम्हाला मान्य आहे. आमच्या दुःखामध्ये महत्त्वाचा तात्विक मुद्दा समोर आला आहे. नियमात स्पष्टता आहे. पण अंत्यसंस्कार होण्याच्या अगोदर सभागृहामध्ये श्रद्धांजली देणार की नाही याबद्दल नवीन नियमात स्पष्टता असली पाहिजे. प्रत्येक नियमामध्ये बदल करून अंत्यसंस्काराच्या अगोदरच श्रद्धांजली द्यायची असा प्रघात करायचा असेल तर तसे सांगितले पाहिजे. ऑफिशिअली मृत्यू झाला असे नोंदविल्यानंतर श्रद्धांजली देण्याचा ठराव करायचा असा या संदर्भातील घोरणात्मक निर्णय आपण घेत आहोत का ?

सभापती महोदय, मला या परिस्थितीत प्रमोद नवलकर यांच्या निरोप समारंभाची आठवण येते. ते दिवंगत झाले. आपण नंतर श्रद्धांजलीचे ठराव भरपूर मंजूर केले. प्रमोद नवलकर साहेबांच्या निरोपाच्या संदर्भात प्रश्न आला. तांत्रिक नियम काढून प्रमोद नवलकर यांचा निरोप समारंभ झाला नाही. काल आपण पाहिले की, लोकांच्या भावना अनावर होत्या. आनंद दिघे साहेबांचे देहावसान झाल्यानंतर जसा उद्रेक झाला तशी परिस्थिती काल निर्माण झाली. आपण या सर्व पार्श्वभूमीवर अपवादात्मक म्हणून निर्णय केला नाही. महत्त्वाचे म्हणजे गोपीनाथ मुंडे हे उप मुख्यमंत्री असण्याबरोबर विधानपरिषदेतील सभागृहाचे नेते होते. आपण विधानपरिषदेतील सभागृहाच्या नेत्यांबद्दल सुध्दा कोणताही नियम बदलणार नाही, माणुसकीने विचार करणार नाही का ? आम्हाला यातून आपली संवेदनहीनता दिसते.

अॅड. आशिष शेलार : सभापती महोदय, सन्माननीय विरोधी पक्षनेत्यांनी या विषयाच्या संदर्भात भूमिका मांडली आहे. मी फार काही बोलणार नाही. कारण आमच्या मनाला खूप धक्का लागला आहे. राजकारणाचा तर संबंधच नाही. त्यामुळे राजकारण करण्याचा विचार सुध्दा आमच्या मनात असण्याचे कारण नाही. सद्नात कोणाच्याही मनात असा विषय नसेल अशी माझी भावना आहे. आपण वापरलेल्या शब्दाने आम्हाला लागलेल्या धक्क्याला अजून जखम झाली असे म्हटले तर वावगे ठरणार नाही. काही सन्माननीय सदस्य म्हणाले की, असे केल्याने शोक प्रस्तावाच्या संदर्भात विटंबना होईल. आमच्या मनात असे कसे काय येईल ? विरोधी पक्षच काय तर सद्नातील

अॅड. आशिष शेलार

कोणत्याही सन्माननीय सदस्यांच्या मनात असे येणार नाही. गोपीनाथ मुंडे साहेबांचा शोक प्रस्ताव झाला. आता असे केल्याने विटंबना होईल असे वाटणारी गोष्ट नाही.

सभापती : मी सन्माननीय सदस्यांना विचारू इच्छितो की, असे कोण म्हणाले ?

अॅड. आशिष शेलार : सभापती महोदय, आपण रेकॉर्ड पहा. विटंबना, अवमान असे म्हटले. मी पुन्हा म्हणतो. आपल्याही मनात असे काहीही नसेल. असे होणार असेल तर सन्माननीय सदस्य श्री. रामदास कदम बोलले ते खरे वाटू लागते. राजकारणाचा विषय असता तर सन्माननीय विरोधी पक्षनेत्यांनी तो विषय वेगळ्या पध्दतीने मांडला असता. आम्ही विनंती करीत आहोत. त्यामुळे हे राजकारण नाही, विटंबना नाही, शोक प्रस्तावाचा अवमान नाही आणि आमच्यामध्ये अशी भावना देखील नाही. विषय नियमाचा नक्की आहे. पण केवळ नियमाचा नाही तर तो कायमचा सुध्दा आहे. आपण असे केले तर पुढे कायम असे येणार आहे की, सन्माननीय विरोधी पक्षनेत्यांनी आदरणीय गोपीनाथ मुंडे यांच्या शोक प्रस्तावाला संमती दिली नाही. हे कायम येणार आहे. त्यामुळे नियमांचे पुस्तक वाचून कामकाज चालणार आहे की प्रथा परंपरेने चालणार आहे हे महत्त्वाचे आहे. केवळ अभिनिवेश, स्वार्थ, इगो म्हणून नाही. आपण आम्हाला गोपीनाथ मुंडे यांच्या संदर्भात बोलण्यास संधी द्यावी, ही विनंती करण्यास आम्ही आपल्या समोर बसलो आहोत. हा प्रश्न नियमाबरोबर कायमचा आहे. हा सदनचा विषय आहे. पण सन्माननीय विरोधी पक्षनेत्यांनी मांडलेला विषय वेदनेचा आहे. सदन आम्हाला वेदना मांडण्याची संधी देणार आहे का हा मूलभूत प्रश्न आहे. आदरणीय गोपीनाथ मुंडे मंत्री, उप मुख्यमंत्री होते. ते केंद्रीय मंत्री देखील होते.

(नंतर श्री. रोझेकर

अॅड.आशिष शेलार.....

माझी माहिती असत्य नसेल तर सरकारमधील अनेक मंत्री महोदयांना सुध्दा शोक प्रस्तावावर बोलावयाचे होते, त्यांनाही संधी हवी होती.

सभापती महोदय, आपण शोक प्रस्ताव कधी मंजूर केला ? हेही सत्य आपल्याला टाळता येणार नाही की, झालेल्या अपघातात मृत्यू पावलेल्या गोपीनाथरावांच्या पार्थिवाचा पोस्टमार्टम रिपोर्ट सुध्दा आला नव्हता. त्यापूर्वी सभागृहाने त्यांच्या मृत्यूबाबत शोक व्यक्त केला. "At the first available opportunity" असा कौल व शकधर मधील दाखला दिला. सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे असे म्हणाले की, सर्व महनीय व्यक्तींचे भाषण झाल्यानंतर सभापती as early as possible प्रोसिडिंग wind-up करतील. कोणत्या पक्षाचे वगैरे या गोष्टीचा उल्लेख मी येथे करणार नाही. wind-up ची तरतूद नियमात नव्हती. पण त्यावेळी सदनमध्ये सर्व सदस्य बोलले, तासनतास बोलले, सर्वांना संधी दिली गेली. संधी दिली पाहिजे. परंतु, हा अपघात झाला, पोस्टमार्टम रिपोर्टही आला नव्हता, त्यापूर्वी आपण शोक प्रस्ताव मंजूर केला. कै.गोपीनाथरावांच्या पार्थिवाला अग्नी दिला गेला नव्हता, त्या अगोदर आपण शोक प्रस्ताव मंजूर केला. लोकसभेने शोक प्रस्ताव मंजूर केला नव्हता, त्या अगोदर आपण शोक प्रस्ताव मंजूर केला. कायद्यामध्ये तशा प्रकारची तरतूद असू शकेल, त्यामुळे त्याबाबत चॅलेंज करणार नाही. परंतु, गोपीनाथरावांच्या पार्थिवाला भारत सरकारने शेवटची सलामी दिली नव्हती, त्या अगोदर आपण शोक प्रस्ताव मंजूर केला. पार्थिवावरील झेंडा उतरविला गेला नव्हता, भारताचा झेंडा अर्ध्यावर उतरविण्यात आला नव्हता, त्या अगोदर आपण शोक प्रस्ताव मंजूर केला.

सभापती महोदय, शेवटी एवढेच सांगेन, सन्माननीय विरोधी पक्षनेते श्री.विनोदजी तावडे, सन्माननीय गटनेते श्री.दिवाकर रावते, सन्माननीय सदस्य श्री.रामदास कदम यांना माहित आहे की, गोपीनाथरावांचा एक शब्द खूप परवलीचा होता. त्यांच्याकडे आपण कधीही गेलो की, हा शब्द आपल्या कानी यायचा. "एका ना, अहो, एका ना." गोपीनाथरावांच्या स्मृतीस वंदन करताना एवढेच सांगतो की, सभागृहातील सर्व सन्माननीय सदस्यांना त्यांच्या भावना रेकॉर्डवर आणण्याची संधी आपण द्यावी, त्यांचे एवढे एका ना.

..2....

श्री.हरिसिंग राठोड : सभापती महोदय, सन्माननीय विरोधी पक्षनेते श्री.विनोदजी तावडे व अन्य सन्माननीय सदस्यांनी या ठिकाणी आदरणीय लोकनेते कै.गोपीनाथराव मुंडे साहेबांबाबतचे विचार या ठिकाणी मांडले आहेत व त्या विचारांशी मी सहमत आहे.

सभापती महोदय, त्या दिवसाची एक गोष्ट मी सभागृहासमोर स्पष्ट करू इच्छितो की, त्या दिवशी सभागृह सुध्दा संभ्रमात होते. काय करायचे, काय नाही, याचाही विचार झाला. सभापती महोदयांनी हेही सांगितले की, खालच्या सभागृहात काय चालले आहे, तेही पहावे. आदरणीय आमचे मित्र सन्माननीय सदस्य श्री.भाई गिरकर यांनी सांगितले, तेही खरे आहे. खालच्या सभागृहाची माहिती घेतल्यानंतर असे समजले की, त्या ठिकाणी शोक प्रस्ताव मांडण्याची प्रक्रिया सुरु झाली आहे. म्हणून कदाचित या सभागृहाचे कामकाज कंठिन्यु करावे लागले.

श्री.भाई गिरकर : सभापती महोदय, चुकीचे रेकॉर्डवर येऊ नये म्हणून मला खुलासा करावयाचा आहे. मी ज्यावेळी या सभागृहात मुद्दा उपस्थित केला होता, त्यावेळी खालचे सभागृह स्थगित झाले होते. आपले सभागृह देखील एका तासासाठी स्थगित झाले होते. त्यानंतर ज्यावेळी सभागृहाचे कामकाज सुरु झाले त्यावेळी आम्ही सभागृहात उपस्थितच नव्हतो. त्यानंतर या सभागृहात शोक प्रस्ताव मांडण्यात आला.

श्री.हरिसिंग राठोड : सभापती महोदय, मला एवढेच सांगावयाचे आहे की, त्यावेळी सभागृहात थोड्या वेळासाठी संभ्रमाची अवस्था निर्माण झाली होती व अशा परिस्थितीत शोक प्रस्ताव संमत झाला. त्याही वेळी मनात अशी हुरहुर होती की, सन्माननीय विरोधी पक्षनेते सभागृहात नाहीत, अन्य प्रमुख सन्माननीय सदस्य उपस्थित नाहीत. 3 तारखेला सकाळी अपघाताची बातमी समजल्यानंतर भारतीय जनता पक्षाचे आणि अन्य पक्षांचे बहुतांश नेते दिल्लीकडे रवाना झाले असावेत आणि ते दिवसभर व्यस्त असावेत. म्हणून आदरणीय विरोधी पक्षनेत्यांनी जी भावना या ठिकाणी व्यक्त केली आहे, त्याबाबत एवढेच सांगू इच्छितो की, सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे यांचा सुध्दा असा विचार नव्हता. केवळ त्यांनी या संदर्भात पूर्वी काय झाले, एवढेच सांगितले आहे. सन्माननीय सदस्या डॉ.नीलम गोन्हे यांनी असे सांगितले की, शेवटी नियम हे माणसांसाठी असतात, माणूस नियमांसाठी नसतो.

यानंतर श्री.खंदारे.....

श्री.हरिसिंग राठोड.....

त्यापुढे जाऊन मी सांगेन की, नियम माणसांसाठी असतात, माणूस नियमांसाठी नाही. प्रथा व परंपरा सुध्दा अशा विशिष्ट परिस्थितीतच निर्माण होत असतात. आदरणीय गोपीनाथ मुंडे यांच्याबाबत आपले विचार व्यक्त करण्यासाठी संयुक्त सभागृहाची बैठक बोलवावी अशी माझी सूचना आहे. माननीय विरोधी पक्ष नेते श्री.विनोद तावडे यांनी सांगितल्या प्रमाणे त्याचे प्रोसिडिंग तयार करावे. कारण या सभागृहात शोक प्रस्ताव एकदा मंजूर झालेला आहे. तरीही सभागृहाच्या माध्यमातून आदरणीय गोपीनाथ मुंडे यांना श्रध्दांजली वाहण्यासाठी संयुक्त बैठक घेऊन त्याचे प्रोसिडिंग तयार व्हावे. तसे आपल्याकडे प्रोसिडिंग आहे. माननीय श्री.गोपीनाथ मुंडे यांच्याबद्दल अनेक नेत्यांना आपले अनुभव कथन करावयाचे असतील, त्यांचा इतिहास पुन्हा एकदा पुढच्या पिढीला माहित होण्यासाठी आपल्या दालनामध्ये बैठक घेऊन माझ्या सूचनेचा विचार करावा.

श्री.शरद रणपिसे : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य अॅड.आशिष शेलार यांनी मघाशी असे म्हटले की, आदरणीय गोपीनाथ मुंडे यांच्या निधनाबाबत संसदेमध्ये शोक प्रस्ताव मंजूर झाला नाही, तसेच त्यांनी इतरही उदाहरणे सांगितली. सभागृहाच्या रेकॉर्डवर चुकीचे येऊ नये म्हणून मी सांगतो की, आपल्या दालनामध्ये चर्चा झाली त्यावेळी भारत सरकारचे नोटिफिकेशन निघाले होते त्याची माहिती मंत्री महोदयांनी दिली होती. कोणकोणत्या ठिकाणी राष्ट्रीय ध्वज अर्ध्यावर उतरावयाचा म्हणजे मुंबईत कधी उतरावयाचा, बीडमध्ये कधी उतरावयाचा याची माहिती दिली होती. (अडथळा) त्या नोटिफिकेशनमध्ये सर्व बाबी नमूद केल्या होत्या. स्व.गोपीनाथ मुंडे हे अतिशय महत्वाचे व्यक्तिमत्व होते. ते व्यक्तिमत्व कसे होते ते मी सांगितले आहे, मला कोणाचाही अनादर करावयाचा नव्हता. या सभागृहात शोक प्रस्ताव पारित झालेला आहे त्याचा अवमान होता कामा नये एवढेच मला सांगावयाचे आहे.

सभापती : सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे यांच्या वक्तव्यामध्ये अनावधानाने काही भाष्य आलेले आहे ते त्यांनी मागे घेतो असे सांगितलेले आहे. मी त्यांची संपूर्ण वाक्ये कामकाजातून काढण्याच्या सूचना देत आहे. खरे म्हणजे दिनांक 3 जून रोजी अत्यंत दुःखद प्रसंग घडला होता. आपल्या अनेक मित्रांना असे वाटत होते की, परमेश्वराने पुन्हा एखादी शक्ती देऊन श्री.गोपीनाथ मुंडे यांना आपल्यामध्ये आहेत तसेच ठेवावे. विरोधी पक्षाच्या सन्माननीय

2...

सभापती.....

सदस्यांचीच अशी भावना होती असे नाही तर संपूर्ण सभागृहाची व राज्यातील जनतेचीही होती. एक अलौकिक व्यक्तिमत्व कसे असते याची जी उदाहरणे आहेत त्यामध्ये आदरणीय गोपीनाथ मुंडेजी यांचे उदाहरण गेल्या दोन तीन दिवसांपासून अनुभवत आहोत. स्व.विलासराव देशमुख यांचेही निधन झाले होते. परंतु दोघांच्या निधनामध्ये फरक असा आहे की, स्व.विलासराव देशमुख हे दुर्दैवाने आपल्यातून जाणार आहेत याची अंधुकशी कल्पना 10-12 दिवसापूर्वीपासून येऊन गेली होती. श्री.गोपीनाथजी मुंडे हे सकाळी 6.30 वाजता हयात होते. ते मुंबईत येण्यासाठी निघाले होते आणि 15 मिनिटांनी दुर्दैवाने अशी बातमी आली की, त्यांच्या गाडीला अपघात झाला असून त्यांना हॉस्पिटलमध्ये दाखल करण्यात आले आहे.

यानंतर श्री.शिगम....

असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी

सभापती...

तेव्हा तुम्हा आम्हा सर्वांना असे वाटले की, परमेश्वराने त्यांना उदंड आयुष्य द्यावे, ते वाचावेत. एवढा गंभीर अपघात असेल असे वाटले नाही. अशी कल्पना होती की, एका छोट्या गाडीने त्यांच्या गाडीला नकळत डॅश कले. परंतु त्यानंतर दुर्दैवाने असे समोर आले की, गोपीनाथ मुंडे सारखा एक लढवय्या नेता, एक अष्टपैलू व्यक्तिमत्व आपल्यातून गेलेले आहे.

सभापती महोदय, त्या दिवशी मी सकाळी माझ्या कार्यालयामध्ये आलो. सन्माननीय मुख्यमंत्री, सन्माननीय उप मुख्यमंत्री, सन्माननीय संसदीय कार्य मंत्री, गटनेते या सर्वांना मी बोलावून घेतले. जवळ जवळ तास-सव्वातास आम्ही बसलो होतो. त्यावेळचा प्रसंग असा होता की तो शब्दात व्यक्त करता येणार नाही. कौल आणि शकधर यांचे पुस्तक दररोज हातात घेणाऱ्यांपैकी मी नाही. पण कधी कधी त्या पुस्तकाचा आधार आपणाला घ्यावा लागतो. एक गोष्ट निश्चित होती की, गोपीनाथ मुंडेसाहेब हे आपल्यातून गेलेले आहेत आणि त्यांच्या दुखवट्याचा ठराव आणण्याच्या अनुषंगाने थोडा विलंब झाला अशी कुणाचीही भावना झाली तर त्याबाबतीत काहीशी चर्चा होण्याची शक्यता आहे असे त्यावेळी वाटले. माझ्या कार्यालयामध्ये आम्ही सर्वजण दीड तास बसलो होतो. सन्माननीय सदस्य भाई गिरकर, सन्माननीय सदस्य श्री. दिवाकर रावते हे देखील तेथे होते. सन्माननीय सदस्य श्री. दिवाकर रावते यांनी कामकाज सल्लागार समितीची बैठक घ्यावी, एक दिवस सुट्टी घ्यावी अशी सूचना केली. अशा अनेक सूचना आल्या. सर्व बाजूंनी आम्ही साधकबाधक चर्चा केली. जेव्हा केन्द्रीय मंत्रालयाच्या सचिवांकडे चौकशी करण्यास सांगण्यात आले त्यावेळी गोपीनाथ मुंडे यांचे निधन झाले ही वस्तुस्थिती आहे असे त्यांनी राज्याच्या मुख्य सचिवांना कळविले. आम्ही साधकबाधक विचार करीत असताना अनेक उदाहरणे देण्यात आली. जयप्रकाश नारायण यांचे उदाहरण देण्यात आले. श्री. शिवराज पाटील हे विधानसभेचे अध्यक्ष असताना आणि सभागृह सुरु असताना जयप्रकाश नारायण यांच्या निधनाची बातमी आली. त्यावेळी श्री. शिवराज पाटील यांनी सांगितले की, जोपर्यंत अधिकृत बातमी येत नाही तोपर्यंत या सदनमध्ये दुखवट्याचा प्रस्ताव घेण्यात येणार नाही. त्यावेळी मी आमदार किंवा मंत्री असेन. गोपीनाथ मुंडे साहेबांच्या बाबतीत तुमच्या हृदयामध्ये ज्या भावना आहेत त्याच भावना सदनातील सर्वच सन्माननीय सदस्यांच्या मनामध्ये आहेत. त्यावेळी आम्ही दीड तास बसून हा विचार करीत होतो की, समजा

..2..

सभापती...

आपण एक दिवसाची सुट्टी दिली असती आणि दुखवट्याचा ठराव दुसऱ्या दिवशी घेतला असता तर सत्ताधारी किंवा विरोधी पक्षाच्या बाजूच्या सन्माननीय सदस्यांनी दुखवट्याचा ठराव सत्वर का घेतला अशी भावना व्यक्त केली असती. त्या प्रश्नाला काय उत्तर होते ? माननीय अध्यक्ष, माननीय मुख्यमंत्री, माननीय उप मुख्यमंत्री, सन्माननीय सदस्य श्री. भाई गिरकर, सन्माननीय सदस्य श्री. दिवाकर रावते असे आम्ही सर्व दीड तास बसलो होतो. अनेक पध्दतीने आम्ही साधकबाधक चर्चा केली आणि त्यानंतर अशा पध्दतीचा निर्णय घेतला. त्या निर्णयाची नैतिक जबाबदारी माझी आहे. त्या निर्णयाच्या बाबतीत जर अनावधानाने एखादी चूक झाली असेल तर त्याची पूर्ण जबाबदारी मी स्वतः घेतो. पण माझे मन आणि माझे हृदय असे म्हणते की गोपीनाथ मुंडे साहेबांसारखा एक लढवय्या नेता गोरगरीब सामान्य समाजाकरिता लढला, या सभागृहातील तुम्ही आम्ही सर्वच गोरगरीब सामान्य समाजाला केन्द्रबिंदू समजूनच सामाजिक आणि राजकीय क्षेत्रामध्ये काम करित आहोत.

...नंतर श्री. भोगले...

असुधारित प्रत / प्रसिद्ध प्रत

सभापती.....

त्या अनुषंगाने दीड तासाच्या चर्चेनंतर आम्ही निर्णय घेतला होता. दरम्यानच्या काळात केंद्र सरकारचा निर्णय समजून घेण्याकरिता सभागृहाची बैठक दुपारी 12.00 वाजेपर्यंत स्थगित करावी अशी मी सूचना केली. त्या सूचनेनुसार सभागृहाची बैठक पुन्हा दुपारी 12.00 वाजता सुरु झाली. सभागृहात चर्चा सुरु असताना अशी माहिती प्राप्त झाली की, विधानसभेची बैठक दुपारी 1.00 वाजेपर्यंत स्थगित झाली आहे. खात्री केल्यानंतर विधानपरिषदेची बैठक दुपारी 1.13 वाजेपर्यंत स्थगित करण्यात आली. असे केले नसते तर काय आणि असे केले तर काय याबद्दल मला माझा स्वतःचा कॉन्शस असे सांगतो की, दुर्दैवाने माननीय गोपीनाथराव मुंडे आपल्यातून निघून गेले आहेत त्याबद्दल केंद्र आणि राज्य सरकारकडील अधिकृत माहिती उपलब्ध आहे अशा परिस्थितीत दुखवट्याचा ठराव तातडीने विनाविलंब घेणे योग्य आहे. माझे काही सहकारी मित्र यांनी सूचित केले होते की, आज ऐवजी उद्या किंवा परवा शोक प्रस्ताव घ्यावा हे देखील खरे आहे. मी असे म्हणून की आमच्या काही लोकांची भावना होती की, तातडीने दुखवट्याचा ठराव दाखल व्हावा. काहीना वाटत होते की, सगळे सोपस्कार संपल्यानंतर दुखवट्याचा ठराव घेण्यात यावा. शेवटी निर्णय हा मी घेतला आहे. त्या निर्णयाची जबाबदारी सर्वस्वी माझी आहे. त्या संदर्भात कळत नकळत दोष असेल तर तो महाराष्ट्र विधानपरिषद सभापती म्हणून मी स्वीकारतो.

आपण सर्वांनी या ठिकाणी जी चर्चा केली त्या अनुषंगाने या ठिकाणी स्व.गोपीनाथराव मुंडे यांच्याबद्दल कृतज्ञता प्रस्ताव घ्यावा अशी माझी इच्छा आहे. त्या दृष्टीने मी माननीय विरोधी पक्षनेते, माननीय गटनेते यांच्याशी चर्चा करतो आणि नियम 23 अन्वये उद्या कृतज्ञता प्रस्ताव घेण्याचे निश्चित करतो. त्या संदर्भात चर्चा केल्यानंतर आपल्याला यथायोग्य वेळी कळविले जाईल. या ठिकाणी झालेल्या चर्चेमध्ये अनवधानाने एखादे आक्षेपार्ह वाक्य उच्चारले गेले असेल तर ते तपासून वगळले जाईल. सन्माननीय सदस्य श्री.पांडुरंग फुंडकर यांच्या भाषणामध्ये त्यांनी दोन ठिकाणी 'दहन' असा शब्द उच्चारला आहे त्या शब्दाऐवजी 'अंत्यसंस्कार' अशी दुरुस्ती करण्यात यावी असे मी सूचवितो. या विषयावरील चर्चा मी या ठिकाणी संपवित आहे. सभागृहाची बैठक आता स्थगित होत असून दुपारी 2.00 वाजता सभागृहाची बैठक पुनः भरेल.

(सभागृहाची बैठक दुपारी 1.38 ते 2.00 वाजेपर्यंत स्थगित झाली.)

05-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

RR-1

BGO/ D/ KTG/ KTG/ D/

भोगले...

14:00

(मध्यंतरानंतर)

सभापतीस्थानी माननीय सभापती

पृ.शी./मु.शी. : सन 2014-2015 चा अतिरिक्त अर्थसंकल्प सादर करणे.

श्री.राजेंद्र मुळक (वित्त राज्यमंत्री) : सभापती महोदय, मी सन 2014-15 चा अतिरिक्त अर्थसंकल्प सभागृहाला सादर करित आहे.

(प्रेस : येथे वित्तमंत्र्यांचे भाषण छपावे.)

यानंतर श्री.रोझेकर.....

..2....

05-06-2014

(असुधारित प्रत / प्रसिद्धीसाठी नाही)

RR-2

SRR/ D/ KTG/ KTG/ D/

प्रथम श्री.भारवि.....

15:05

सभापती : सन 2014-2015 चा अतिरिक्त अर्थसंकल्प सभागृहाला सादर झाला आहे.

वित्त विभागातर्फे सन्माननीय सदस्यांना अर्थसंकल्पीय प्रकाशने सुटकेसमधून देण्याची व्यवस्था तळ मजल्यावरील वितरण केंद्रात करण्यात आली आहे. सन्माननीय सदस्यांनी वितरण केंद्रातून प्रकाशने घ्यावीत.

सभागृहापुढील कामकाज संपलेले आहे. सभागृहाची बैठक आता स्थगित होऊन उद्या शुक्रवार, दिनांक 6 जून, 2014 रोजी सकाळी 11.00 वाजता पुनः भरेल.

(सभागृहाची बैठक दुपारी 3 वाजून 07 मिनिटांनी शुक्रवार, दिनांक 6 जून, 2014 च्या सकाळी 11.00 वाजेपर्यंत स्थगित झाली.)